



**T.C.
GAZI ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**LİBYA GELENEKSEL ÖZEL GÜN
KADIN GIYİM KÜLTÜRÜNÜN İNCELENMESİ**

NABİLA ABDALLAH OMAR

MODA TASARIMI ANABİLİM DALI

TEMMUZ 2016



**LİBYA GELENEKSEL ÖZEL GÜN KADIN GIYİM KÜLTÜRÜNÜN
İNCELENMESİ**

NABİLA ABDALLAH OMAR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MODA TASARIMI ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

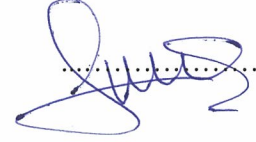
TEMMUZ 2016

Nabila OMAR tarafından hazırlanan “LİBYA GELENEKSEL ÖZEL GÜN KADIN GIYİM KÜLTÜRÜNÜN İNCELENMESİ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Moda Tasarımı Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Fatma ÖZTÜRK

Giyim Endüstrisi Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum



Başkan : Doç. Dr. Pınar GÖKLÜBERK ÖZLÜ

Moda Tasarımı Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum



Üye : Yrd. Doç. Dr. Pınar OLGAÇ

Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, Atılım Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum



Tez Savunma Tarihi: 27/07/2016

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.



Doç. Dr. Pınar Göklüberk Özlü
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.



NABİLA ABDALLAH OMAR

27.07.2016

LİBYA GELENEKSEL ÖZEL GÜN KADIN GİYİM KÜLTÜRÜNÜN İNCELENMESİ
(Yüksek Lisans Tezi)

NABİLA ABDALLAH OMAR

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Temmuz 2016

ÖZET

Bu çalışmada Libya kadınına ait özel gün geleneksel gelin giysileri ve geleneksel giyimin hayatımızdaki yeri üzerine incelemeler yapılmıştır. Çalışmanın ilk kısmında giyimin tarihçesi ve geleneksel giyimin dayandığı esaslar üzerinde durulmuştur. Geleneksel giyim tarihten beslendiği için Libya' da yaşamış uygarlıklar ve Libya geleneksel gelin giysileri üzerindeki etkileri araştırılmış ve Trablus iline ait 6 gelin giysisi ve kullanıldığı merasimler hakkında detaylı bilgiye yer verilmiştir. Bu giysiler Farraşiye, Bedletil Hammam, Bedle Kebira, Bedle Shagira, Abrouk ve Jilwadır. Bunlar gelin tarafından evlilik merasiminde kullanılan giyim kuşam örnekleridir. Bu giysilerin esas parçaları olan Sirval, Meryul, Gumajja, Farmila ve Er ride parçaları, model özelliği, kumaş, kalıp, dikim ve süsleme detayları bakımından incelenmiştir. Libya' nın kendine özgü dokuma tekniği olan En Nol ve süsleme teknikleri olarak El Kirdan ve Gamrat tanıtılmıştır. Libya geleneksel kadın giysilerinin aksesuar çeşitliliğinden beslenmesi sebebi ile geleneksel gelin giysilerinde kullanılan aksesuarlar hakkında bilgiler verilmiştir. Bu araştırma yapılırken konuya ilişkin kaynak eksikliği ve gereken önemin verilmediği tespit edilmiş ve bu sorunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Bilim Kodu : 406 -7.020
Anahtar Kelimeler : Libya, Trablus, El Kirdan, Gamrat
Sayfa Adedi : 135
Danışman : Prof. Dr. Fatma ÖZTÜRK

RESEARCH OF LIBYAN WOMEN CLOTHES FOR SPECIAL CULTURAL DAYS

(Master Thesis)

NABİLA ABDULLAH OMAR

GAZİ UNIVERSITY

ENSTITUTE OF FINE ARTS

July 2016

ABSTRACT

In this study, researches about traditional bridal clothes prepared for special days belonging to Libyan women and the place of traditional clothes in our life have been carried out. In first part of this study, we have put emphasis on the history of clothing and the main principles of traditional clothing. As traditional clothing is fed from the date, civilizations founded in Libyan and their effects on Libyan's traditional bridal clothes have been researched and detailed information about 6 bridal clothes belonging to Tripoli province and ceremonies where they are used. These clothes are named as Farraşiye, Bedletil Hammam, Bedla Kebira, Bedla Shagira, Abrouk ve Jilwa. They are clothes samples used by bride in the marriage ceremony. Sirval, Meryul, Gumajja, Farmila and Er ride parts special model forming of the essential parts of these clothes are examined in terms of details regarding fabric, pattern and decorative state. En Nol that is Libya's unique weaving technique and El Kirdan and Gamrat that are a decoration technique are introduced in this study. As Libyan's traditional women clothes are fed from the variety of accessories, information about accessories used in traditional bridal clothes is given. When this study is performed, it has been determined that there is lack of resource in this subject is available and the necessary importance is not given to subject and therefore some recommendations are made related to these problems.

Science Code : 406- 7.020
Key Words : Libya, Trablus, El Kirdan, Gamrat
Sayfa Adedi : 135
Advisor : Prof. Dr. Fatma ÖZTÜRK

TEŞEKKÜR

Libya' nın başkenti ve kalbi niteliğindeki Trablus ili, birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Libya kültürünün temsilcisi niteliği taşıyan bu şehrin, kültürün önemli unsurlarından olan geleneksel giyim-kuşam ve evlilik merasimleri açısından bakıldığında da tüm Libya'yı etkileyen bir misyonu bulunmaktadır.

Geleneksel giyim, Libya kültürünün kaybolmaya yüz tutmuş önemli unsurlarından biridir. Günümüzde sadece evlilik törenlerinde kendisine yer edinebilmiştir.

Bu kültürün kaybolmasının önlenmesi, tanıtılması ve belgelenmesi açısından önem taşıyan bu çalışmamı hazırlarken, alanlarında Türkiye'nin en prestijli eğitimcilerine sahip olan Gazi Üniversitesinin hocalarına, ama en çok da yüksek lisans eğitimim boyunca güler yüzünü, anlayışını ve engin bilgilerini benden esirgemeyen tez danışmanım, canım hocam sayın Prof. Dr. Fatma Öztürk'e, bu yolculukta bana destek veren ve benimle birlikte zorluklara göğüs geren aileme, değerli ülkenizde kat ettiğim yolda yanımdan ayrılmayan ve bana yardımcı olan sevgili arkadaşım Ajda Aslı Oğlak'a ve ülkemden bana kaynak temininde desteklerini esirgemeyen kardeşlerim ve kuzenlerime teşekkürü bir borç bilirim.

LİBYA 2016

Nabila OMAR

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
RESİMLERİN LİSTESİ.....	ix
ÇİZİMLER LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4 . Alt Problemler	4
1.5. Araştırmanın Önemi	4
1.6 . Sayıtlılar	5
1.7. Sınırlılıklar	5
1.8 . Tanımlar	5
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Kavramsal Çerçeve.....	7
2.1.1. Giyim - Kuşam Kavramı ve Giyinmenin Sosyal Yaşamdaki Yeri.....	7
2.1.2. Geleneksel Giyim.....	8
2.1.3. Arap Dünyasında Geleneksel Giyim Kültürü.....	9
2.1.4. Libya Geleneksel Giyim Tarihi	10
2.1.5. Libyada Evlilik Merasimi	11
2.2 . İlgili Araştırmalar	18
3. YÖNTEM.....	19

Sayfa

3.1. Araştırmanın Model	19
3.2. Evren ve Örneklem.....	19
3.3. Veri Toplama Yöntemi.....	20
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	21
4. BULGULAR VE YORUM.....	23
4.1 . Alt Problemler.....	25
4.1.1 Alt Problem. Libya’ nın kuzeyinde bulunan Trablus iline ait, geleneksel düğün öncesi (kına gecesi) özel gün kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri, kullanılan dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikler ile aksesuar, özellikleri nelerdir?.....	25
4.1.2. Alt Problem . Libya’ nın kuzeyinde bulunan Trablus iline ait, geleneksel düğün günü kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri , kullanılan dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikler ile aksesuar, özellikleri nelerdir?.....	40
4.1.3 . Alt Problem. Libya’ nın kuzeyinde bulunan Trablus iline ait, geleneksel düğün günü sonrası kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri, kullanılan dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikler ile aksesuar, özellikleri nelerdir?.....	64
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	127
5.1. Sonuç.....	127
5.2. Öneriler.....	129
KAYNAKLAR	131
ÖZGEÇMİŞ	133

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Küçük kınada geline kına yakıldıktan sonra.....	15
Resim 2.2. Necmetil kebira.....	16
Resim 2.3. Yevmil hafle	17
Resim 2.4.5. El Mahdar günü	17
Resim 4.1. Al farraşiye ön ve arka görüntüsü.....	23
Resim 4.2. Bedletil hammam ön ve arka görüntüsü	25
Resim 4.3. Meryul ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından).....	26
Resim 4.4. Sirval ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın Sandığından)	29
Resim 4.5. Gumajja ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından).....	32
Resim 4.6. Şipşip görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından).....	35
Resim 4.7. Er- ride görüntüsü	35
Resim 4.8. Tistmal görüntüsü	38
Resim 4.9. El esavir görüntüsü	38
Resim 4.10. Khilal görüntüsü	39
Resim 4.11. Bedle kebira (büyük elbise) ön ve arka görüntüsü	40
Resim 4.12. Meryul ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından).....	41
Resim 4.13. Sirval ön ve arka (şalvar) görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından).....	43
Resim 4.14. Gumajja ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından).....	46
Resim 4.15. Farmila ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından).....	49
Resim 4.16. Farmila süsleme detay görüntüsü	49
Resim 4.17. Rukbatil meryul ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar'ın sandığından)	52
Resim 4.18. El holi (Er Ride) (Görüntü Nabila Omar'ın sandığından).....	55
Resim 4.19. El mahrama (el tistmal) (Nabila Omar' ın sandığından).....	55
Resim 4.20. El nol tezgahında el holi ve mahrama dokunurken	58

Resim	Sayfa
Resim 4.21. Khilal (Nabila Omar' ın sandığından).....	59
Resim 4.22. Gümüş hizam (Nabila Omar' ın sandığından)	59
Resim 4.23. El esavir (Nabila Omar' ın sandığından).....	60
Resim 4.24. Khinak (Nabila Omar' ın sandığından).....	60
Resim 4.25. Bounzuvar (Nabila Omar' ın sandığından)	61
Resim 4.26. Şimbir (Nabila Omar' ın sandığından).....	61
Resim 4.27. Teklile (Nabila Omar' ın sandığından)	62
Resim 4.28. Khiras (Küpe) (Nabila Omar' ın sandığından).....	62
Resim 4.29. Khawatem (Yüzükler)	62
Resim 4.30. Ellerde Hınne (Kına).....	63
Resim 4.31. Kundera (Ayakkabı) (Nabila Omar' ın sandığından).....	63
Resim 4.32. Mirvaha (Yelpaze) (Nabila Omar'ın sandığından)	63
Resim 4.33. Jilwa Ön ve Arka Görüntüsü	64
Resim 4.34. Meryul Ön ve arka Görüntüsü (Nabila Omar'ın sandığından).....	65
Resim 4.35. Gumajja ön ve arka görütüsü (Nabila Omar' ın sandığından)	68
Resim 4.36. Kapput el jilwa ön ve arka görüntüsü	71
Resim 4.37. Sirval ön ve arka görüntüsü	74
Resim 4.38. Farmila ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından).....	77
Resim 4.39. Kufıyye ön görütüsü	80
Resim 4.40. El keşşe (Tarha)	83
Resim 4.41. Rukbatil meryul ön görütüsü	84
Resim 4.42. Şipşip (Terlik).....	85
Resim 4.43. El Esavir.....	86
Resim 4.44. Şimbir	86
Resim 4.45. Bounzuva	86
Resim 4.46. Khinak (Nabila Omar' ın sandığından).....	86

Resim	Sayfa
Resim 4.47. Bedle saghira ön ve arka görüntüsü.....	87
Resim 4.48. Bedle sagira gumajja ön ve arka görüntüsü.....	88
Resim 4.49. Sirval ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' in sandığından).....	91
Resim 4.50. Farmilatil gamrat ön ve arka görüntüsü.....	94
Resim 4.51. Er- Rukba ön görüntüsü (Nabila Omar' in sandığından).....	97
Resim 4.52. El holi (Er ride) (Nabila Omar' in sandığından)	99
Resim 4.53. Tistmal (Nabila Omar'in sandığından)	99
Resim 4.54. Taj.....	102
Resim 4.55. Khilal	102
Resim 4.56. Khinak.....	103
Resim 4.57. El Esavir.....	103
Resim 4.58. Teklile.....	103
Resim 4.59. Arjunul fil (Nabila Omar' in sandığından).....	104
Resim 4.60. (El Abrouk) el bakhnuk ön ve arka görüntüsü.....	105
Resim 4.61. El abrouk gumajja ön ve arka görüntüsü	106
Resim 4.62. Sirval ön görüntüsü.....	109
Resim 4.63. Er ride gutni	112
Resim 4.64. El asaba.....	115
Resim 4.65. El abrouk.....	117
Resim 4.66. El merra	119
Resim 4.67. Şipşip (el bulğa).....	121
Resim 4.68. Kubab.....	122
Resim 4.69. En nebail	122
Resim 4.70. El hilale.....	123
Resim 4.71. Khurs ejjibali	123
Resim 4.72. Libbe.....	124

Resim	Sayfa
Resim 4.73. Es salha	124
Resim 4.74.Zarrage (Kilade).....	125
Resim 4.75.76. khawatem.....	125
Resim 4.77. El khulkhal.....	126



ÇİZİMLER LİSTESİ

Çizim	Sayfa
Çizim 4.1. Al farraşiye ön ve arka teknik çizimi	24
Çizim 4.2. Meryul ön ve arka teknik çizimi	28
Çizim 4.3. Meryul ön ve arka kalıp çizimi	28
Çizim 4.4. Sirval (bedletil hammamda kullanılan) ön ve arka teknik çizimi	31
Çizim 4.5. Sirval ön ve arka kalıp çizimi.....	31
Çizim 4.6. Gumajja (bedletil hammamda kullanılan) ön ve arka teknik çizimi	34
Çizim 4.7. Gumajja (bedletil hammam) ön ve arka kalıp çizimi.....	34
Çizim 4.8. Er- ride teknik çizimi	37
Çizim 4.9. Tistmal teknik çizimi.....	37
Çizim 4.10. Meryul ön ve arka teknik çizimi	42
Çizim 4.11. Meryul ön ve arka kalıp çizimi	42
Çizim 4.12. Sirval ön ve arka teknik çizimi.....	45
Çizim 4.13. Sirval ön ve arka kalıp çizimi.....	45
Çizim 4.14. Gumajja ön ve arka teknik çizimi	48
Çizim 4.15. Gumajja ön ve arka kalıp çizimi	48
Çizim 4.16. Farmila ön ve arka teknik çizimi.....	51
Çizim 4.17. Farmila ön ve arka kalıp çizimi.....	51
Çizim 4.18. Rukbatil meryul ön teknik çizimi.....	54
Çizim 4.19. Rukbatil meryul ön ve arka kalıp çizimi	54
Çizim 4.20. El ride teknik Çizimi	57
Çizim 4.21. Tistmal teknik çizimi.....	57
Çizim 4.22. Meryul ön ve arka teknik çizimi	67
Çizim 4.23. Meryul ön ve arka kalıp çizimi	67
Çizim 4.24. Gumajja ön ve arka teknk çizimi.....	70

Çizim	Sayfa
Çizim 4.25. Gumajja ön ve arka kalıp çizimi	70
Çizim 4.26. Kapput el jilwa ön ve arka teknik çizimi	73
Çizim 4.27. Sirval ön ve arka kalıp çizimi.....	73
Çizim 4.28. Sirval ön teknik çizimi	76
Çizim 4.29. Sirval teknik süsleme detay çizimi.....	76
Çizim 4.30. Sirval (Şalvar) ön ve arka kalıp çizimi.....	79
Çizim 4.31. farmila ön ve arka teknik çizimi.....	79
Çizim 4.32. Farmila ön ve arka kalıp çizimi.....	82
Çizim 4.33. Kufiyye ön teknik çizimi.....	82
Çizim 4.34. Kufiyye ön ve arka kalıp çizimi	82
Çizim 4.35. Rukbatil meryul ön teknik çizimi.....	84
Çizim 4.36. Bedle saghira gumajja ön ve arka teknik çizimi.....	90
Çizim 4.37. Bedle saghira gumajja ön ve arka kalıp çizimi	90
Çizim 4.38. Sirval ön ve arka teknik çizimi.....	93
Çizim 4.39. Sirval ön ve arka kalıp çizimi.....	93
Çizim 4.40. Farmilatil gamrat ön ve arka teknik çizimi	96
Çizim 4.41. Farmilatil gamrat ön ve arka kalıp çizim	96
Çizim 4.42. Er rukba teknik çizimi.....	97
Çizim 4.43. El ride teknik çizimi	101
Çizim 4.44. El tistmal teknik çizimi	101
Çizim 4.45. El abrouk gumajja ön ve arka teknik çizimi.....	108
Çizim 4.46. El abrouk gumajja ön ve arka kalıp çizimi.....	108
Çizim 4.47. Sirval ön ve arka teknik çizimi.....	111
Çizim 4.48. Sirval ön ve arka kalıp çizimi.....	111
Çizim 4.49. El ride teknik çizimi	114

1.GİRİŞ

Giyim; vücudumuzun bir kısmı ya da tamamını kapsayan deri, kumaş gibi materyaller kullanılarak hazırlanan, insanlığın ilk çağlarından bu yana temel ihtiyaçlarımızdan biri olarak kabul edilmektedir. Giyim en önemli ve en eski işlevi doğa şartlarından vücudu korumaktır. Zamanla sosyal ve kültürel hayatın vazgeçilmez bir parçası olarak yeni işlevler kazanmıştır. (Kamil, 2001: 23).

İlk insanların ağaç yapraklarıyla örtünmelerinden günümüze giyim, gösterdiği gelişim ile sadece bir ihtiyaç olarak görülmekten çıkmıştır. Toplumların giyim kültürleri incelendiği zaman tarihi, coğrafik ve dini faktörlerin giyim kültürü üzerinde ne denli büyük rol oynadığı anlaşılmaktadır. (Hasan, 1967: 3).

İnsanların ilk çağlardan günümüze kadar önem verdikleri giyim, toplumların kültürlerini, yaşam biçimlerini, gelenek ve göreneklerini en iyi yansıtan unsurların başında gelmektedir (Abanoz, Çakır ve Çelebi, 2005).

Giyim, giyenin sosyal durumunu, yaşını ya da dönemini, kişilik ve karakterini, ekonomik durumunu ve toplumdaki yerini belirlediği gibi bireysel, toplumsal ya da ulusal özellikler gösteren bir olgudur. (Çaylı ve Ölmez, 2012: 10).

Giyim kültürü öncelikle her toplumun yaşadığı bölgenin iklimine göre şekillenmektedir. Doğal koşullar hem tercihler hem de kullanılan materyaller açısından büyük önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra toplumların inanç ve yaşam şekilleri giyim kültürünün oluşumunda en önemli esaslardır. Bütün bu etkenler incelendiği zaman görürüz ki her bölgenin, her toplumun kendine özgü bir giyim kültür ve anlayışı gelişmiştir.

Her toplumun, kökü tarihe dayanan, ev sahipliği yaptığı kültürleri yansıtan, komşu kültürlerin etkilerine ışık tutan ve onu diğer toplumlardan ayıran, kendine has özelliklere sahip, folklorik kıyafetleri bulunmaktadır. (El Muslim, 2007: 33).

Bölgeselliğin farklılaştırdığı âdetler bugün iyice unutulmuş durumdadırlar. Bu nedenle geleneksel giysiler, yok olmakla karşı karşıya kalmışlardır. Giysilerde görülen yöresel farklılaşma, köy ve kent yerleşme biçimlerine göre de kendisini göstermektedir. Kırsal

kesimde geleneksel giysiler kısmen devam etse de il ve ilçelerde günümüz modasına uygun giysiler giyilmektedir (Tezcan, 1983: 264).

Ancak zamanla teknolojinin gelişmesi ile giyim, bir anlam da tek tipleşmeye öte yandan da çeşitliliğe doğru yol almıştır. Artık yerel kıyafetler ve aksesuarlar yerini hazır giyime bırakmıştır. Geleneksel giyim ise hayatımızdan tam olarak çıkmış olmasa da bazı yöresel aktivitelerde kendine bir yer edinmiştir. Özellikle kadınlar için özel günlerde geleneksel kıyafetler oldukça fazla kullanılmaktadır. (Al Abidi, 1980: 20).

Libya kadını, Libya geleneklerinde oldukça geniş bir rola sahiptir. Kadın giyim kültürü, başlıca özelliklerine göre bu geleneklerin etkisi altında başka bölgelerden ayrılmaktadır. Sadece kadınların katıldığı bazı özel günler bulunmaktadır. Bu özel günlerde kullanılan renkler, motifler, malzemeler, aksesuarlar bölgelere göre farklılık göstermektedir. Libya geleneksel kadın giyim kültürü, kullanılan aksesuarların çeşitliliğine dayanmaktadır. Aksesuarlar bu özel günlerde mutlak suretle kullanılan vazgeçilmez parçalardır. (Al Direri, 1974: 8.9).

Libya kültüründe düğünler çok önemli bir yere sahiptir. Genel olarak Araplar şahşahayı sevmektedirler. Libyalılarda da bu durum etkisini göstermiştir. Özellikle evlilik merasimine dair geleneklerde Libya'da oldukça çeşitlilik gözlenmektedir.

Eski zamanlarda yedi gün süren düğün merasimi, zamanla dört gün olarak varlığını sürdürebilmiştir. Bu günler sırasıyla; evliliğin kesinlik kazanmasının ardından yapılan " Banyo günü", ertesi gün yapılan " Kına gecesi", evliliğin resmen gerçekleştiği "Düğün günü" ve düğünün ertesi gününde gerçekleştirilen "Mahdar günü" dür.

Bu dört özel günün her birinin kendine özel adetleri, giysileri ve aksesuarları bulunmaktadır. (Al Mazugi, 1983: 18.19).

Bu düşünceden hareketle yapılan araştırmada, Libya' nın Trablus ilinde kullanılan geleneksel kadın giyim kuşam örnekleri incelenerek; giyim kuşamların, kullanılan malzemeler, renk, dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikleri açısından değerlendirmesi yapılmıştır. Ayrıca giyimlerin fotoğraflarına yer verilip, teknik çizimleri yapılarak 1/5 ölçekle kalıp çizimleri hazırlanmıştır. (Khadija, 1961: 23).

1.1. Problem Durumu

Her toplumun, kendi içinde barındırdığı etnik çeşitliliği, coğrafyası ve tarihi açısından diğer toplumlardan farklı özellikleri bulunmaktadır. Toplumlar incelenirken, yerleşim yerleri bazında şehir ya da kent olarak farklı değerlendirilmelidir. Her toplumun kendine has kültür, bilgi ve deneyimleri bulunmaktadır.

Bu folklorik özellikler, toplumun yaşadığı hayata bir anlamda ayna görevi görmektedir. Gelenekler, toplumun kültür ve karakterinin özgün olmasında büyük rol oynamaktadır. Gelenekler, toplumun kültürünün gelişimi, çeşitliliği ve özelliklerini oluşturmaktadır. Gelenekler, hangi toplum olursa olsun kültür, ahlak ve toplumsal bakış açısını oluşturan, o toplumda yaşayanları bir arada tutan ortak payda anlamında temel zemin işlevi görürler.

Geleneksel kıyafetler, toplumsal kültürü temsil eden somut unsurlardan biridir. Bu kıyafetlerdeki gelişim, uygarlığın gösterdiği gelişim ile doğru orantılıdır.

Bu giysi ve aksesuarlar, kullanılan materyallerin yapısı ile toplumun tercihleri, toplumsal ve kültürel mozağin ışığında, o kültürün özgünlüğünü şekillendirmektedir. Bütün bunlar toplumun sanatsal, kültürel ve estetik anlamda tanınmasında önem arz etmektedir (Daebis, 2004: 169).

Bir medeniyet inşa edilirken, tarihinin, geleneklerinin kültürünün üzerinden kendini yükselttiği dikkate alındığında, geleneksel kıyafetlerin modernlik kavramı karşısında yok olmasını engellemek için bu özel giysilerin belgelenmesi, gelecek kuşaklara aktarılması ve günümüz giysilerine yansıtılarak yaşatılması önem taşımaktadır (Al Zahrani, 2014:11) .

Toplumsal ve ekonomik değişimler sonucu kaybolmaya yüz tutmuş geleneklerin ve kültürün korunması amacıyla gelecek kuşaklara bu bilgilerin aktarılmasını sağlayacak kaynakların Libya' da az bulunması ciddi bir sorun teşkil etmektedir (El Muslim, 2007: 36).

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi " Libya Geleneksel Kadın Giyim Kültürünün İncelenmesi" olarak belirlenmiştir.

1.3 . Alt Problemler

1.3.1 Libya' nın kuzeyinde bulunan Trablus iline ait, geleneksel düğün öncesi(kına gecesi) özel gün kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri, kullanılan dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikler ile aksesuar, özellikleri nelerdir?

1.3.2 Libya' nın kuzeyinde bulunan Trablus iline ait, geleneksel düğün günü kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri, kullanılan dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikler ile aksesuar, özellikleri nelerdir?

1.3.3 Libya' nın kuzeyinde bulunan Trablus iline ait, geleneksel düğün günü sonrası kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri, kullanılan dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikler ile aksesuar, özellikleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Libya'da bulunan geleneksel kadın giyim kültürüne ilişkin bir belge niteliği oluşturmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışma;

- Trablus iline ait geleneksel kıyafetlerinin sınıflandırılması ve belgelenmesini,
- Trablus iline ait aksesuarların sınıflandırılması ve belgelenmesini,
- Libya' nın Trablus ilinde görülen geleneksel giyim kültürü örneklerinin kalıplar ve teknik çizimler doğrultusunda değerlendirilmesini ve tanıtılmasını amaçlamaktadır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Libya, tarih boyunca birçok farklı kültüre ev sahipliği yapmıştır. Bu kültürlerin, zamanla harmanlanması sonucu oldukça geniş kültürel bir yelpaze meydana gelmiştir. Ancak edinilen bu geniş kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacak kaynak oluşturulmasına gereken önem verilmemiştir. Bu nedenle yapılan bu çalışma, kültürel öğelerden biri olan geleneksel kadın giyim kültürü hakkında gelecek nesillere bir kaynak oluşturulması, Libya'nın kültürel kimliğinin zamanla tarihe gömülmesinin önüne geçilmesi ve başka toplumlara tanıtılması bakımından fayda sağlayacaktır.

1.6 . Sayıtlar

Bu araştırmada,

- Libya' daki geleneksel kadın giyim kùltürü üzerine belge niteliği taşıyacak bir çalışma yapılması düşünölmektedir.
- Ulaşılan geleneksel giysi ve aksesuarların çalışmanın evrenini oluşturacak nitelikte olduğu düşünölmektedir.

1.7. Sınırlılıklar

- Bu araştırma Libya' nın kuzeyinde bulunan Trablus iline ait geleneksel kadın giyim kùltürü üzerine yapılan araştırma sonuçlarıyla sınırlıdır.
- Bu araştırma Libya' nın Trablus ilinden elde edilen geleneksel kadın giysi ve aksesuarlarına ilişkin bilgiler, teknik ve kalıp çizimleri ile sınırlıdır.

1.8 . Tanımlar

El-zimzemat: Arapça'nın Libya lehçesine özgü, ritmik sesler anlamına gelen bir kelime olup Libya kùltüründe genellikle siyahi kadınlardan oluşan folklorik müzik toplulukları için kullanılmaktadır (Shallebi, 2006: 65).

Kontel: Giysi işlemelerinde kullanılan hint kökenli bir boncuk türüdür (Dukali, 2010: 3).

El-kirdan: Gümüş iplerden dolanarak hazırlanan ve kumaş üzerine uygulanan bir süslemedir (El Maghrabi, 2001: 105).

Gamrat: Dolunay anlamına gelen bu kelime kumaş üzerine uygulanan daire şeklindeki bir nakış türü için kullanılmaktadır. Gümüş iplerden çalışılmaktadır (Shallebi, 2006: 189).

Er- ride (El holi): Uzunluğu 4 buçuk genişliği ise 1 buçuk metre olan vücuda dolanarak giyilen bir giysidir. Dolama anlamına gelen "Terdiye" kelimesinden türemiştir (Shallebi, 2006: 59).

En- Nol: Uzunluğu 6 metre ve genişliği 4 metre olan, kumaş dokumacılığında kullanılan ahsaptan bir tür el dokuma tezgahıdır (El Maghrabi, 2001: 101).

El- Esawir: Libya kadınının geleneksel giysilerle kullandığı iki bileğine taktığı, gümüş yada altın bileziklerdir (Shallebi, 2006: 134).

Hinne: Kına ağacının yapraklarının kurutup göz haline getirilmesi ile elde edilen, özellikle Arap kültüründe gelinlerin el ve ayaklarına uygulanan vazgeçilmez bir sstr (El Maghrabi, 2001: 204).

Tukkemiye: Yunanca kökenli bir kelime olup er ride giysisinin omuzda birleştirilip bağlanmasına verilen isimdir (Shallebi, 2006:71)

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kavramsal Çerçeve

2.1.1. Giyim - Kuşam Kavramı ve Giyinmenin Sosyal Yaşamdaki Yeri

Giyim kuşam, vücudun bir kısmı yada tamamını kapsayan her türlü kıyafet ve aksesuara verilen genel isimdir. Giyim kuşam ,elbise, saç şekilleri, makyaj, aksesuar, başa ve ayağa giyilenlerin tümü demektir. Giyim öncelikli ve en eski işlevi vücudu hava ve diğer etmenlerden korumak olup bu anlamda insanın ilk sahip olduğu nesnedir. Yoksul kimselerin dahi giysisi vardır. Giyim zamanla farklı işlevler de kazanmıştır. Kişinin mahremiyetini koruması, süs olarak kullanılması ve statü göstergesi olarak kullanılması gibi (Oubeydet, 1986: 7) .

Giyimin en önemli özelliklerinden biri, onu giyen kişiyi rahat tutmaktır. Bu anlamda iklim ve coğrafyanın giyim üzerinde büyük bir etkisi bulunmaktadır. Bu sebeple sıcak iklimlerde, soğuk olanlara nazaran daha az giysi katmanı ve daha ince giysiler kullanılmaktadır (Omar,1996 :15) .

Giyim, sosyal ve kültürel hayatta önemli bir rol oynamaktadır. Giyim ve kuşam, kişilerin toplumdaki yeri hakkında önemli ip uçları vermektedir. Din, cinsiyet, sosyal statü gibi.

Giyim ailenin ortaya çıkması ile başlamış olup zamanla bir zorunluluğa dönüşmüştür. Giyim, ilkel toplumlardan modern toplumlara geçerken önemini arttıran bir olgudur. Aslında maddi kültürün bir ögesi olmakla beraber toplumsal bir içeriğe de sahiptir. Toplumsal ve estetik değerler, dini inançlar, sosyal tabaka, meslek ve anlık duruma ilişkin bir çok etmene göre şekillenmektedir (Al Bassam, 1999: 51) .

Günümüzde bireyler oldukça farklı zevkleri, yaşam tarzları ve özelemleri olan, maddi ve simgesel kaynakları kullanarak, kim olduklarını ya da kim olarak görünmek istediklerini seçmek, oluşturmak, sürdürmek, yorumlamak ve göstermek zorunda kalan tüketicilerdir. Bireyler kendi kimliklerini yaratmalarına yardımcı olacağını düşündükleri malları tüketerek, olmayı arzu ettikleri varlık gibi olmaya ve kendileriyle ilgili bu imajı, bu kimliği sürdürmeye çalışırlar (Nasir, 2005: 77) .

Bütün bu etkenler ile giyim kişilerin ve toplumların bir anlamda kimliğinin bir parçası haline gelmiş ve kişilerin yada toplumların ruhuna ait bir yansıma olarak hayatımızda önemli bir yer edinmiştir (Al Jader, 1979: 233).

2.1.2. Geleneksel Giyim

Gelenek ve görenekler, bir milletin yazılı olmayan veya hepsi yazılı olmayan kanunlarıdır. Yazılı kanunların çoğu gelenek ve göreneklere göre düzenlenmiştir. Kanun, insanın toplum içerisindeki davranışlarını düzenler. İnsanlar bu düzeni asırlar boyunca gelenek ve göreneklerle sağlamışlardır (Judi, 1997: 44) .

Kültürün önemli bir parçası olan giyim kuşam da geleneklerden yani bu yazısız kurallardan payına düşeni almıştır. Giyim, insanın var oluşuyla, öncelikle doğa koşullarından korunmak amacıyla ortaya çıkmış olup günümüze çeşitli doğal, toplumsal, etik değerlerin etkisiyle biçim değişiklikleri göstererek ulaşılmış bir olgudur. Bu çeşitlilikler, ait olduğu toplumun folklorik, sosyo-ekonomik yapısı, yaşanılan coğrafya, kullanılan malzeme, iklim gibi nedenlerle oluşmuştur (Saleh, 2008: 65) .

Bir kültür ne kadar karmaşık ve gelişken ise, geleneksel giyim tarzları da o ölçüde hiyerarşik ve çeşitli olarak gelişim göstermiştir. Bölgesel nitelikler kaybolmaya başladığında ise bunun yerini kent tutkusu ve modası almış geleneksel giysiler yerini günün modasına uygun giysilere bırakmıştır. Etnik gruplaşmaların parçalanması beraberinde geleneksel giysilerin güncelliğini yitirmesine yol açmıştır (Koç, 1997: 2).

Geleneksel giyim kuşamlarımız, toplumsal değerlerimizi geçmişten geleceğe en doğru biçimde aktarılmasını sağlayacak olan önemli ve kalıcı belgelerdir. Geleneksel giyim, yenilik ve moda gibi kavramların yaygınlık kazanmasıyla biçim değiştirmeye başlamış ve müzelerde saklanmaya devam etmektedir. Bunun yanında, hızla gelişen teknolojik yeniliklerin etkisiyle hazır giyim üretimine olan talepteki büyük artış, son yıllarda geleneksel giysilerin kullanımının azalmasına ve yok olmasına neden olmaktadır. (Karakaya, 2015)

Kadın, gelenekleri ve toplumdaki yerine göre, neyi, nerede, ne zaman, nasıl giyeceğini yaşayarak öğrenir. Böylece giyim- kuşam geleneği kuşaklar arası yaşatılır. Bununla birlikte tarihi, coğrafi konum ile ekonomik ve sosyal yapı gibi farklılıklar, doğal olarak

kıyafet tarzını etkileyerek yörelere özgü giyim tarzlarının oluşmasına yol açmıştır (Şukri, 2004: 220).

Kişiliğin dışavurum aracı olarak görülen giyim, içinde bulunan kültürel yapıya göre değişiklik gösterse de çağın gereksinimleri, köyden kente göç ve moda gibi etkenler özellikle bölgelere göre farklılıkları ortadan kaldırarak tek tip ve moda giyim tarzına yönelmeyi hızlandırmıştır. Bu konudaki toplumsal bilincin yeterince geliştirilmiş olmaması ve modern giyime karşı duyulan eğilim bazı bölgelerdeki yöresel giyim unsurlarının değişime uğramasına, kaybolmasına, hatta bazı yörelerde giysilerin tamamen yok olmasına neden olmuştur (Kumaş, 2014)

Günümüzde geleneksel giysiler kırsal kesimde az da olsa sandıklarda saklanan, kentsel yaşamda ise tamamen unutulmaya yüz tutmuş, yeni kuşağın hiç ilgi duymadığı giysiler olarak varlığını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Bazen, geleneklerini sürdürmeyi düşünen çok az sayıda insan için kına gecesi giysisi olarak karşımıza çıkan geleneksel giysiler, modernleşme sürecinde modern giysilere yenik düşmüştür (Al Hammami, 1972: 246-251).

2.1.3. Arap Dünyasında Geleneksel Giyim Kültürü

Araplar 400 milyonluk tahmini nüfusu ile Orta Doğunun en kalabalık halkıdır. Akdenizin güneyinde Afrika' da Büyük Sahra ve Sudan' a, doğusunda Irak' a ve Arap yarımadasına kadar uzanan bir coğrafyada yaşamaktadırlar. Kültürel anlamda Arap, çok geniş bir kavram olup günümüzde 22 Arap ülkesi bulunmaktadır. Ülkeden ülkeye kültürleri çeşitlilikleri göstermektedir. Her ülkenin ev sahipliği yaptığı uygarlıklar, gelenek ve görenekleri, ideolojik yapısı kendine has özellikleri bulunmaktadır. Bu gelenek görenek ve kültürel yapı her ülkenin kendine ait kültürel kimliğini oluşturmaktadır (Arnita, 1997: 253).

Arap geleneksel giyim kültürü, çizgileri, desenleri ve renkleri bakımından tevazu ve sadelik esaslarına dayanmaktadır. Bu durum gelişkin bir zevk ve yaratıcılığa işaret etmektedir.

Arapların diğer Araplarla ya da yabancı milletler ile olan kültürel etkileşimi geleneksel giyim kültüründe de kendini göstermiştir. Doğu ve batı, kuzey ve güney bölgelerde yaşanan farklı etkileşimler ve coğrafik etkenler giyim kültüründe farklılaşmaya sebep olmuştur (Alajaji, 2005: 7).

Arapların batı dünyası ile tanışması ve gelişimine tanıklık ediyor oluşunun, giyim kültürü üzerine getirdiği bir çok yenilik ve değişime rağmen geleneksel Arap giyim kültürü Arapların özel hayatlarında önemini yitirmemiştir. Modern giyimin sosyal hayata yerleşmesi bu geleneksel kıyafetleri Arapların hayatından tamamen çıkarmamış olup geleneksel Arap giyim kültürü özel günlerdeki önemini ve canlılığını korumaktadır (Daebis, 2004: 170).

2.1.4. Libya Geleneksel Giyim Tarihi

Libya çoğunlukla Arap ırkından oluşan bir ülkedir. Diğer ırklar Amazigh, Türkler, Çerkezler, Romalılar ve Girit adasından gelen Yunanlardır. Bunun yanı sıra Afrika ve Tuareg ve Toubou azınlıkları da bulunmaktadır.

Libya farklı dönemlerde farklı uygarlıklar tarafından yönetilen sömürge olan bir coğrafyaydı. Fenikeliler Yunanlar ve Romalılar gibi.

Ülkenin asıl yerlileri Berberi (Amazigh) kabilelerdir. Ancak antik çağlardan bu yana ülkeye Fenikeliler, Kartacalılar, Büyük İskender' in orduları, Romalılar, Arap- İslam imparatorluğu ve Osmanlılar hakim olmuştur (Abu Nusa, 2006: 30).

Antik Yunan döneminde kullanılan giysilerde katlama yönteminin kullanıldığı bilinmektedir. Erkek ve kadın giysilerinde kullanılan kumaşın türü farklı olmakla birlikte katlama yöntemi kullanılmaktaydı. Giysiler, dikdörtgen şeklindeki kumaşların vücuda sarılması şeklindeydi. Yün, pamuk ve ipek gibi kumaşların yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. O dönemden günümüze ulaşan " Er ride" nin Berberilerden kalan bir parça yada Yunanlıların ülkeye getirdiği bir giysi mi olduğu net olarak bilinmemektedir. Ancak bazı mağara duvarlarında " En nol" isimli tezgaha ilişkin çizimler bulunmaktadır. Bu durum Er ridenin o dönemden kaldığının göstergesidir. Yunanların Libya kültüründe hayatın bir çok alanında etkileri bulunmaktadır. Antik Yunan döneminin Libya geleneksel giyiminde kullanılan aksesuarlarda etkisi görülmektedir. Gelinlerin kullandığı taçlar ve çiçeklerden oluşan aksesuarlar bu dönemin izlerini taşımaktadır (Alkuni, 2006: 210).

İslamın fethi ile Libya' da yavaş yavaş istikrar sağlanmıştır. Libya' da farklı dinlere mensup olan kabileler tek bir dinin çatısı altında birleşmiştir.

Ülke daha sonra Osmanlı İmparatorluğu yönetimine girmiştir (1551- 1912) Osmanlı döneminde Libya bir Türk ailesi olan Garamalli ailesi tarafından yönetilmekteydi. Yüzyıllarca süren bu yönetim altında Garamalli ailesi, Libya' da ve özellikle Trablusta sosyal hayat, gelenek görenek ve kültürel anlamda etkili olmuştur. Türk adetlerinin ve kültürünün Libya' ya etkisi bu aile üzerinden olmuştur. Bu dönemde Osmanlı Devleti ve Libya arasında islam dini sebebiyle güçlü bir bağ oluşmuştur (Al Msrati, 1968: 155).

Böylece geleneksel Türk giyimi Libya' da tanınmış ve Libya geleneksel giyiminin bir parçası haline gelmiştir. Özellikle özel günlerde Libyalıların kullandığı giysiler de Osmanlı etkisi kendisini göstermektedir. Bu durum Libya geleneksel giyiminde çeşitlilik meydana getirmiştir. Bu çeşitlilik varlığını günümüze kadar korumuştur. Özel gün ve merasimler de kullanılan giysi ve aksesuarlar günün anlamı, yerleşim yerinin özelliği gibi faktörlere göre değişkenlik göstermektedir (Ali, 1966: 28).

Geleneksel giyim kültürü bu farkı uygarlıklar ile yapılan kültürel alışverişin sonucunda gelişim ve değişim göstermiştir. Bu gelişim ve değişime örnek olarak öncesinde basit kumaşlar desenler ve işlemler kullanılırken zaman içerisinde kullanılan kumaş ve işlemlerin daha değerli ve özellikli parçalardan seçilmesi gösterilebilir.

Libya kadınının giyim kuşama verdiği önem tüm dünya kadınlarında olduğu gibidir. Libya kadını özellikle özel gün ve merasimlerde görünümüne fazlaca özen göstermektedir. Bu bir anlamda aile şerefi olarak görülmektedir (Al Telisi, 1974: 30).

Libya kadınının giyim kuşamı özellikle özel günlerde ve kutlamalarda kullandığı aksesuarlara dayanmaktadır.

Altın, gümüş yada farklı madenlerden üretilen takılar, ellere ve ayaklara yakılan desenli kınalar Libya geleneksel kadın giyimin de kullanılan vazgeçilmez unsurlardır (Emin, 1953: 20).

2.1.5. Libyada Evlilik Merasimi

Libya' da düğünler bölgeden bölgeye ve geleneklere göre farklılık göstermektedir. Düğünler bazı bölgelerde üç gün, dört gün, ve bazı bölgelerde beş gün ya da yedi gün sürer (Al Imazagi, 1983: 29).

Khutba günü (Kız isteme)

Önce damadının annesi ve ailesinden bazı kadınlar ve arkadaşları seçilmiş bazı evleri dolaşırlar. Uygun kız bulduktan sonra kız isteme merasimi gerçekleştirilir. Eğer aileler önceden tanışmıyorsa kısa bir şekilde geçmişlerinden bahsederler (Al Direni, 1974,: 40).

El Faddaniye Günü (Anlaşma günü)

Kadınlar anlaştıktan sonra damadın babası ve bölgedeki tanınan kişilerle beraber kızın evini ziyaret ederler.

Başlık ve geline alınacak altın, eşyalar ve düğün tarihinde anlaşılır. Sonra fatiha süresi okunur ve sonra damadın evine geri dönerler (Al Imazagi, 1983 :40).

El Beyan Günü (Nişan günü)

Bazı Arap ülkelerinde " Hafletil khutuba" denir. Damadın ailesinden belli bir grup kadın kızın evine gider ve yanlarında bazı hediyeleri de götürürler. Altın, elbise, ayakkabı, parfüm, şeker, cokolata, kuru yemiş ve en önemlisi de nişan yüzüğü ve kınadır. Kına, Libyalıların düğününde önemli bir yere sahiptir. Düğünün temellerinden biridir ve iyimserlik sembolüdür.

Nişan gününde düğün tarihi belirlenir. Nişan düğün arasında hazırlıkların tamamlanması için bir kaç ay süre geçmelidir.

Genelde Libya' da düğün perşembe günü başlar ve bir hafta sürer. Düğünden önceki perşembeye "Yevmil Müstedenet" denir. Bu günde davetiyeler dağıtılır. Düğünün ilk gününe " Yevmil Dühul" ve düğünün son gününe de " Yevmil Mahdar" denir (Almzge, 1983 :45).

Yevmil Müstedenet

Ailenin kadınları diğer aileleri düğüne davet ederler. Genelde yaşlı kadınlar sözlü olarak davet edilirken ve genç kızlara ve yeni evlenen kadınlara davetiye gönderilir. Bu hafta da düğün hazırlıkları yapılır tatlı yapılır (Al Imazagi, 1983: 39).

El Sehriye Günü

Düğün davetiyeleri dağıtıldıktan sonra kutlama pazar günü akşam başlar. Düğün başlangıcının beyanıdır. Gelinin ailesi arkadaşları ve komşuları toplanır. Tef, darbuka ve türküler eşliğinde dans ederler. Gelin ve damat evi ayrı ayrı eğlence düzenler (Al Imazagi, 1983: 41).

Hamam Günü

Pazartesi sabahı gelin, akrabaları ve arkadaşları ile hamama gider. Hamamda gelin temizlenir ve düğün öncesi bakımı yapılır. Gelinin arkadaşları geline pembe renkte bir giysi olan " Bedletil Hammam" ı giydirirler. Bu giysi, gelinin düğün haftası boyunca giydiği geleneksel bir giysidir. Gelin yüzüne makyaj yapmaz. Hamamdan sonra gelinin evine dönülür ve geleneksel Libya yemeklerinden "Reşta İmbekbike" yenilir (Al Imazagi 1983: 42).

Küçük kına günü

Salı günü (öğleden sonra) gelinin ailesinden yaşlı kadınlar toplanır ve gelinin çeyizini açarlar. Kına yoğururlar ve gümüş bir tabağın ortasına kınayı koyarlar. Özel malzemelerden bir tür tütsü hazırlarlar. Geline özel hazırlanan bir koku gelen misafirlere dağıtılır. Libya' da düğün merasimine çocuklar katılmamaktadır. Bu sebeple küçük kına gecesinde 16 yaş altındaki kız çocuklarına özel bir eğlence düzenlenir. Bu eğlenceye " Bahar günü" adı verilir. Kız çocukları geleneksel kıyafet ya da beyaz gelinlik giyerler. Onlara şeker ve, yemek dağıtılır. Bazen eğlencenin sonunda oyuncak da dağıtılır. Akşam gelinin ailesinden kadınlar toplanır ve kına gecesi yaparlar. Eskiden bu gecede özellikle kına desensiz olarak yakılırdı. Ancak günümüzde kızlar artık eski gelenekleri sevmiyor ve güzel ve çekici desenler yapmayı tercih ediyorlar. "El zeyyene" (günümüzdeki kuaför) gelini ve akrabalarını süsler. Çarşamba sabahı erkenden, gelinin akrabaları erkeklere yemek hazırlanır. Öğlen yemeğinde geleneksel Libya yemeklerinden "Bazin " yemeği sunulurdu ama şimdi " Kuskusi" yemeği yerini almaktadır (Al Imazagi 1983: 43).



Resim 2. 1. Küçük kınada geline kına yakıldıktan sonra

<https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q>

Necmetil Kebira

Çarşamba akşamı damadın ailesinden genelde yaşlı kadınlardan oluşan bir grup, gelinin evine giderler ve yanlarında El Faddaniye günü (Nişan günü) üzerinde anlaşılan hediyeleri götürürler. (Altın, giyilecek olan elbise, parfüm, tütsü, kına, çeyiz, gıda maddeleri ve koyun). Damadın ailesine eve girene kadar "En Noba" eşlik eder. "En Noba" davul, zurna ile folklor şarkıları söyleyen bir gruptur. Şarkıların sözleri Trablus lehçesinde olur. Gelin Bedletil hammam giyer. Ancak damadın ailesini karşılamaz. Hediyeler teslim edildikten sonra gelinin ailesi Bedle Kebirayı geline giydirir. Gelin yüzü kapalı bir şekilde damadın ailesinin yanına getirilir. Damadın akrabalarından geleneksel kıyafet(Bedle kebira yada Bedle saghira) giyen iki kadın tarafından baba evinden çıkarılır. Gelinin yüzü örtülüdür. Bir kadın karşısında ayna tutar. Ortaya üzerine oturması için bir sandık konur. Sandığın yanında içinde 40 farklı süs eşyası (Kına, sürme, tarak,makyaj malzemesi gibi) bulunan "Guffa" adında bir sepet bulunur. Gelin sandığın etrafında bir kere döndürülür. Damadın ailesinden yaşlı bir kadın sepetteki malzemeleri sergiler. Gelinin başının üzerine Bedletil hammam giysisine ait Er ride örtülür. Gelin bu sepetten kına alıp yedi kez arkasında bulunan kızların üzerine atar. Bu ritüelin bekar kızların kısmetini

açacağına inanılmaktadır. Geline bir ayna verilir. Gelin örtünün altında kendine bakar ve aynayı saklar. Damadın annesi gelinin eline kına yakar ve kına yakılırken geline, bir baş aksesuarı olan " Şimbir" yada para verir. Kına yakıldıktan sonra gelin o ortamdan uzaklaştırılır ve ritüel tamamlanır. Gelinin ailesi tarafından getirilen " Elzimzemet" adında kadınlardan oluşan bir geleneksel halk müziği topluluğu ritüel boyunca müzik yapar (Al Imazagi, 1983 :44).



Resim 2.2. Necmetil kebira

<http://weheartit.com/entry/group/78874184>

Yevmil Hafle (Düğün günü)

Libya’ da gelin ve damadın düğün eğlenceleri ayrı ayrı yapılmaktadır.Düğün eğlencesi genel olarak perşembe günü yapılır. Gelin, bu günde gelinlik giyer. Gece damadın ailesinden kadınlar gelini götürmeye gelirler. Bu güne " Leyletil duhul" yani giriş gecesi de denmektedir.

"El muled" erkeklerin düğün törenidir. Gelin kendi düğün töreninden alınıp damadın evine getirilir. Daha sonra gelin ve damat "El tedrica" denilen bir grup erkeğin ilahileri ve duaları eşliğinde damadın arkadaşları, akrabaları ve komşuları tarafından kendi evlerine götürülürler. Damat evine girerken bir kavanozdan su serper ve kavanozu kırar. Kavanozu kırmak bekarlığı kırmak ve altın kafese girmek anlamına gelmektedir (Al Imazagi, 1983 : 46).



Resim 2.3. Yevmil hafle

<http://weheartit.com/entry/183457356>

El Mahdar günü

Cuma günü olur. Düğünün son gecesi damadın ailesi tarafından yapılır. Bu gecede gelin birkaç kez elbisesini değiştirir ve bu da damadın getirdiği elbiselere bağlıdır. Öncelikle gelin bir tuvalet ile bu merasime gelir. Daha sonra ona hediye edilen Bedle kebira, Bedle saghira ve son olarak da Jilwa isimli kıyafetini giyer. Damat da geleneksel bir kıyafet giymektedir.

El Mahdar günü evliliğin gerçekleşmesinin beyanı niteliği taşımaktadır ve evlilik merasiminin son günüdür. Böylece Trablus düğünü tamamlanmış olur. Geleneksel Libya düğününün zenginliği göçebe ve şehir geleneklerinin bir araya gelmesiyle meydana gelmiştir. Düğünler imkan ve damadın maddi durumuna bağlıdır (Al Imazagi 1983 :49).



Resim. 2.4 El Mahdar günü



Resim. 2.5 Mahdar günü

. <https://tr.pinterest.com/hanadentist/traditional-libyan-customs/>

2.2 . İlgili Araştırmalar

Bu araştırma yapılırken, Libya giyim kùltürü üzerine yapılan literatür taramasında kapsamlı ve giyim kùltürü odaklı bir araştırmaya rastlanmamış olup, genel olarak Libya tarihi ve çöl hayatına dair kitaplar ve araştırmalardan faydalanılmıştır. Metodolojik açıdan araştırma ve ilgisi olan araştırmalar yayın yıllarına göre aşağıda sunulmuştur.

(Shallebi 2006) " Trablus' ta Kullanılan Halk Giysilerinden " adlı bu kitapta Libya geleneksel giyimini renk, desen ve kullanılan malzemeler ve hazırlık aşamaları hakkında bilgilere yer verilmiştir.

(Al Mghrabi 2001) " El İşleri ve Nakış Çizimleri Üzerine İnceleme" adlı bu kitapta geleneksel giyimde kullanılan el işçilikleri ve nakış çizimleri tanıtılmıştır.

(Tulai 1967) " Trablus Bölgesinde 10 Sene" isimli bu kitapta krallık ailesi, gelenek ve görenekleri doğu ve batı bölgesindeki müslümanlar ve Türklerin Libyadaki etkileri üzerine bilgilere yer verilmiştir.

(Abu Nusa 2006) " Libyanın Tarihi Dokusu, " isimli bu kitapta Berberilerin (Amazigh) geleneksel giyimleri, Er ridenin dokunma teknikleri ve Er ridede kullanılan malzemeler hakkında detaylı bilgiye yer verilmiştir.

(Al Msrati 1968)" Libya ve Türkiye Arasındaki Tarihi ve Toplumsal İlişkiler ve Etkileşimler" adlı bu kitapta Osmanlı döneminde Libya ve Türk devleti arasındaki ilişkiler ve sosyal etkileşimleri hakkında bilgilere yer verilmektedir.

(Khadija 1961) " Libya Kırsalında Kadın" adlı bu kitapta Libya kırsallarında yaiayan kadının sosyal hayatı ve geleneksel giyim kùltürüne dair bilgilere yer verilmiştir.

(Ed Direni 1974) " Gelenek ve Göreneklerimiz" isimli bu kitapta Libya' nın gelenek ve görenekleri, kırsalda ve kentte olmak üzere özel günler hakkında bilgilere yer verilmiştir.

(Salman, F. 2013)" Başlangıcından Anadolu Selçuklularının Sonuna Kadar Türklerde Kıyafet Biçimleri" isimli kitabından geleneksel giyim hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeline, evren ve örnekleme, verilerin toplanmasında kullanılan yöntem ve verilerin analizi ve yorumlanmasına yönelik açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın kapsamı " Libya Geleneksel Kadın Giyim Kültürünün İncelenmesi " olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede araştırmanın yürütülmesinde kaynak taraması betimsel yöntemi içinde döküman analizi ve örnek ürün incelemesi yapılmıştır. Araştırmacının kendi koleksiyonuna ait çeyiz sandığından alınan örneklerle birlikte konu ile ilgili internet kaynaklarından yararlanılmıştır. Libya'da bu alanda var olan kaynaklar yetersiz olup, çalışma kapsamına uygun olan diğer Arap ülkelerinde yazılmış kitaplar ve yapılmış araştırmalar incelenmiştir.

Araştırmada, süsleme, kalıp ve teknik çizimlerde modern bilgisayar programlarından (Cerel Draw) kullanılmıştır.

Bölgedeki iç karışıklık nedeniyle müzelere ulaşamaması ve bu anlamda belge niteliği taşıyan koleksiyonların tahrif edilmesi sonucunda araştırmacı, kendi sandığından kiralık kostümlerden ve internet sayfalarından görsel temini yapmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni olarak Libya'nın kuzeyinde bulunan Trablus ilinin " Eski şehir" olarak bilinen bölgesi ve çevresi seçilmiştir.

Araştırmanın örneklemini ise bu bölgede kullanılan geleneksel gelin giysi ve aksesuarları oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın örneklemini için Libya'nın Trablus ilinde kullanılan 6 gelin giysisi modeli ve her bir modeli tamamlayan parçalar seçilmiştir.

- 1) Farraşiye: Tek parça olarak giyilen bir dış giysisidir.
- 2) Bedletil Hammam: Bir alt, iki üst ve en üste dolanan "Er ride" parçalarından oluşan, düğün haftası boyunca giyilen bir giysidir.
- 3) Bedle Kebira: Bir alt ve üç üst ve " Er ride"den oluşan, kına gecesi (Necmel kebira) ve Mahdar günlerinde giyilen bir giysidir.
- 4) Jilwa: Bir alt ve dört üst parçadan oluşan, " Mahdar günü" evliliğin tamamlandığının anlamı olarak giyilen bir giysidir.
- 5) Bedle Saghira: Bir alt 4 üst giysiden oluşan, evlendikten sonra katılan diğer düğünlerde giyilen bir giysidir.
- 6) Abrouk: Bir alt, bir üst ve " Er ride" parçalarından oluşan, el öpme merasiminde giyilen bir giysidir.

Bu 6 model giysi inceleme formu şeklinde açıklanmış olup tamamlayıcı aksesuarları ile birlikte incelenmiştir. Araştırmada 100 fotoğraf kullanılmış olup, 29 giysi parçası inceleme formu, 21 kalıp çizimi ve 41 teknik çizim hazırlanmıştır.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın kuramsal çerçevesi ve literatür taraması için arşiv ve internet kullanılmıştır.

Libya geleneksel kadın giyim kuşam modellerinin malzeme, renk, dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özelliklerini, kalıp ve teknik çizimlerini incelemek amacıyla, konuyla ilgili Ankara' da bulunan çeşitli kütüphanelerde (Gazi Üniversitesi Merkez Kütüphanesi) literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca internetten Ulusal Tez Merkezi sayfasından konuyla ilgili tezler incelenmiş olup, Arap ve yabancı kaynaklara ulaşılarak faydalanılmıştır.

Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan giyim kuşam bilgi formunun oluşturulması için, yapılan literatür taraması sonucunda konu ile ilgili kaynaklar ve çalışmalar incelenmiş, tez danışman görüşleri ve onayı alınarak giyim kuşam bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Ulaşılan giyim kuşam örnekleri malzeme, renk, dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikleri açısından değerlendirmek amacıyla giyim kuşam bilgi formu kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Ulaşılan geleneksel kıyafetler, kullanılan kumaşlara, uygulama yöntemine ve kullanım amacına göre sınıflandırılmış, değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırma kapsamında ele alınan geleneksel giyim kuşam örneklerinin incelenmesi için giyim kuşam bilgi formu kullanılarak her bir giyim kuşamlarıyla birlikte malzeme, renk, dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikleriyle, teknik ve kalıp çizimleriyle belgelendirilmiştir.





4. BULGULAR

Bu bölümde alt problemler doğrultusunda araştırma kapsamında ulaşılabilen Libya geleneksel özel gün kadın giysileri incelenmiştir. Geleneksel kadın giysisi parçalarının teknik çizimleri yapılarak kalıpları çıkarılmış, süsleme ve kumaş özellikleri açıklanmıştır.

Alt Problem 1

Libya' nın kuzeyinde bulunan Trablus iline ait, geleneksel düğün öncesi(kına gecesi) özel gün kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri, kullanılan dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikler ile aksesuar, özellikleri nelerdir?

Al Farrashiye

Eskiden gündelik hayatta kullanılan, günümüzde evlilik törenlerinin bir parçası olarak kullanılmakta olan bir dış giysisidir. giysilerin üzerinden bedene sarılan bir dış giysidir. Eskiden günlük hayatta kullanılırken günümüzde bedle kebira, bedle saghira ve bedletil hammam ile kullanılmaktadır. Koltuk altlarından sarılıp, arka kısımdan başın üzerine gelecek şekilde örtülen, yere kadar uzanan bir parçadır. (Shallebi, 2006: 183 .181)

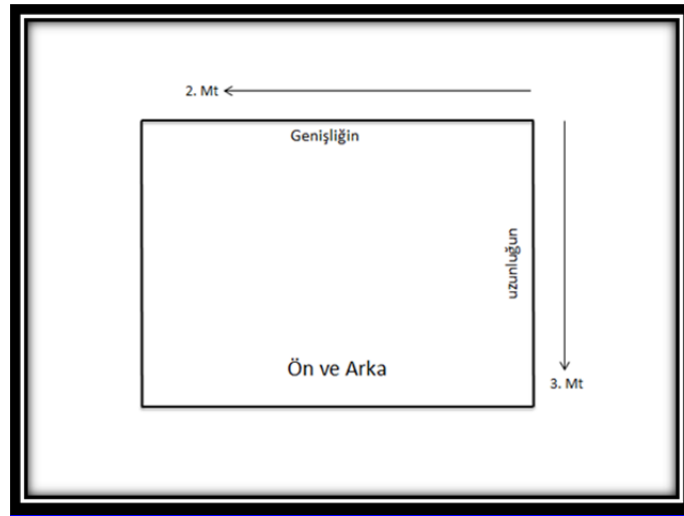


Resim 4.1. Al farrashiye ön ve arka görüntüsü

<https://www.google.com.tr/#q=الفراشية+الليبي>

4.1. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim No	: 1.
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon:	: İnternet sitesinden alınmıştır.
Koleksiyona Geliş Biçimi:	: Fotoğraf internet sitesinden alınmıştır.
Koleksiyondaki Yeri:	: Trablus
Giysinin Türü:	: Al Farraşiye
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	: Al Farraşiye pamuklu ve ipek kumaştan çalışılmaktadır.Genel olarak beyaz yada bej renkte hazırlanmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği:	:Kare şeklinde 3 metre uzunluğunda, 2 metre genişliğinde, beyaz ipek kumaştan hazırlanan, giysilerin üzerinden bedene sarılan bir dış giysidir.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri:	:Al Farraşiye dikiş uygulaması olmayan, dolama yöntemi kullanılarak giyilen bir parçadır.
Giysinin Süsleme Özelliği:	: Giyside süsleme kullanılmamaktadır.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği:	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.1. Al farraşiye ön ve arkateknik çizimi (1)



Resim 4.2. Bedletil hammam ön ve arka görüntüsü

Bedletil Hammam

Evlilik töreninin ilk gününde kullanılmaktadır. Geçmişten günümüze küçük değişikliklerle kullanılmaya devam etmektedir.

Bedletil Hamam, gelinin düğün haftası boyunca giydiği geleneksel bir giysidir. Pembe renk üzerine beyaz çizgili olarak hazırlanmaktadır. Bu giysiyle beraber hiç bir şekilde makyaj yapılmamaktadır. Salı sabahı gelinin yakınları ve arkadaşları ile hamama gidilmektedir. Düğün için gelinin kişisel bakım ve hazırlıkları tamamlandıktan sonra şarkılar ve zılgıtlar eşliğinde gelinin arkadaşları tarafından geline giydirilmektedir. Daha sonra gelin evine dönülerek " Hınneti saghira" denilen küçük kına gecesi yapılmaktadır. Trablus adetlerine göre gelinin ailesiyle beraber kutladığı bir gecedir. Günümüzde bu gelenek, tüm Libya'da uygulanmaktadır. Çarşamba gününe kadar bu giysi çıkarılmaz .Çarşamba gecesi gelinin baba evindeki son gecesidir. Damadın ailesi bedle kebira ve hediyeleriyle beraber gelin evine gelmektedir. Gelin misafirleri karşılamaz. Ancak bedletil hammam giymek zorundadır. Bedletil kebira hediye edildikten sonra gelin üzerini değiştirir. " Hınnetil kebira " denen kına gecesi eğlencesi başlar Bedletil Hammam, bir çok farklı parçadan oluşan geleneksel bir giysidir. Şu parçalardan oluşmaktadır.



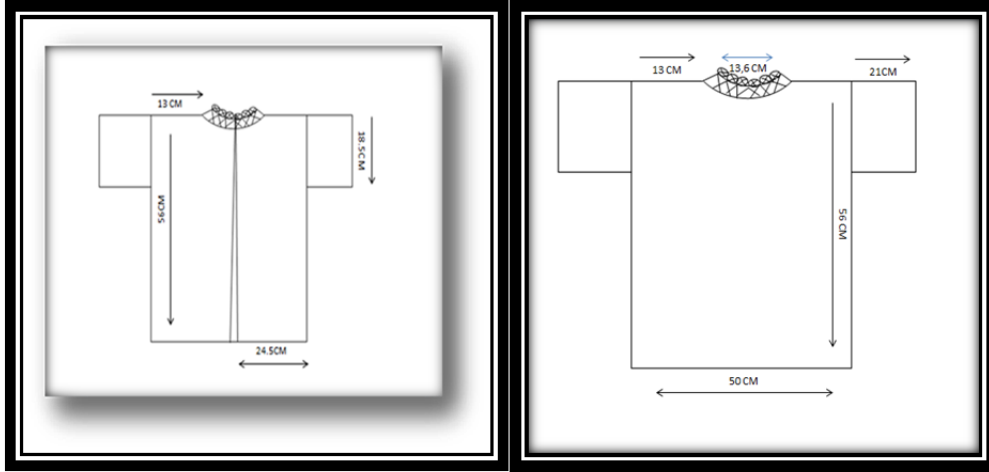
Resim 4.3 Meryul ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından)

Meryul

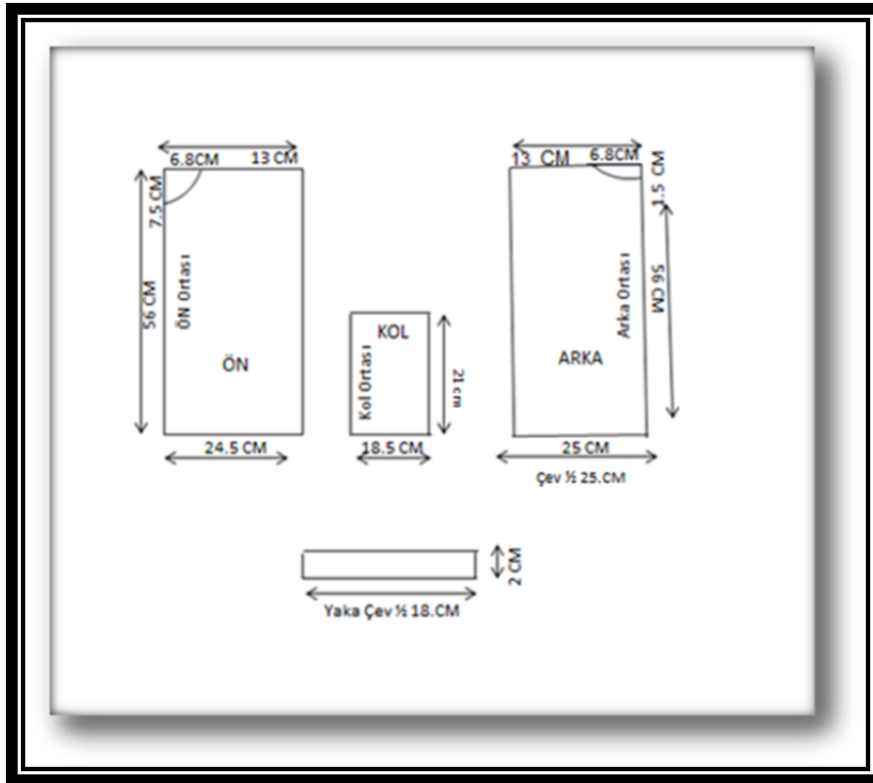
"Meryul" beden ölçüsüne uygun, oturan anlamına gelen " Mervi" kelimesinden türemiş, halk lehçesine meryul olarak geçmiş bir kelimedir. Üste giyilen bir iç giysidir. Genellikle ön tarafı açık olmaktadır. Bedletil hammamda kullanılan meryul her zaman pembe renkli olmalıdır . (Shallebi, 2006 :33).

4.2. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim. No	: 5. 6
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon:	Bedletil Hammam
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir parçadır.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Meryul
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler	: Meryul pembe renkte hazırlanmaktadır. Pamuklu boblin kumaş kullanılmıştır.Yaka kısmında dantel şerit kullanılmıştır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Meryulun yaka kısmı daire şeklindedir. Önü açık şekilde hazırlanmaktadır. Yan taraflardan dikilmektedir. Arka kısmı dikişsizdir. Model boyu ön ve arka bedende bel hizasındadır. Kol ve kol evi düz kesimli, düz takma koldur. Kol, kol ağzı ve kol oyuntusu birbirine eşit.Kol boyu kısadır.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: Meryulun yan dikişleri ve kol birleştirmeleri pembe veya beyaz kalın iplikle uyulganlanmaktadır.
Giysinin Süsleme Özelliği	: Yaka kısmında bir dantel şerit uygulanmaktadır.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.2. Meryul ön ve Arka teknik çizimi (2)



Çizim 4.3. Meryul ön ve arka kalıp çizimi (1)



Resim 4.4. Sirval ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın Sandığından)

Sirval (Şalvar)

"Sirval" kelimesi Farsça " Şalvar" kelimesinden gelmektedir.. (Shallebi, 2006 :132) .

4.3. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 4
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Bedletil Hammam
Tarihlendirme	: 1996
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	:. Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	:Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	:. Giyilebilir durumdadır.
Giysinın Türü	: Sirval
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler	: Sirval, pembe renkte saten kumaştan çalışılmaktadır. Bel ve paça kısmında lastik kullanılmaktadır.

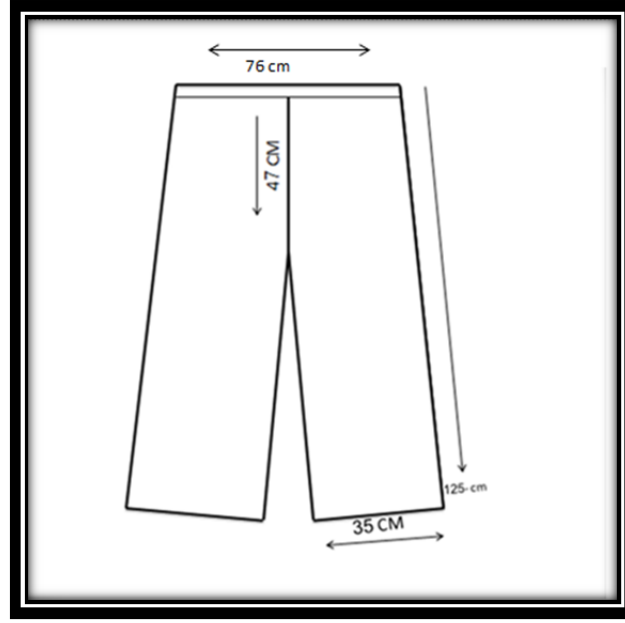
Giysinin Model ve Kesim Özelliği : Sirval geniş ve boyu bileğe kadardır.Bel ve paça kısmı lastiklidir.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : İç kısımlarda ve ağın üst kısmında ön ve arkada dikiş uygulanmaktadır. Dikiminde pembe yada beyaz iplik kullanılır.

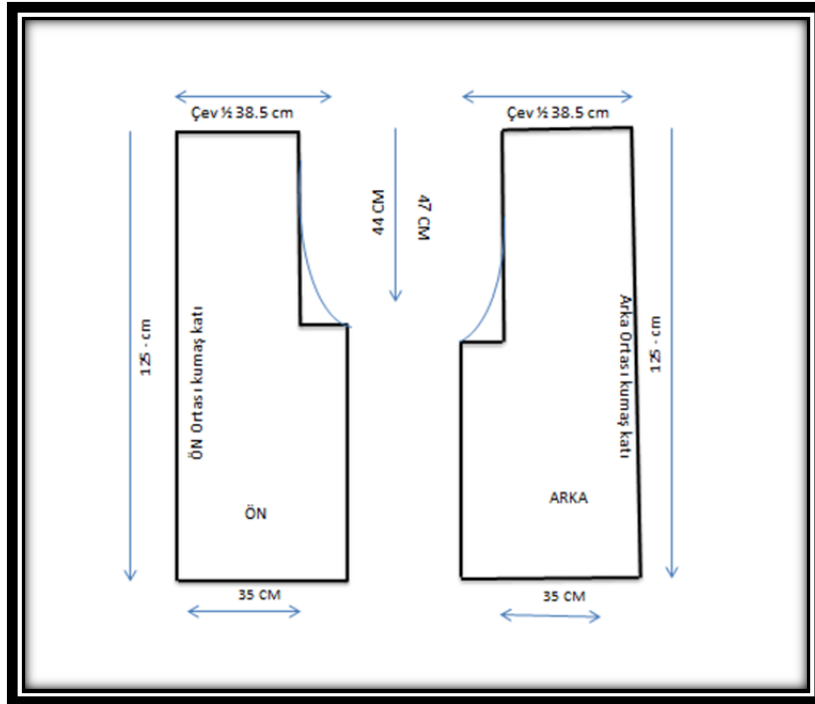
Giysinin Süsleme Özelliği: : Giyside süsleme kullanılmamıştır

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Giyside astarlama kullanılmamaktadır.





Çizim 4.4. Sirval (bedletil hammamda kullanılan) ön ve arka teknik çizimi (4)



Çizim 4.5. Sirval ön ve arka kalıp çizimi (2)



Resim 4.5. Gumajja ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından)

Gumajja

Gumajja kelimesi latince " Camica" kelimesinden gelmektedir . Elbiseye benzemektedir Dize kadar uzun geniş bir parçadır. Tamamı saten kumaş kullanılarak hazırlanmaktadır. Yakadan göğüse kadar olan kısımda ve kollarda dantel kumaş kullanılmaktadır. Arka kısımda da göğüs hizasına kadar dantel kumaş kullanılmaktadır.

Bedletil hammamda kullanılan gumajja, saten kumaştan ve pembe renkte hazırlanmaktadır.

4.4. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 5
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Bedletil Hammam
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinın Türü	: Gumajja

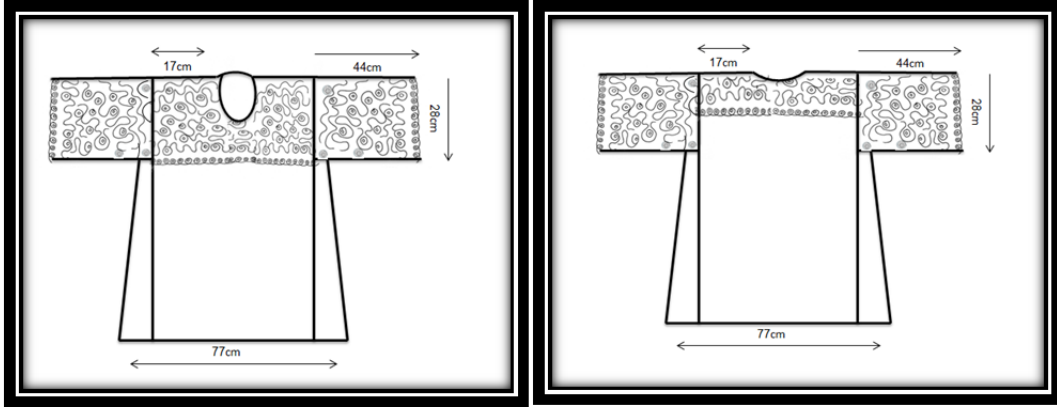
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Gumajjada saten kumaştan çalışılmıştır. Kollarda, n ve arka bedenın ggs hizasında İtalyan dantel kullanılmaktadır. Dantel zerine boncuklarla işleme yapılmaktadır.

Giysinın Model ve Kesim zelliği : Derin bir yaka uygulanmıştır. n bedende kapama birit ilik tekniği ile yapılmıştır. n ve arka kısmı geniş bir şekilde iki parça olarak kesilmektedir. Yanlarda beşer santimlik ek parçalar uygulanmaktadır. Kol ve kol evi düz kesimli ve kol boyu bileğe kadar uzundur.

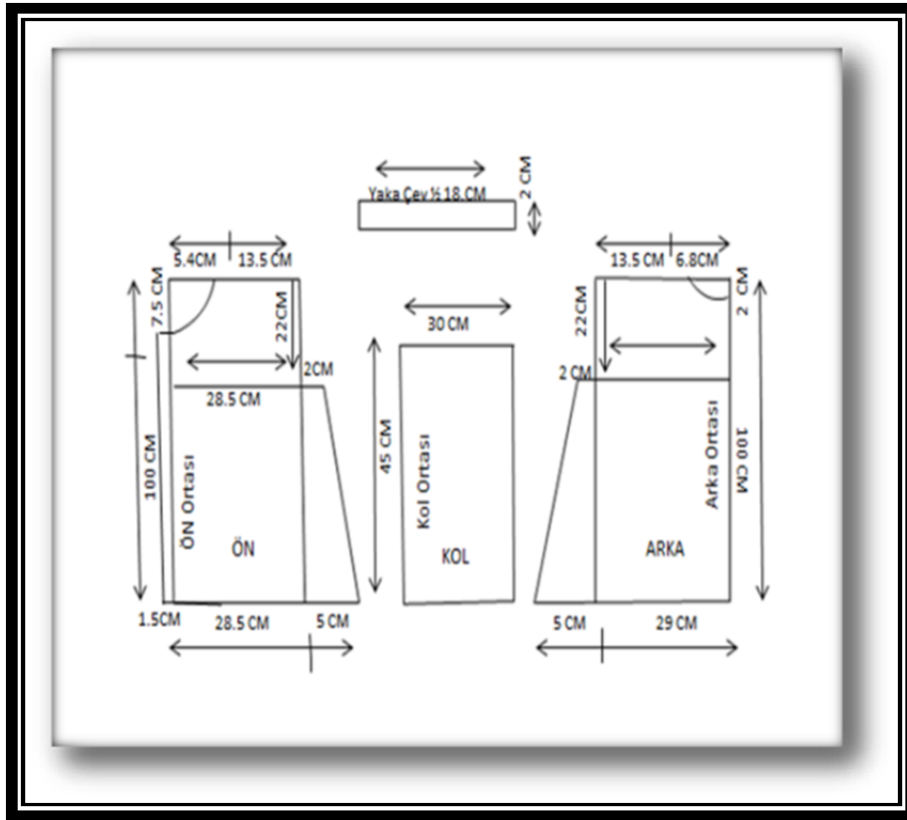
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Yanlarda birleştirme yapılmıştır. Kolları düz takma koldur.

Giysinın Süsleme zelliği : Kollar ve bedenın n ve arka yüzlerinde ggs hizasına kadar dantel ve boncuk işlemelerle süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4..6 Gumajja (bedletil hammamda kullanılan) ön teknik çizimi (5)



Çizim 4.7. Gumajja (bedletil hammam) ön ve arka kalıp çizimi (3)



Resim 4.6 . Er- ride görüntüsü

El Holi (Er Ride)

(ShalleEl holi, antik dönemlerden günümüze kadar gelen bir parça olup, eski dönemlerde kadın ve erkeklerin, vücutlarını sarıp omuzda birleştirilerek kullandığı, günümüzde ise bir dış giysisi olarak kullanılan geleneksel bir parçadır. Libya' da Amazigh (Berberi) ler tarafından geliştirilmiş. Tüm parçaların en dışında kumaşın dolanması ile dikişsiz bir parça olarak kullanılmaktadır. Tüm geleneksel kıyafetlerde kullanılan bir dış giysidir. En Nol adı verilen özel bir el dokuma tezgahında ipek ipliklerden hazırlanmaktadır .(Shallebi, 2006: 114).



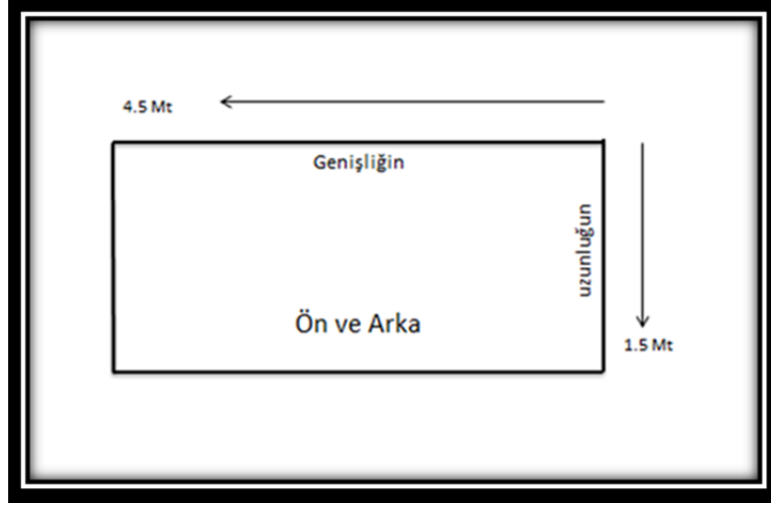
Resim 4.7. Tistmal görüntüsü

Tistmal

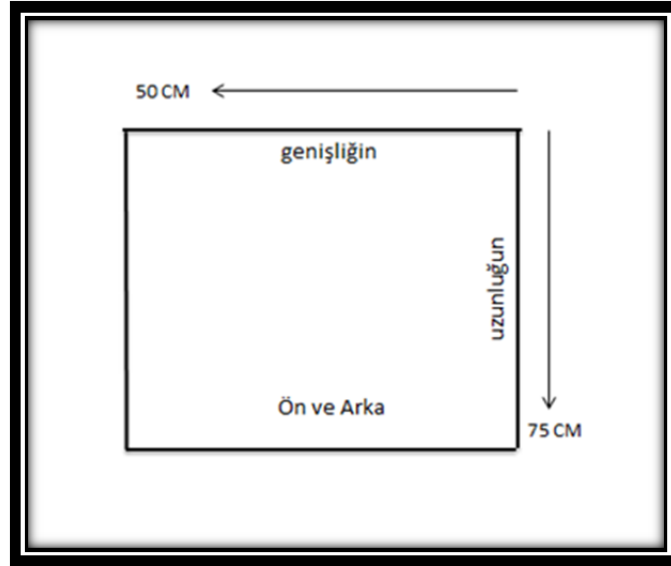
Er ride ile aynı kumaştan hazırlanan, başa bağlanan bir mendildir. En nol tezgahında dokunmaktadır (Shallebi, 2006 :114).

4.5. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim .No	: 6.7
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	:Bedletil Hammam
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Er- Ride ve Tistmal
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler	: Er Ride ve tistmal pembe ve beyaz renklerde hazırlanmaktadır. " Brambağ" adı verilen, en nol tezgahında pamuk ve suni ipek ipliklerden dokunan özel bir kumaştan hazırlanmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Er ride parçasında uzunluğu dört buçuk metre, genişliği bir buçuk metre olan bir kumaş kullanılmaktadır. Tistmal kare şeklinde hazırlanmaktadır.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: Dikiş uygulaması yoktur.
Giysinin Süsleme Özelliği	: Giysinin süsleme özelliği yoktur.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.8. Er- ride arkateknik çizimi (7)



Çizim 4.9. Tistmal ön ve arkateknik çizimi (8)



Resim 4.8. Şipşip görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından)

Şipşip

Hafif topuklu, önü açık, pembe yada beyaz tüylü bir tür terliktir. Sadece bedletil hammam ile kullanılmaktadır (El Mghrabi, 2001: 12).



Resim 4.9. El esavir görüntüsü

<https://www.facebook.com/profile.php?id>

El Esavir

El Esavir, iki bilezik olup, sağ ve sol kola birer tane takılmaktadır. Gümüş yada altın olması gerekmektedir (Shallebi, 2006 :134).



Resim 4.10. Khilal görüntüsü

https://www.facebook.com/OSAMA1718/photos_stream

Khilal

El Holinin bağlandığı "Tukkemiye" adı verilen kısmın üzerine takılan, altın rengine boyanmış gümüş yada altından hazırlanan, genellikle balık şeklinde olup, boncuklarla süslenecek hazırlanan bir aksesuardır (Shallebi, 2006 :98).

Alt Problem 2

Libya' nın kuzeyinde bulunan Trablus iline ait, geleneksel düğün günü kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri, kullanılan dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikler ile aksesuar, özellikleri nelerdir?



Resim 4.11. Bedle kebira (büyük elbise) ön ve arka görüntüsü(Nabila Omar' ın sandığından)

Bedle Kebira (Büyük Elbise)

Düğün gününde kullanılan bir giysidir. Gelin ve gelinin yakınları olan yeni evli kadınlar tarafından giyilmektedir. Gelin, aksesuar kullanmaz ve yüzü kına gecesi boyunca örtülü olmalıdır. Bedle Kebira giyen misafirler ise aksesuarlar, kına gibi destekleyici unsurları tam olarak kullanmaktadırlar. Bu giysiyi kullanan misafirler özel bir köşeye yan yana oturtulur ve özel bir şekilde ağırlanırlar .

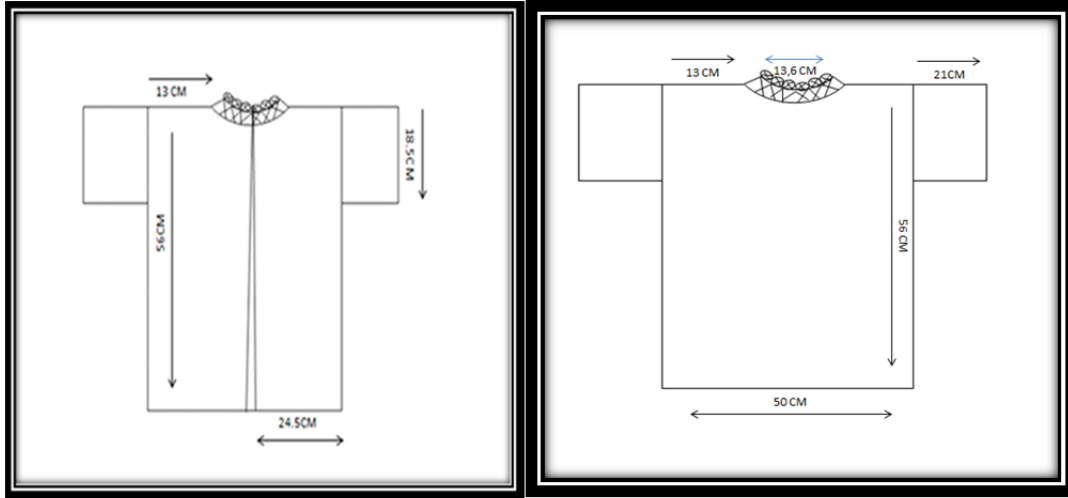
Bedle kebira bir çok farklı parçadan oluşan geleneksel bir giysidir. Şu parçalardan oluşmaktadır. (Tulai. 1967 :109)



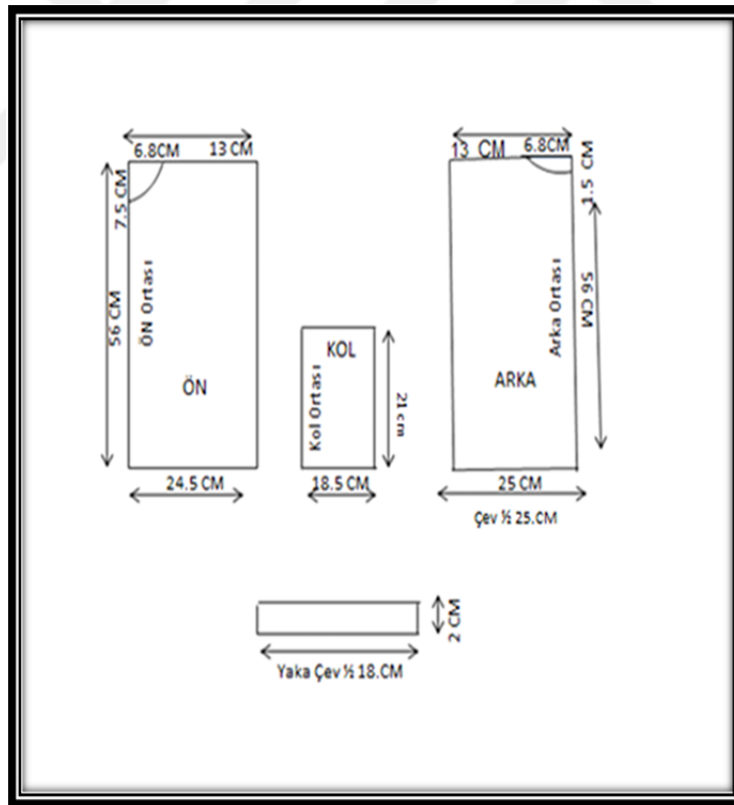
Resim 4.12. Meryul ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından)

4.6. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 12
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Bedle Kebira
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalamp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Meryul
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler	: Beyaz renkte pamuklu yada boblin kumaş kullanılmaktadır. Yaka kısmında dantel şerit uygulanmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Bu parça bedletil hammamda kullanılan meryul ile aynı model ve kesim özelliklerine sahiptir.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: Bedletil Hammamda kullanılan meryul ile aynı dikim teknikleri kullanılmaktadır.
Giysinin Süsleme Özelliği	: Giyside süsleme kullanılmamaktadır.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.10 Meryul ön ve arka teknik çizimi (9)



Çizim 4.11. Meryul ön ve arka kalıp çizimi (4)



Resim 4.13. Sirval ön ve arka (şalvar) görüntüsü (Nabila Omar'ın sandığından)

4.7. Giyim Kuşam Bilgi Formu

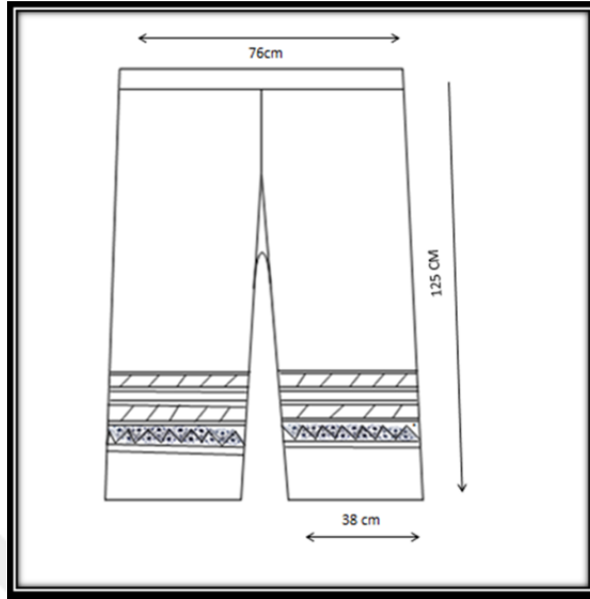
Resim . No	: 13
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Bedle Kebira
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar'ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta Muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Sirval
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	Beyaz saten kumaştan çalışılmaktadır. Dizin alt kısmına her biri 15 santimlik olan üç parça gümüş şerit dikilmektedir. En alta dikilen gümüş şerit üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılır. Paçanın alt kısmı ve bel lastik ile büzülmektedir.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Bedletil hammamda kullanılan sirval ile aynı model ve kesim özelliklerine sahiptir.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Bedletil hammamda kullanılan sirval ile aynı dikim teknikleri kullanılmaktadır.

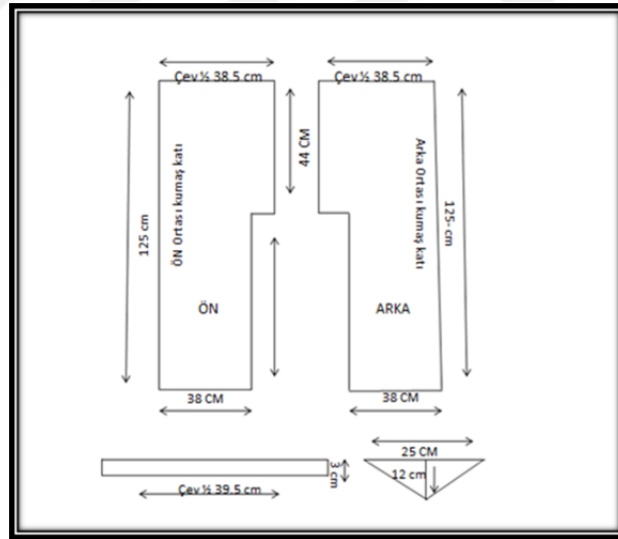
Giysinin Süsleme Özelliği : Paça kısmına üç parça gümüş şerit dikilmektedir. En alta dikilen gümüş şerit üzerine üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Giyside astarlama kullanılmamaktadır.





Çizim 4.3. Sirval ön ve arkateknik çizimi (11)



Çizim 4.13. Sirval ön ve arka kalıp çizimi)



Resim 4.14. Gumajja ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından)

4.8. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 14
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Bedle Kebira
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta Muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Gumajja

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Gumajja beyaz saten kumaştan çalışılmaktadır.

Ön orta kısımda boydan fermuar kullanılmaktadır. Fermuarın üzerinde iki taraflı olarak gümüş şerit uygulanmaktadır. Arka orta kısmında, yaka ve omuzlarda gümüş şerit üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılır. Kollara dikilen gümüş şeritin üzerine de kontel ve kristal işlemler uygulanmaktadır.

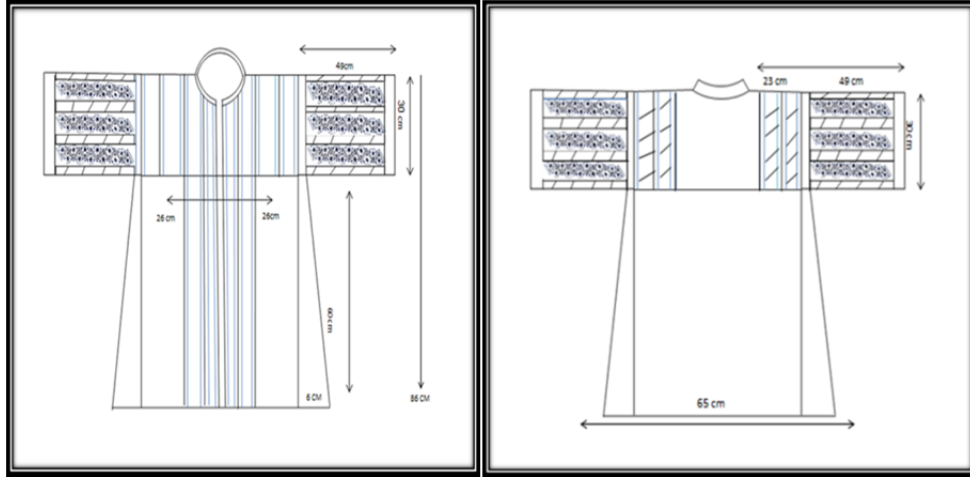
Giysinin Model ve Kesim Özelliği : Bedletil Hammamda kullanılan gumajja ile aynı model ve kesim özelliklerine sahip olup buna ek olarak ön kısımda boydan bir fermuar kullanılmaktadır

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Bedletil Hammamda kullanılan gumajja ile aynı dikim teknikleri ile hazırlanmaktadır.

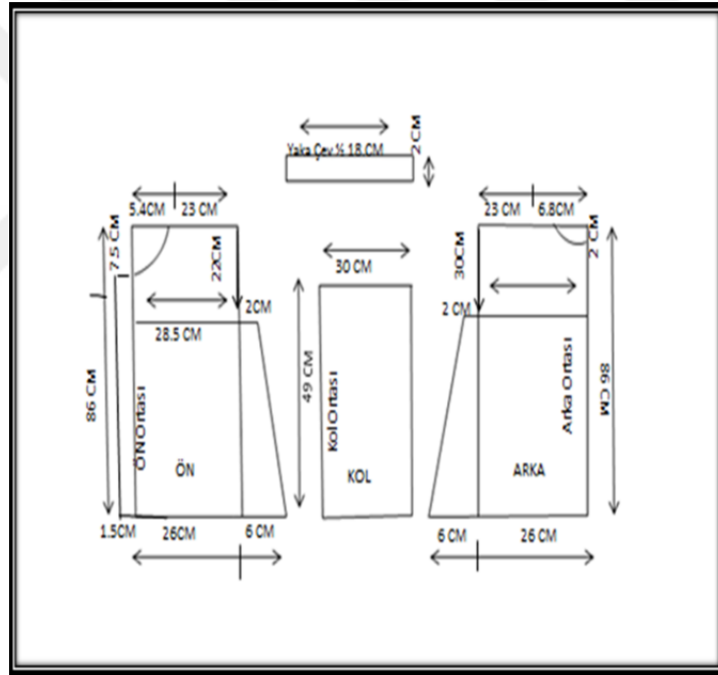
Giysinin Süsleme Özelliği : Kollar, ön ve arka bedende gümüş şerit üzerine uygulanmaktadır.Kollarda kullanılan gümüş şeritin üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılmaktadır. Düz bir hat oluşturacak şekilde işlenerek giysi zenginleştirmiştir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Giyside astarlama kullanılmamaktadır.





Çizim 4.4 . Gumajja ön teknik çizimi (12)



Çizim 4.15. Gumajja ön ve arka kalıp çizimi (6)



Resim 4.15.16. Farmila ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından)

Farmila

Farmila, Kürtçe bir kelime olup, Kürtlerin kullandığı bir tür yelek olarak Libya kültüründe yerini almıştır. Eskiden farklı renkler ve kumaşlardan hazırlanan farmila, geleneksel kıyafetlerin hepsinde kullanılan bir parçadır. Ancak günümüzde beyaz kumaş üzerine gümüş ve altın renkte nakışlı olan bu farmila, bütün geleneksel kadın giysilerinin sabit bir parçası olarak kullanılmaktadır . (Shallebi, 2006: 184.188).

4.9. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 15.16.
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Bedle Kebira
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Farmila
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkle	: Saten kumaştan hazırlanmaktadır. 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. Saten kumaştan dikildikten sonra iç kısma tela

uygulanmaktadır. Satenin üzerine ipek kumaş kaplanmaktadır. İpek kumaşın üzerine de gümüş şeritlerden oluşan "Lina" yada "Bukle" adındaki bir tür kumaş kaplanmaktadır. Bukle kumaşın üzerine "El Kirdan" adı verilen gümüş iplerden hazırlanan sarmal nakışlarla elle dikilmektedir. El Kirdan, gümüş ve altın rengi olmak üzere iki çeşittir. Yaka ve kol oyuntusunda gümüş şerit kullanılmaktadır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği : Kolsuz bir parça olan farmila arka kısmı ve iki parça

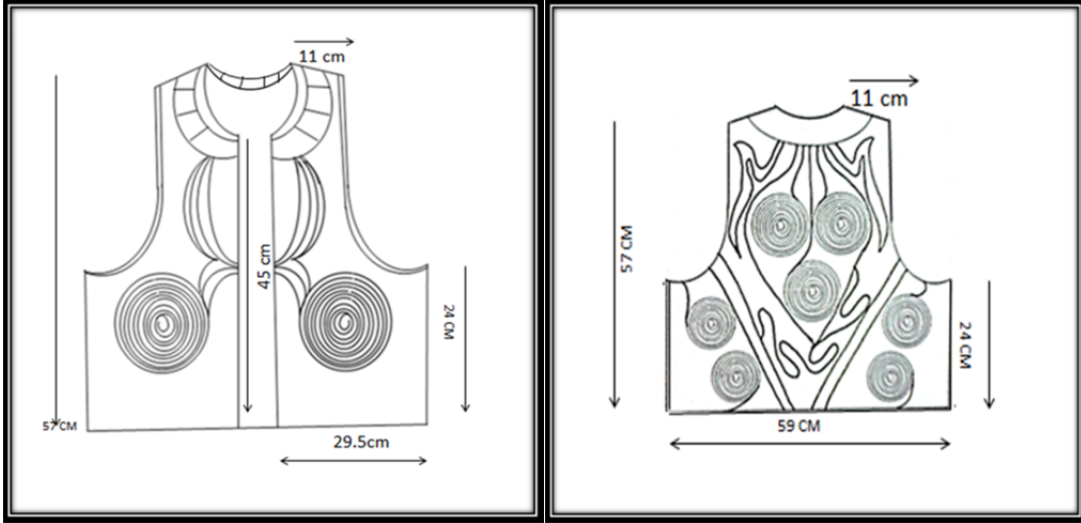
şeklinde kesilen ön kısmı ile üç parçanın birleştirildiği bir yelectedir. Yaka kısmı geniş ve U yaka şeklindedir. Düz kesimli olup geniş, bedene oturmayan bir şekilde hazırlanmaktadır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Farmila 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. Saten

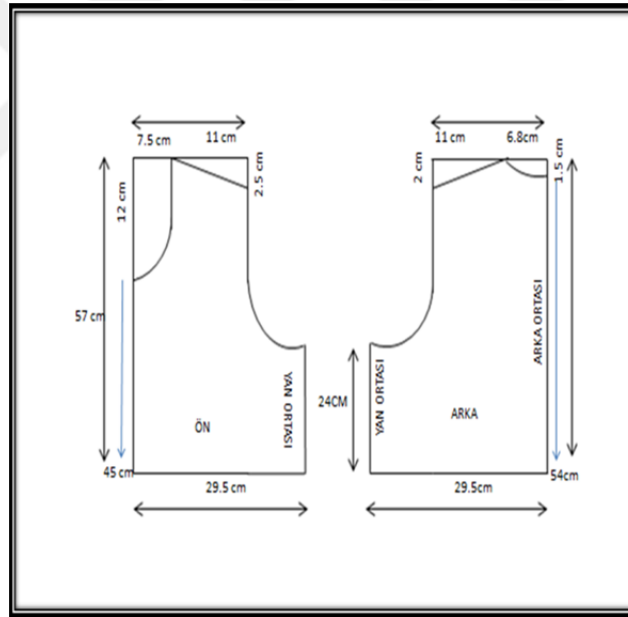
kumaştan dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmaktadır. Satenin üzerine ipek kumaş kaplanmaktadır. İpek kumaşın üzerine de gümüş şeritlerden oluşan "Lina" yada "Bukle" adındaki bir tür kumaş kaplanmaktadır.

Giysinin Süsleme Özelliği : Bukle kumaşın üzerine "El Kirdan" adı verilen gümüş iplerden hazırlanan sarmal nakışlarla elle dikilmektedir. El Kirdan, gümüş ve altın rengi olmak üzere iki çeşittir. Yaka ve kol oyuntusunda gümüş şerit kullanılmaktadır hazırlanan sarmal nakışlarla elle dikilmektedir. El Kirdan, gümüş ve altın rengi olmak üzere iki çeşittir. Yaka ve kol oyuntusunda gümüş şerit kullanılmaktadır

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Astarla beyaz saten kumaş ve tela kullanılmaktadır.



Çizim 4.16. Farmila ön teknik çizimi (14)



Çizim 4.17. Farmila ön ve arka kalıp çizimi (7)



Resim 4.17. Rukbatil meryul ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar'ın sandığından)

Rukbatil Meryul

Gumajja ve farmila giyildikten sonra boyun kısmında ayrı bir parça olarak kullanılan bir yaka aksesuarıdır. Sirvalin paçasında ve gumajjanın kollarında kullanılan gümüş şerit ve işlemlerle aynı görüntüde olmalıdır. (El Mghrabi, 2001: 44).

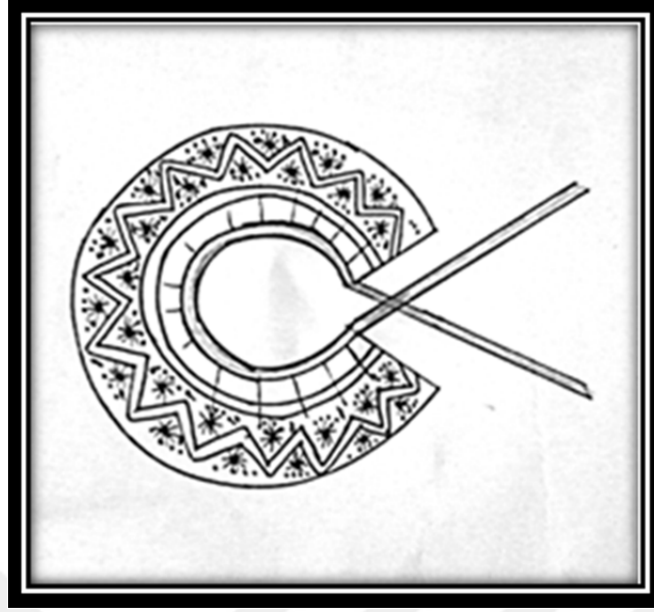
4.10. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim .No	: 17
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Bedle Kebira
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp. Sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Rukbatil Meryul
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler	: Rukbatil Meryul saten kumaştan hazırlanmaktadır. Beyaz renkte saten kumaş ve gümüş şeritlerden oluşmaktadır. Kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılır. Gümüş ve altın rengi kullanılmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Rukbatil meryul daire biçiminde bir yaka aksesuarıdır. Yaka saten bir bağcıkla arkadan bağlanmaktadır. .

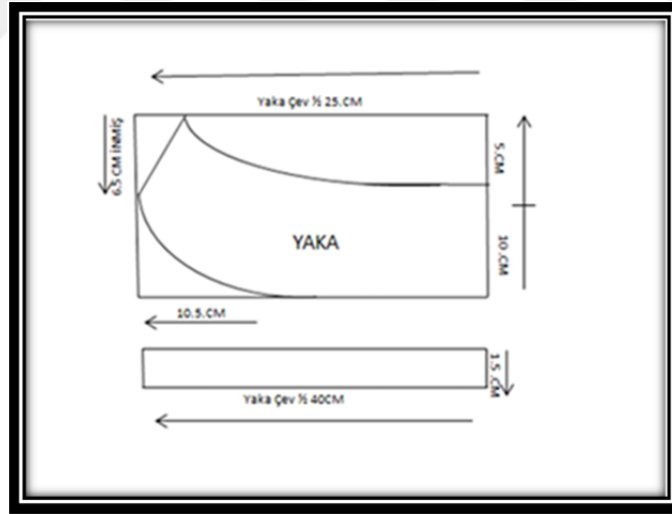
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Rukbatil meryul 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. Saten kumaştan dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmaktadır. Satenin üzerine gümüş şerit kaplanmaktadır. Nakışlarla elle dikilmektedir.

Giysin Süsleme Özelliği : Rukbatil meryulun süslemesinde gümüş şerit üzerine o kristal ve kontel işlemler kullanılmaktadır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Rukbatil meryulun astarı amerikan saten olup, kullanılan gümüş şerit ile astar arasına tela yerleştirilmektedir.



Çizim 4.18. Rukbatil meryul arka teknik çizimi (16)



Çizim 4.19. Rukbatil meryul önve arka kalıp çizimi (8)



Resim 4.18. El holi (Er Ride) (Görüntü Nabila Omar'ın sandığından)

El Holi

Bedle kebiranın en dışında kumaşın dolanması ile dikişsiz bir parça olarak kullanılmaktadır. Tüm geleneksel kıyafetlerde kullanılan bir dış giysidir (Shallebi, 2006 : 111).



Resim 4.19. El mahrama (el tistmal) (Nabila Omar'ın sandığından)

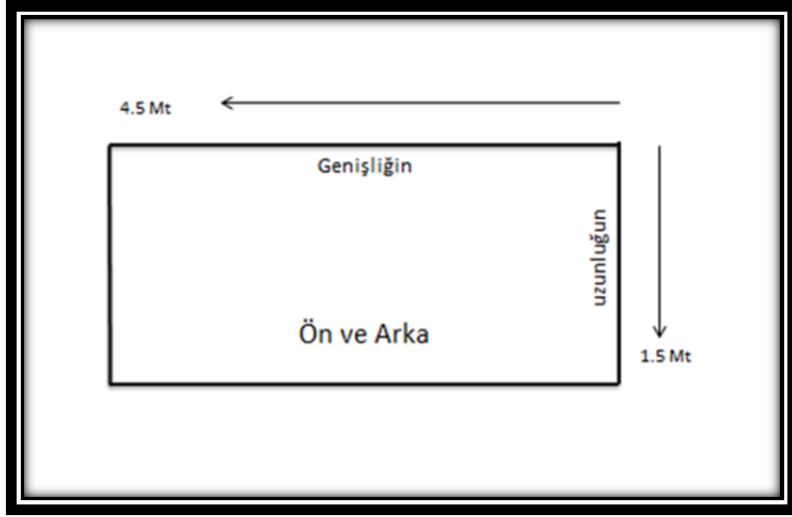
El Mahrama (El Tistmal)

"El Tistmal" Türkçe kökenli bir kelime olup, kadınların başına örttüğü bir parçadır. Bedle kebirada kullanılan mahrama ipek ve bu giysiye özgü olan gümüş iplerden " El Nol" tezgahında kare şeklinde 120 santim uzunluğunda 3,90 santim genişliğinde dokunmaktadır(El Mghrabi, 2001 :55).

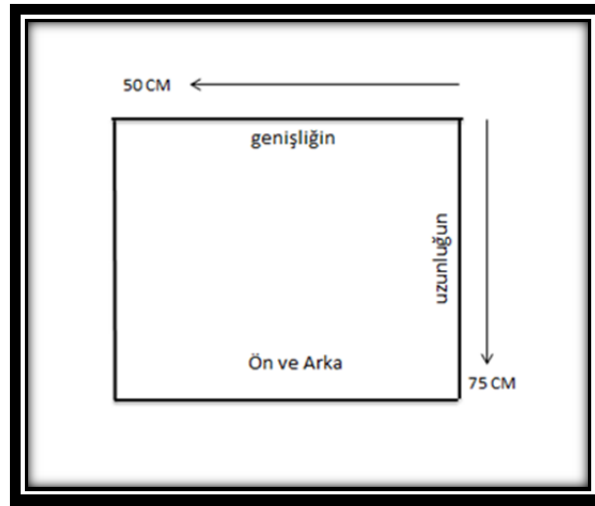
Bedle kebirada kullanılan el holi ile aynı kumaştan hazırlanan bu parçanın dört tarafında altın renkli saçaklar bulunmaktadır. Bu saçaklar çiçek şeklinde bağlanmaktadır. Bu şekliyle kullanılan el tistmal Trablus dışında çok yaygın kullanılmamaktadır. Saçın arkasına dolanarak sol üst tarafta bir çiçek şekli oluşturulur (Shallebi, 2006 :235).

4.11. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim .No	: 19.18
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Bedle Kebira
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: El Ride ve Tistmal
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	Er ride ve Tistmal parçaların en dışında kumaşın dolanması ile dikişsiz bir parça olarak kullanılmaktadır. Er Ride beyaz, altın yada gümüş renklerde hazırlanmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Er ride ve Tistmal en nol adı verilen özel bir el dokuma tezgahında ipek ipliklerden dokunan özel bir kumaştan hazırlanmaktadır. Uzunluğu dört buçuk metre, genişliği bir buçuk metre olan bir kumaş kullanılmaktadır.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: Giysi dikişsizdir.
Giysinin Süsleme Özelliği:	Giysinin süsleme özelliği yoktur.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.20. El ride ön ve arka arka teknik Çizimi (17)



Çizim 4.21. Tistmal ön ve arka arkateknik çizimi (18)



Resim 4.20 . El nol tezgahında el holi ve mahrama dokunurken

<https://www.facebook.com/MhINsraldynA>

Aksesuarlar

Kullanılan bütün aksesuarların renk, nakış ve kullanılan malzeme açısından aynı olması gerekmektedir.



Resim 4.21 Khilal (Nabila Omar' in sandığından)

Khilal

El holinin bağlandığı "Tukkemiye" adı verilen kısmın üzerine takılan, altın rengine boyanmış gümüş yada altından hazırlanan, genellikle balık şeklinde olup boncuklarla süslenenek hazırlanan bir aksesuardır (Shallebi, 2006 :96).



Resim 4.22. Gümüş hizam (Nabila Omar' in sandığından)

Hizam Elbuşkutti

El holinin üzerine bel kısmına takılan kemere verilen isimdir. Şeklinin bisküviyi andırması sebebiyle " El Buşkuitti" adını almıştır. Gümüşten hazırlanmış olup altın rengine boyanmaktadır (Shallebi, 2006 :67).



Resim 4.23. El esavir (Nabila Omar' ın sandığından)

El Esavir

El Esavir iki bilezik olup sağ ve sol kola birer tane takılmaktadır. Gümüş yada altın olması gerekmektedir (Shallebi, 2006 :134).



Resim 4.24 Khinak (Nabila Omar' ın sandığından)

Khinak

Khinak, rukbetil meryulun altına gelecek şekilde, gumajjanın omuz kısmına küçük broşlar yardımı ile sabitlenmektedir. Göğüsten dize kadar uzanmaktadır. Altın yada altın suyuna batırılmış gümüş olmalıdır. Çiçek şeklinde hazırlanmaktadır (Shallebi, 2006 :101).



Resim 4.25. Bounzuvar (Nabila Omar' ın sandığından)

Bounzuvar

Bounzuvar belden sabitlenen ve khinakın altına sarkacak şekilde kullanılan bir aksesuardır. Altın yada altın suyuna batırılmış gümüşten hazırlanan, bir birine bağlanmış üçgen yada dairelerden oluşan, boncuklarla süslenerek hazırlanan bir aksesuardır. Alt kısmında çiçek şeklinde figürler kullanılmaktadır (Shallebi, 2006 :34).



Resim 4.126. Şimbir (Nabila Omar' ın sandığından)

Şimbir

Şimbir mahramanın üzerine lastikle sabitlenerek sağa meyilli olarak gelinin başına takılan, gümüşten yada altından hazırlanan ve boncuklarla süslenen taçtır. Alt kısmında sarkan taşlar bulunmalıdır (Shallebi, 2006 :152).



Resim 4.27. Teklile (Nabila Omar' ın sandığından)

Teklile

Teklile (Şinegil) başın iki tarafından mahramaya sabitlenen, omuzlara kadar uzanan, altın suyuna batırılmış gümüş yada altından hazırlanan bir aksesuardır (Shallebi, 2006 :45).



Resim 4.28. Khiras (Küpe) (Nabila Omar' ın sandığından)



Resim 4.29. Khawatem (Yüzükler)

<https://www.facebook.com/MhlnsraldynA>

Khawatem

Genellikle her elin dört parmağına farklı yüzükler takılmaktadır. Yüzükler altın olmalıdır (Shallebi, 2006 .104).



Resim 4.30 . Ellerde Hınne (Kına)

<https://tr.pinterest.com/mimialkrekshi/my-beloved-libya -3 />

Hınne

Libya kültüründe özel günlerde kına vazgeçilmez bir unsurdur. Ellere ve ayaklara yakılan kına bir nevi kuraldır (El Mghrabi, 2001 :53).



Kundera

Resim 4.31. Kundera (Ayakkabı) (Nabila Omar' in sandığından)

Mirvaha (Yelpaze)



Resim 4.32. Mirvaha (Yelpaze) (Nabila Omar'ın sandığından)

Alt Problem 3

Libya' nın kuzeyinde bulunan Trablus iline ait, geleneksel düğün günü sonrası kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri, kullanılan dikim teknikleri, model, kesim ve süsleme özellikler ile aksesuar, özellikleri nelerdir?



Resim 4.33 Jilwa Ön ve Arka Görüntüsü

<https://www.facebook.com/profile.php?id=>

Jilwa

"Jilwa" eskiden düğün gününde giyilen, ancak günümüzde düğünün ertesi günü olan evliliğin tamamlanmasının ilanı olan "Mahdar günün" de giyilen bir geleneksel kadın kıyafetidir. Jilwa özellikle Trablus olmak üzere Libya' nın bazı bölgelerinde kullanılmaktadır. Bu giysi, düğünün bitişinin mühürü niteliğindedir Gelin tüm aksesuarları ve şıklığıyla göz doldurmaktadır

Bu giysi ömür boyunca bir kereye mahsus giyilebilecek özelliktedir. Gelin yüksek bir zemine çıkarılır. Yüzünü açar yanında ona yardım eden bir kadın olmaktadır. Kibleye döner ellerini kaldırır. Kendi etrafında dönerek yanındaki kadın ile dualar okur. Bu yapılan

ritüele Libya arapçasında "Tegella" denir. Giysi " Jilwa" adını buradan almaktadır. Bu giysi Libya kültürüne Türk kültüründen geçmiştir. Türk sultanları tarafından giyilmekteydi.

Osmanlı' nın Libya' da yüzyıllarca süren varlığının Libya kültüründe bir çok alanda izine rastlanmaktadır. Bu giysi de bazı değişiklikler ile Trablus kadınının geleneksel giyim kültüründe günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. (Shallebi, 2006: 208).

Jilwa bir çok farklı parçadan oluşan geleneksel bir giysidir. Şu parçalardan oluşmaktadır.

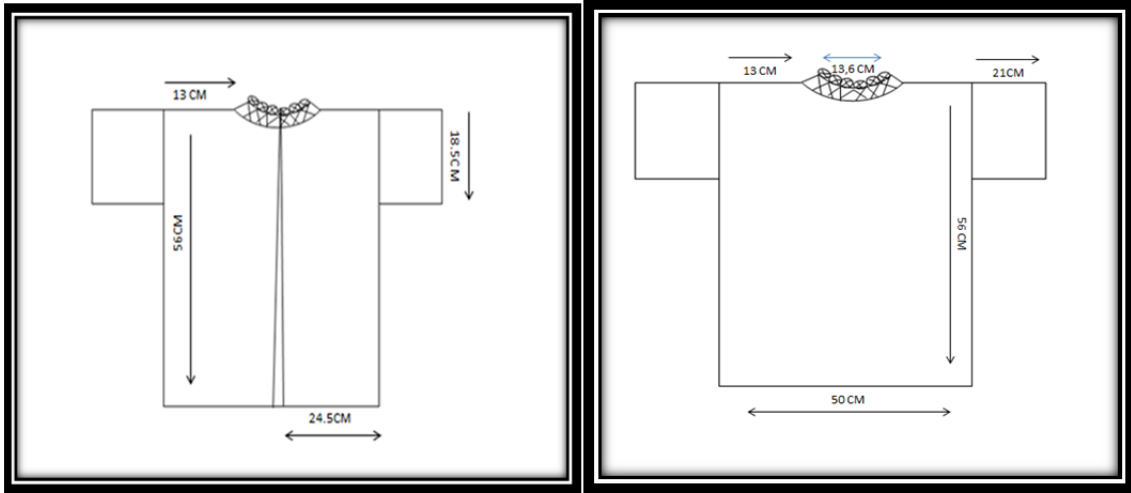
- Meryul
- Sirval
- Gumajja
- Farmila
- Kapput el Jilwa
- El Kufiyye
- El Kefşe (Tarha)
- Rukbatil Meryul
- Şipşip (Terlik)
- Aksesuarlar



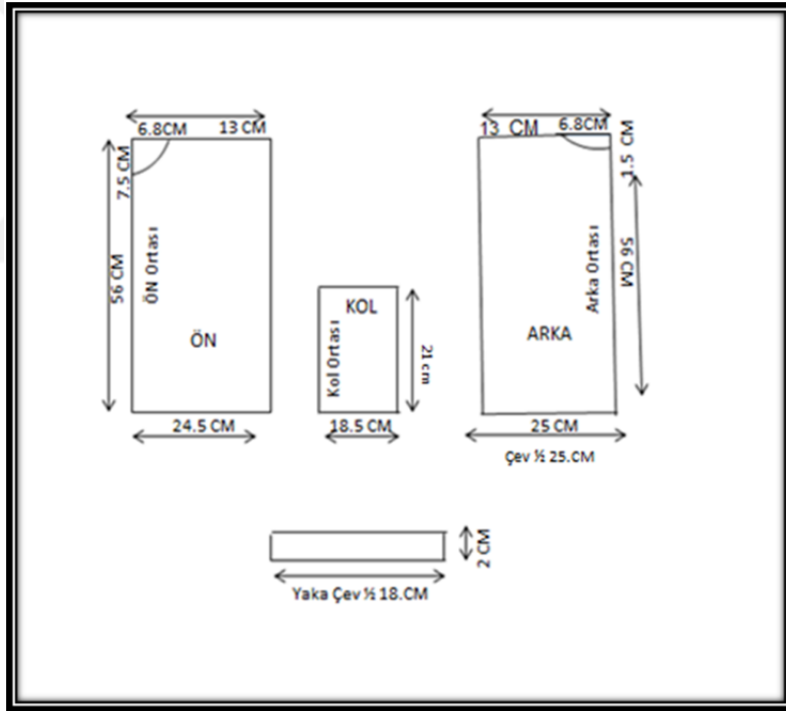
Resim 4.34. Meryul Ön Görüntüsü (Nabila Omar'ın sandığından)

4.12. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 34
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Jilwa
Koleksiyona Geliş Biçimi:	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Meryul
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	Beyaz renkte pamuklu yada boblin kumaş kullanılmaktadır. Yaka kısmında dantel şerit uygulanmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Bu parça bedletil hammamda kullanılan meryul ile aynı model ve kesim özelliklerine sahiptir.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: Bedletil hammam kullanılan meryul ile aynı dikim teknikleri kullanılmaktadır.
Giysinin Süsleme Özelliği	: Giyside süsleme kullanılmamaktadır.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.22. Meryul ön teknik çizimi (19)



Çizim 4.5. Meryul ön ve arka kalıp çizimi(9)



Resim 4 .35. Gumajja ön görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından)

4.13. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 35
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Jilwa
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Gumajja
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	Gumajja beyaz saten kumaştan çalışılmaktadır. Ön orta kısımda boydan fermuar kullanılmaktadır. Fermuarın üzerinde iki taraflı olarak gümüş şerit uygulanmaktadır. Arka orta kısmında, yaka ve omuzlarda gümüş şerit üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılır. Kollara dikilen gümüş şeritin üzerine de kontel ve kristal işlemler uygulanmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Bedletil hammamda kullanılan gumajja ile aynı model ve kesim özelliklerine sahip olup buna ek olarak ön kısımda boydan bir fermuar kullanılmaktadır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Bedle Kebirada kullanılan gumajja ile aynı dikim teknikleri ile hazırlanmaktadır.

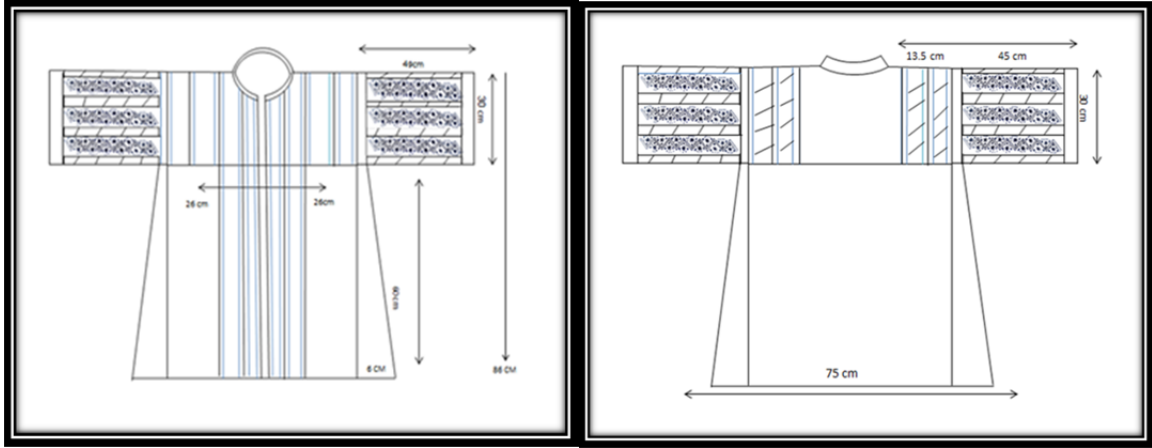
Giysinın Süsleme Özelliği : Kollar, ön ve arka bedende gümüş şerit üzerine uygulanmaktadır.

Kollarda kullanılan gümüş şeritin üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılmaktadır.

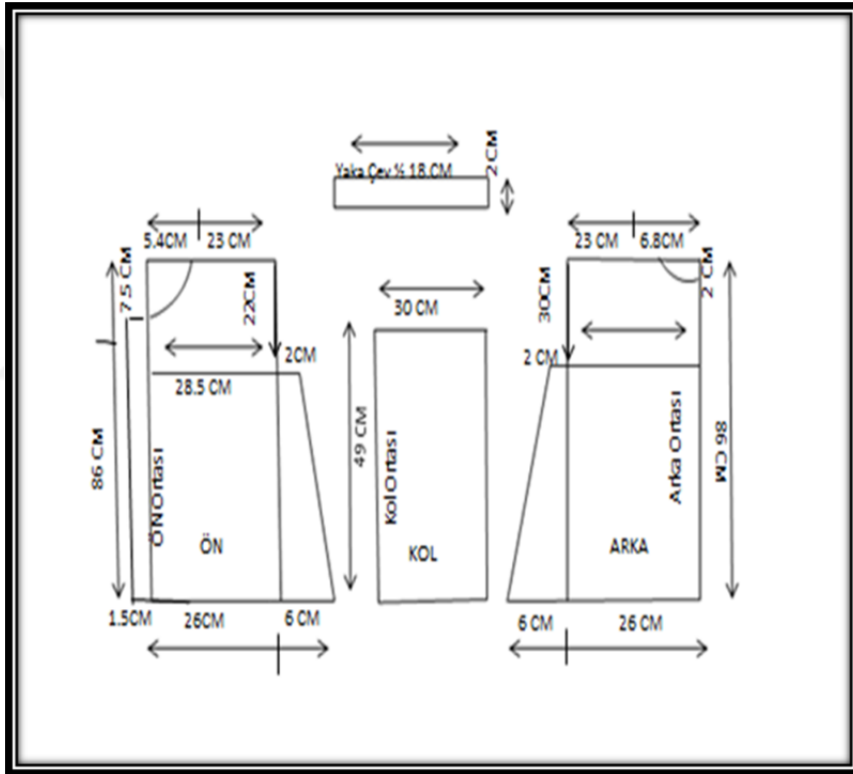
Düz bir hat oluşturacak şekilde işlenerek giysi zenginleştirmiştir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Giyside astarlama kullanılmamaktadır.





Çizim 4.24. Gumajja ön teknk çizimi (21)



Çizim 4.25. Gumajja ön ve arka kalıp çizimi (10)



Resim 4.36. Kapput el jilwa ön ve arka görüntüsü

<https://www.facebook.com/profile.php?id>

Kapput El Jilwa

Gumajjanın üzerine giyilen bir tür uzun cekettir. Dize kadar uzun olup bir palto görüntüsündedir. Kolları geniş ve dirseğe kadardır. Kadife kumaştan hazırlanmaktadır. Genellikle kırmızı renkte olup iç astarı saten yada organze kumaştan hazırlanmaktadır. Kollarda ön ve arka kısımda işlemler bulunmaktadır. Eskiden kısa kollu olarak hazırlanan bu parça günümüzde dirseğe kadar uzatılmıştır. Eskiden kollarda gümüş şerit kullanılırken günümüzde bu uygulamadan vazgeçilmiştir. Jilwa her zaman değişmeyen "Kedfe" kadife kumaştan hazırlanmaktadır. Kalınlık derecesi mevsime göre ayarlanmaktadır (El Mghrabi, 2001: 199).

4.14. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 36
İnceleme Tarihi	:2016
İlgili Koleksiyon	: Jilwa
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Fotoğraf internet sitesinden alınmıştır.
Giysinin Türü	: Kapput El Jilwa

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Kapput El Jilwa kırmızı kadife kumaştan hazırlanmaktadır. 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. İç astarı saten yada organze kumaştan hazırlanmaktadır. Dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmaktadır.

Ön ve Arka kısmında, üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılır. Kolların üzerine de

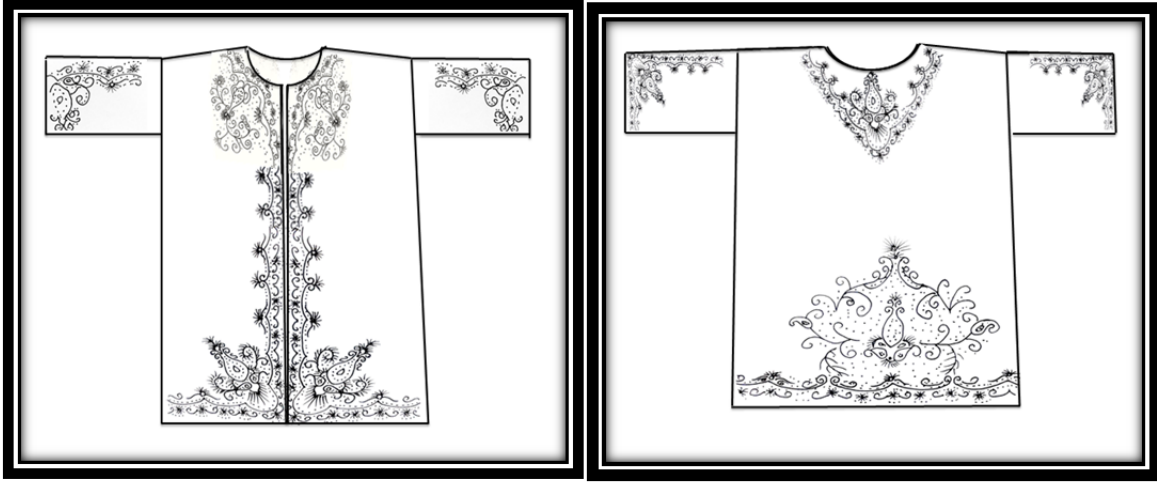
kontel ve kristal işlemler uygulanmaktadır .

Giysinin Model ve Kesim Özelliği : Kapput el jilwada derin bir yaka uygulanmıştır. Ön beden açık olacak şekilde hazırlanmaktadır. Arka kısmı geniş bir parça olarak kesilmektedir. Kapput El Jilwa düz ve geniş kesimli ve boyu uzundur. Kol ve kol evi düz kesimli ve kol boyu dirseğin altına gelecek şekildedir.

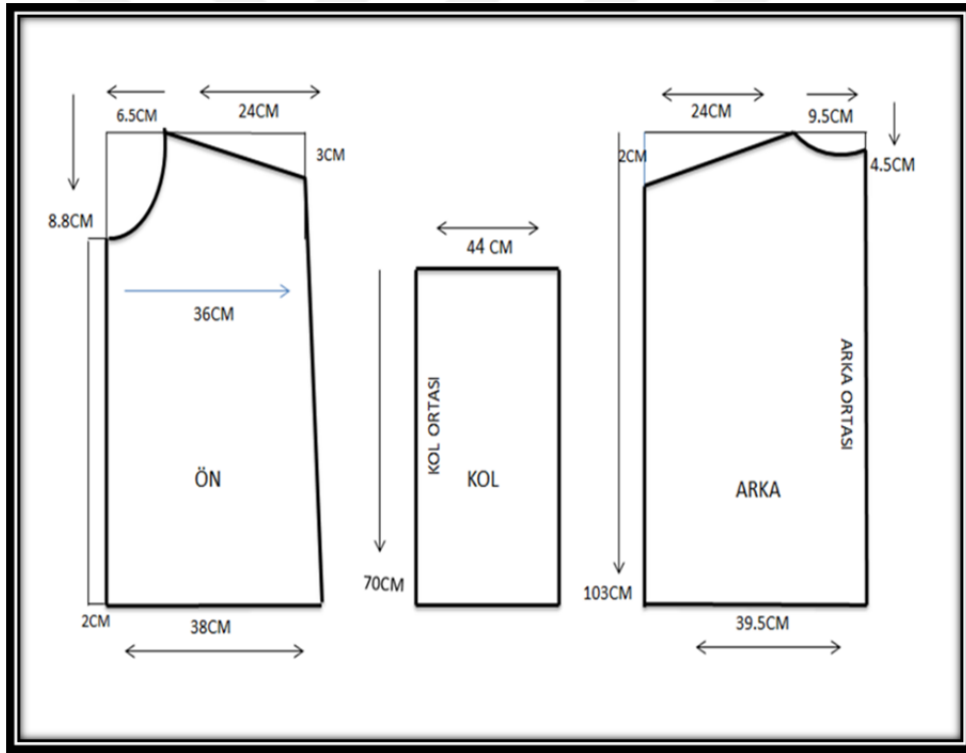
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Kapput el jilwa 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. Kadife kumaştan dikildikten sonra saten olan iç kısma tela uygulanmaktadır.

Giysinin Süsleme Özelliği: : Kadife kumaşın üzerine kristal ve kontelden hazırlanan sarmal nakışlar elle dikilmektedir. Kristal ve kontel gümüş ve altın rengi olmak üzere iki çeşittir. Ön kısmın yakası, ön açıklığı ve etek kısmında, arka bölümün yaka ve etek kısmında ve de kollarda kristalve kontel işlemler kullanılmaktadır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Astarla kırmızı saten kumaş ve tela kullanılmaktadır.



Çizim 4.26. Kapput el jilwa ön teknik çizimi (23)



Çizim 4.27. Sirval ön ve arka kalıp çizimi (11)



Resim 4.37. Sirval ön ve arka görüntüsü

<https://www.facebook.com/profile.php?id>

Sirval

Sirval üst tarafı geniş alt kısmı dar bir şalvardır. Kadife kumaştan hazırlanmaktadır. Jilwa kıyafetinin tamamlayıcı bir parçasıdır. Genellikle jilwa da kullanılan sirval, kırmızı renktedir. Paça kısmında kristal ve kontel işlemler bulunmaktadır. Beli lastiklidir

(El Mghrabi, 2001 :200).

4. 15. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 37
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Jilwa
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Fotoğraf internet sitesinden alınmıştır.
Giysinin Türü	: Sirval

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Sirval kırmızı Kadife kumaştan hazırlanmaktadır. 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. İç astarı saten yada organze kumaştan hazırlanmaktadır. Kapput El Jilwanın setan dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmaktadır. Ön ve Arka kısmında, üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılır. Kollara üzerine de kontel ve kristal işlemler uygulanmaktadır

Giysinin Model ve Kesim Özelliği : Ön bedende hazırlanmaktadır. Arka kısmında geniş bir parça olarak kesilmektedir. Kapput El Jilwanın düz ve geniş kesim ve boyu uzundur.

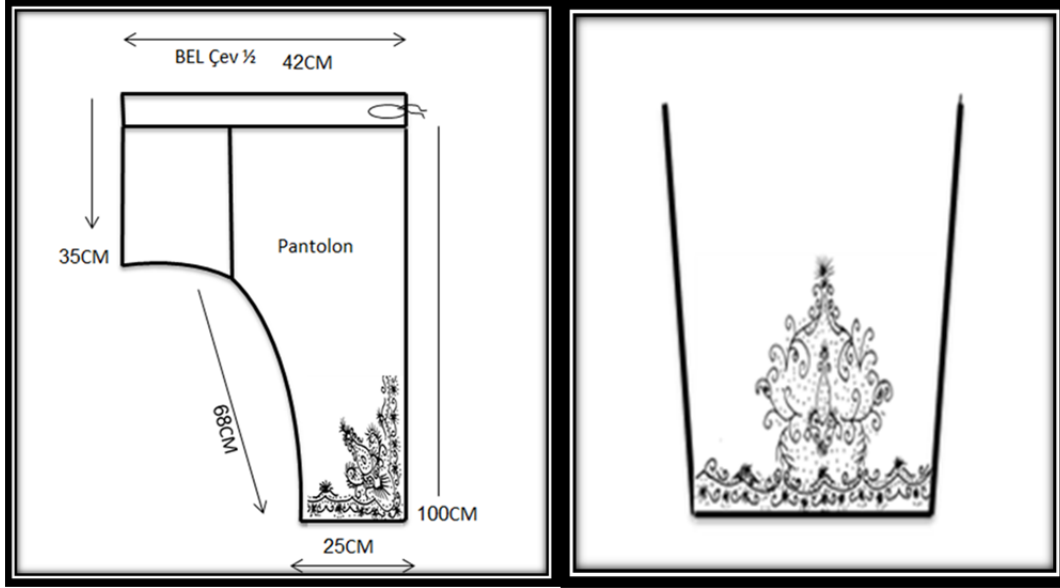
Yanlarda uygulanmaktadır. Kol ve kol evi düz kesimli ve kol boyu bileğe kadar uzundur.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Sirval üst tarafı geniş alt kısmı dar bir şalvardır. Bel kısmı lastiklidir. 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. İç astarı saten yada organze kumaştan hazırlanmaktadır. Sirval setan dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmaktadır İç kısımlarda ve ağın üst kısmında ön ve arkada dikiş uygulanmaktadır. Dikiminde kırmızı iplik kullanılır.

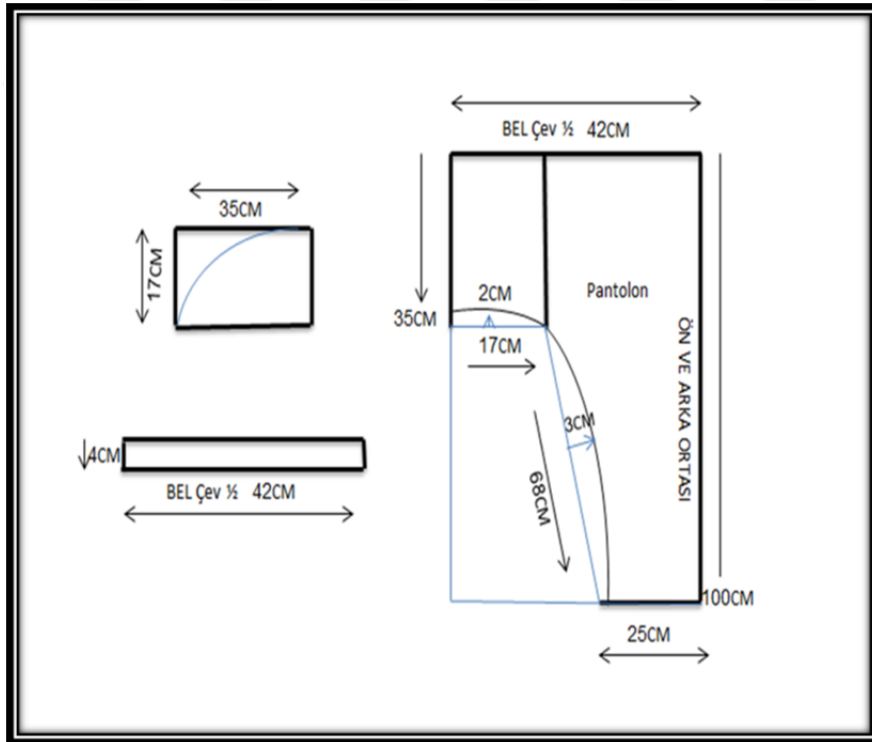
Giysinin Süsleme Özelliği: : Kadifa kumaşın üzerine kristal ve kontelden hazırlanan sarmal nakışlar elle dikilmektedir. Kristal ve kontel gümüş ve altın rengi olmak üzere iki çeşittir.

Ön ve Arka ve Yaka ve kol oyuntusunda kristalve kontel kullanılmaktadır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Astarla kırmızı saten kumaş ve tela kullanılmaktadır.



Çizim 4.28. 29 Sirval ön ve arka teknik çizimi (25)



Çizim 4.30. Sirval (Şalvar) ön ve arka kalıp çizimi (12)



Resim 4.38. Farmila ön görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından)

4.16. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 38
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Jilwa
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar'ın için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalayıp. Sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Farmila

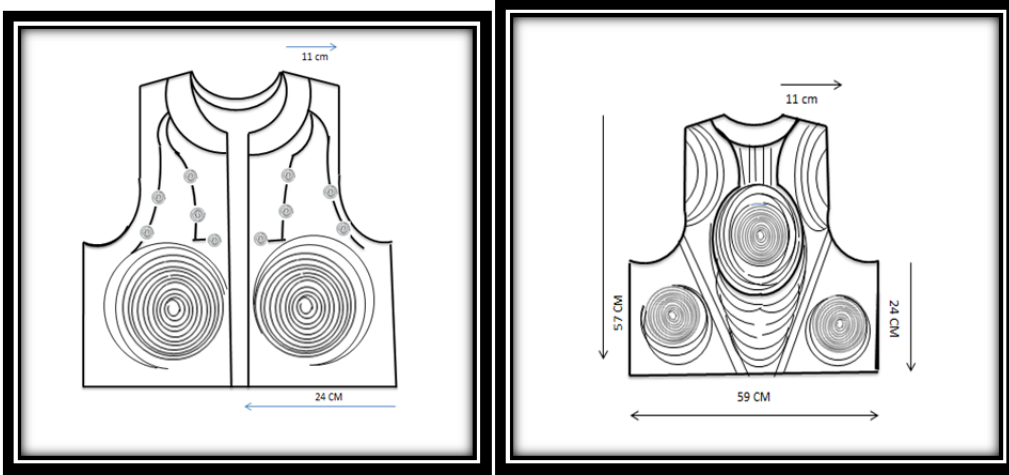
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Saten kumaştan hazırlanmaktadır. 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. Saten kumaştan dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmaktadır. Satenin üzerine ipek kumaş kaplanmaktadır. İpek kumaşın üzerine de gümüş şeritlerden oluşan "Lina" yada "Bukle" adındaki bir tür kumaş kaplanmaktadır. Bukle kumaşın üzerine "El Kirdan" adı verilen gümüş iplerden hazırlanan sarmal nakışlarla elle dikilmektedir. El Kirdan, gümüş ve altın rengi olmak üzere iki çeşittir. Yaka ve kol oyuntusunda gümüş şerit kullanılmaktadır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği : Kolsuz bir parça olan farmila arka kısmı ve iki parça şeklinde kesilen ön kısmı ile üç parçanın birleştirildiği bir yelectedir. Yaka kısmı geniş ve U yaka şeklindedir. Düz kesimli olup geniş, bedene oturmayan bir şekilde hazırlanmaktadır.

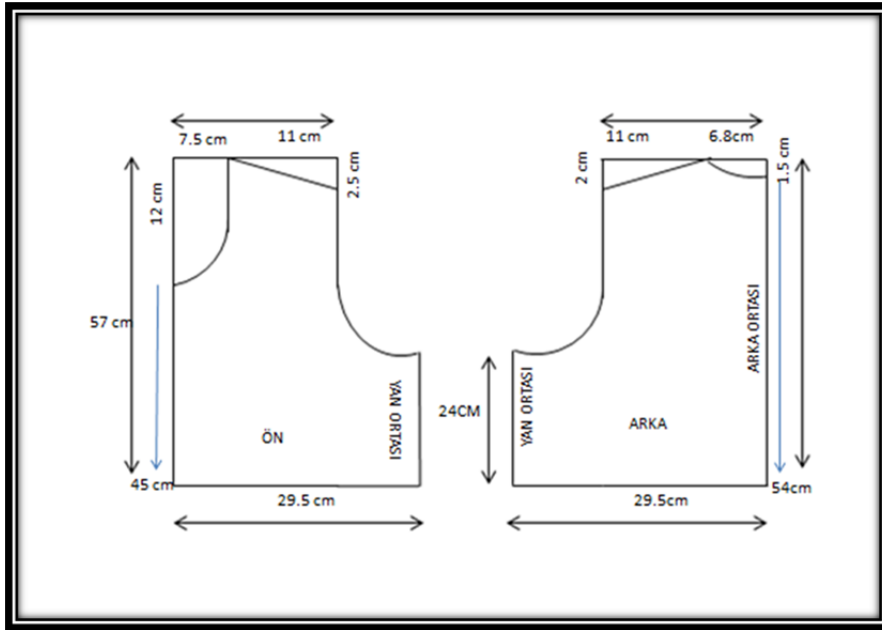
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Farmila 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. Saten kumaştan dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmaktadır. Satenin üzerine ipek kumaş kaplanmaktadır. İpek kumaşın üzerine de gümüş şeritlerden oluşan "Lina" yada "Bukle" adındaki bir tür kumaş kaplanmaktadır.

Giysinin Süsleme Özelliği : Bukle kumaşın üzerine "El Kirdan" adı verilen gümüş iplerden hazırlanan sarmal nakışlarla elle dikilmektedir. El Kirdan, gümüş ve altın rengi olmak üzere iki çeşittir. Yaka ve kol oyuntusunda gümüş şerit kullanılmaktadır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Astarıda beyaz saten kumaş ve tela kullanılmaktadır.



Çizim 4.31. farmıla ön teknik çizimi (27)



Çizim 4.32. Farmıla ön ve arka kalıp çizimi (13)



Resim 4.39. Kufiyye ön görütüsü

<https://www.facebook.com/profile.php?id>

Kufiyye

Başa giyilen, aynı kadife kumaştan hazırlanan bir parçadır. Ön kısmında işlemler kullanılır. Arka bölümde bağlanarak başa sabitlenen bir parçadır (El Mghrabi, 2001: 214).

4.17. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 39
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Jilwa
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Fotoğraf internet sitesinden alınmıştır.
Giysinin Türü	: Kufiyye

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Kufiyye kırmızı Kadife kumaştan hazırlanmaktadır. 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. İç astarı saten yada organze kumaştan hazırlanmaktadır. Kapput El Jilwanın sateninden dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmaktadır. Ön ve Arka kısmında, üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılır.

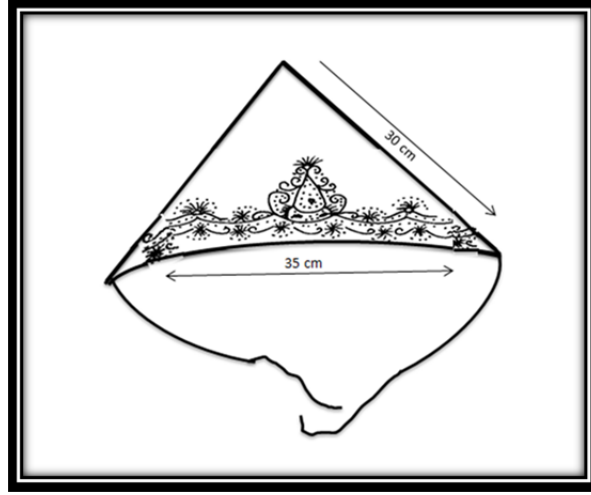
Giysinin Model ve Kesim Özelliği : Kufiyye ön kısmında işlemler kullanılmaktadır.. İşlemlerin iç kısmına tela uygulanmaktadır. Dış tarafı kadife, iç astarı organza yada saten kumaştan hazırlanmaktadır. Ön kısmında, üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılmaktadır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Kufiyye 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. İç astarı saten yada organze kumaştan hazırlanmaktadır. Setan dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmaktadır. Dikiminde kırmızı iplik kullanılır.

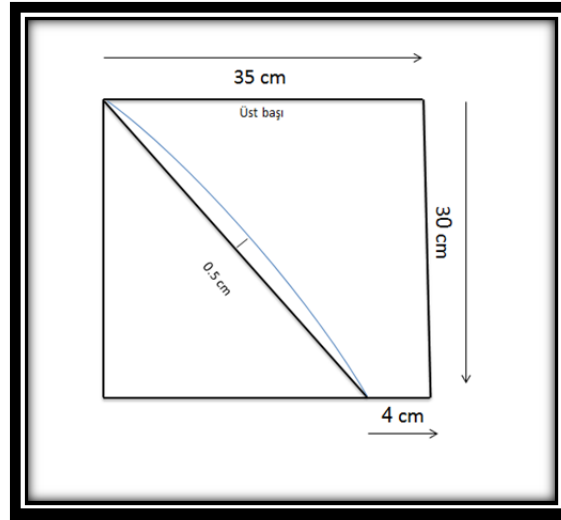
Giysin Süsleme Özelliği : . Kufiyye ön kısmında, üzerine kristal ve kontel kullanılarak işleme yapılanmaktadır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : kadifenin iç astarı organza yada saten kumaştan hazırlanmaktadır





Çizim 4.33. Kufiyye ön teknik çizimi (29)



Çizim 4.34. Kufiyye ön ve arka kalıp çizimi (14)

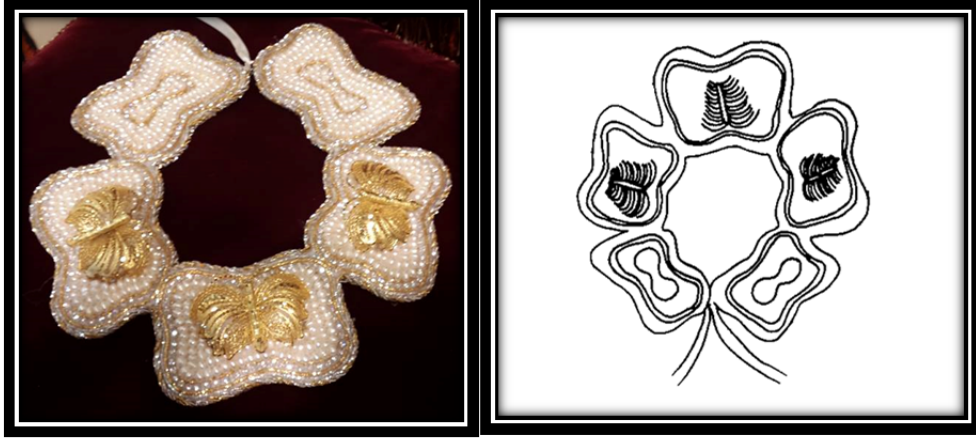


Resim 4.40. El keşfe (Tarha)

<https://www.google.com.tr/search?q=دانتيل+الاطالى&biw>

El Keşfe

Bir tür duvaktır. Gelinin başına kufiyyenin altından takılarak gelinin yüzüne örtülür. Eski zamanlarda beyaz saten, ipek yada kadife kumaştan hazırlanan el keşfe günümüzde İtalyan dantelinden hazırlanmaktadır. Beyaz yada altın rengi tercih edilmektedir. Bir buçuk metre kumaş kullanılmaktadır (Loumes, 1968: 12).



Resim 4.41. Rukbatil meryul ön görüntüsü Çizim 4.35. Rukbatil meryul ön teknik çizimi

<https://www.facebook.com/MhlNsraldynAllytymL>

4.18. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	:41
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Jilwa
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Fotoğraf internet sitesinden alınmıştır.
Giysinin Türü	: Rukbatil meryul

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Rukbatil meryul beyaz saten kumaştan hazırlanmaktadır. İç kısma tela uygulanmaktadır. Kristal ve kontel ve beyaz boncuk kullanılarak işleme yapılır. Gümüş ve altın rengi kullanılmaktadır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği : Rukbatil meryul daire biçiminde bir yaka aksesuarıdır. Yaka saten bir bağcıkla arkadan bağlanmaktadır. Çiçek şeklinde uygulanmaktadır .

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Rukbatil meryul 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. Saten kumaştan dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmaktadır. Satenin üzerine gümüş şerit kaplanmaktadır. Nakışlar elde dikilmektedir.

Giysinin Süsleme Özelliği : Rukbatil meryulun süslemesinde kristal, kontel ve beyaz boncuk kullanılmaktadır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Rukbatil meryulun astarı amerikan saten olup, kullanılan astar arasına tela yerleştirilmektedir.



Resim 4.42. Şipşip (Terlik)

Şipşip

Libya' da terlik için şipşip kelimesi kullanılmaktadır. Ancak jilwanın terliğinin ismi terlik olarak bilinmektedir. Giysinin kökeninin Türklere dayanması sebebiyle bu kelime değişmeden dile geçmiştir. Deriden hazırlanmaktadır. Bazen kadife kumaş ve işlemelerle yada gümüş iplerle kaplanmaktadır. Çeşitli nakışlarla süslenip jilwa ile giyilmektedir (Shallebi, 2006 :145).

Aksesuarlar

Kullanılan bütün aksesuarların renk, nakış ve kullanılan malzeme açısından aynı olması gerekmektedir.



Resim 4.43. El Esavir

<https://www.facebook.com/profile.php?id>



Resim 4.44. Şimbir

[//www.facebook.com/%D8%A3%D9%85%84%D9%8A](https://www.facebook.com/%D8%A3%D9%85%84%D9%8A)



Resim 4.45. Bounzuva

Resim 4.46. Khinak

<https://www.facebook.com/%D9%85%D8%A>



Resim 4.47. Bedle saghira ön ve arka görüntüsü

<https://www.facebook.com/%D9%85%D8%AD>

Bedle Saghira

Bedle Kebira ile aynı parçalardan oluşması sebebiyle bu kıyafete " Bedle Saghira" adı verilmiştir. Ancak kullanılan kumaş ve malzemeler bedle kebiradan farklıdır. Bedle saghirada standart bir renk uygulaması yoktur. Çeşitli renklerde hazırlanmaktadır. Bu giysi için kullanılan el holi, en uzun el holi olması ile bilinmektedir. Evli kadınların başka düğünlerde kullanıldığı bir giysidir. El öpme merasimi sırasında gelinin ailesi tarafından geline hediye edilmektedir (Shallebi, 2006 :45).

Şu parçalardan oluşmaktadır;

- Gumajja
- Sirval
- Farmila
- Rukba
- El –ride
- Tistmal



Resim 4.48 Bedle saghira gumajja ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından)

Gumajja

Uzun ve geniş kollu bir üst giysisidir. En içte kalacak şekilde giyilmektedir. Geniş bir kalıpta hazırlanmaktadır. Doğal yada suni ipekten hazırlanmaktadır. Eski zamanlarda işlemleri el işçiliği ile yapılmaktaydı. Kollarda göğüs üzerinde ve göğsün arkasına denk gelecek şekilde işlemleri bulunmaktaydı. Çeşitli desen, renk ve nakışlar ile çalışılmaktaydı. Günümüzde ise el işçiliği azalmıştır ve Hindistan' dan gelen hazır işlemeli kumaşlar kullanılmaktadır. Bu hint kumaşları desenli, renkli, boncuk ve kristal karışımı işlemeli olarak hazır bir şekilde bulunmaktadır. Bedle saghiranın sabit bir rengi olmaması sebebi ile kullanılan parçalar arasında renk uyumu olmalıdır (Shallebi, 200:6 196).

4.19. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim .No	: 48
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Bedle Saghira
Koleksiyona Geliş Biçimi.	: Nabila Omar' ın dolabından bir parçadır.
Koleksiyondaki Yeri	: Nabila Omar'ın dolabında muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.

Giysinin Türü : Gumajja

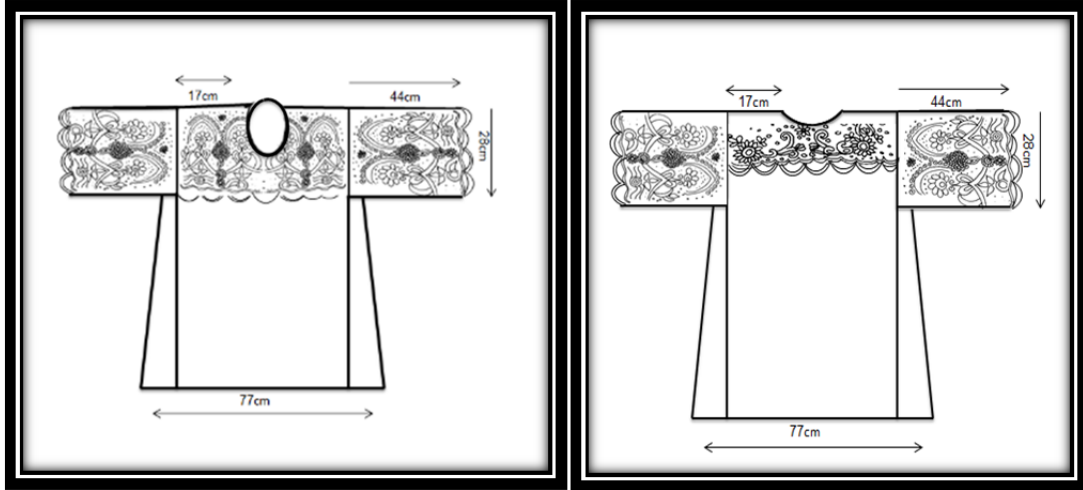
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Gumajja siyah saten kumaştan çalışılmıştır. Uzun ve geniş giysisidir. Desenli, renkli, boncuk ve kristal karışımı işlemeli olarak hazırlanmış özel hint kumaşlarından çalışılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği : Bedletil Hammamda kullanılan gumajja ile aynı model ve kesim özelliklerine sahiptir.

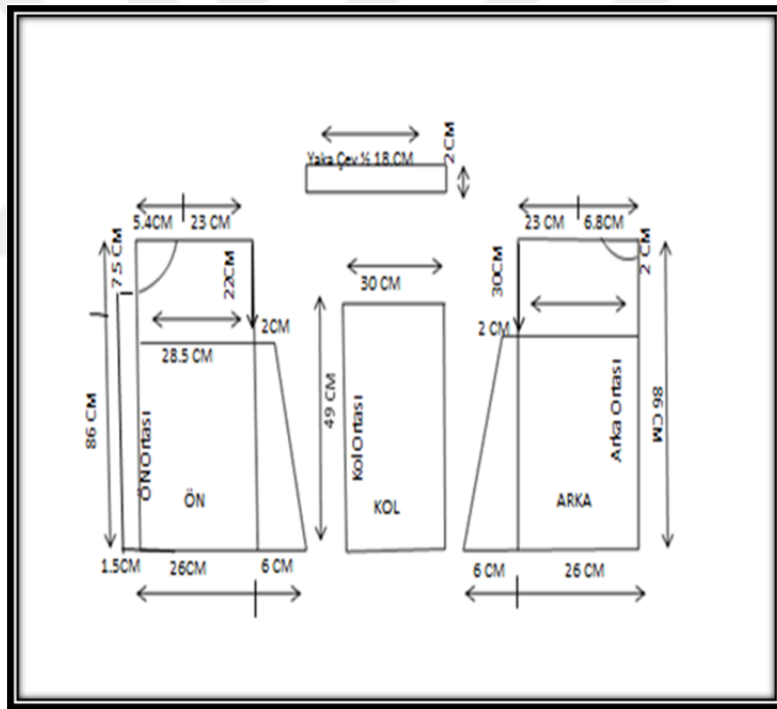
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Bedletil Hammamda kullanılan gumajja İle aynı dikim teknikleri ile hazırlanmaktadır.

Giysinin Süsleme Özelliği : Boncuk ve kristal karışımı işlemeli olarak hazırlanmış özel hint kumaşlarından çalışılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.36. Bedle saghira gumajja teknik ön ve arka çizimi (31)



Çizim 4.37. Bedle saghira gumajja ön ve arka kalıp çizimi (15)



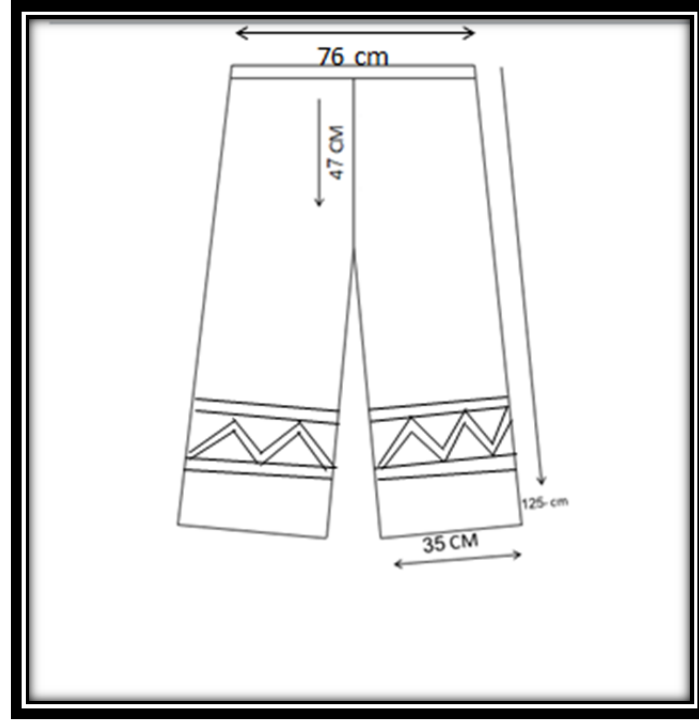
Resim 4.49. Sirval ön ve arka görüntüsü (Nabila Omar' ın sandığından)

Sirval

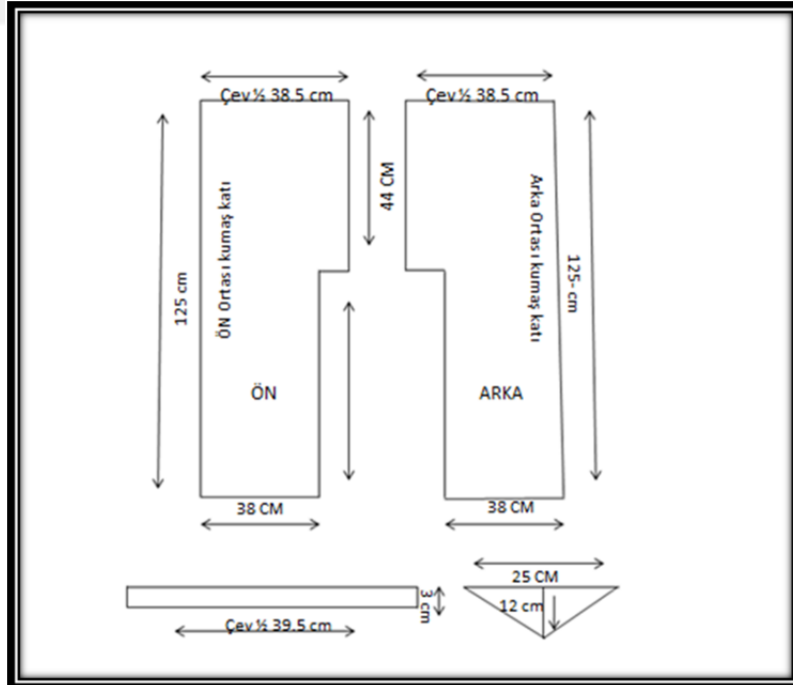
Bedle kebiranın şalvarına benzermektedir. Bel ve parça kısmında bağcıkları bulunmaktadır. Sirvalın paça kısmında da gumajjada kullanılan işlemler yada boyuna çizgiler üzerine geometrik nakışlar kullanılmaktadır. Bel kısmından ayaklara kadar geniş olma özelliği taşımaktadır (Shallebi, 2006 :130)

4.20. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim .No	:49
İnceleme Tarihi	: 2016
Koleksiyona Geliş Biçimi	:Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Sirval
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	Siyah renkte saten kumaştan çalışılmıştır. Dizin alt kısmına üç parça gümüş şerit dikilmektedir. En alta dikilen gümüş şerit kullanılmaktadır.Bel ve paça kısmında lastik kullanılmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Geniş ve boyu bileğe kadardır. Bel ve paça kısmı lastiklidir.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: İç kısımlarda ve ağın üst kısmında ön ve arkada dikiş uygulanmaktadır. Dikiminde siyah iplik kullanılmıştır.
Giysinin Süsleme Özelliği:	Paça kısmına üç parça gümüş şerit dikilmektedir.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.38. Sirval ön ve arka teknik çizimi (33)



Çizim 4.39. Sirval ön ve arka kalıp çizimi (16)



Resim 4.50. Farmilatil gamrat ön ve arka görüntüsü

Farmilatil Gamrat

Çeşitli renklerde kadife kumaştan hazırlanmaktadır. Nakış ve işlemlerle süslenmektedir. Gamrat Libya lehçesinde dolunay anlamına gelmektedir. Sırt kısmında kullanılan bu iki daire şekli bu parçaya ismini vermiştir. (Shallebi, 2006 :189)

4.21. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	:50
İnceleme Tarihi	:2016
İlgili Koleksiyon	: Bedle Saghira
Tarihlendirme	: Bilinmemektedir.
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar'ın çeyizi için hazırlanmış bir parçadır.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Farmilatil Gamrat

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Siyah kadife kumaştan hazırlanmıştır. 3 kat kumaş olarak hazırlanmaktadır. Saten kumaştan dikildikten sonra iç kısma tela uygulanmıştır. Saten kumaşın üzeri kadife ile kaplanmaktadır. Kadife kumaşın üzerine de gümüş şeritlerden oluşan "Lina" yada "Bukle" adındaki bir tür kumaş kaplanmaktadır. Bukle kumaşın üzerine "El Kirdan" adı verilen gümüş iplerden hazırlanan sarmal nakışlar elde dikilmektedir. El Kirdan, gümüş ve altın rengi olmak üzere iki çeşittir. Yaka ve kol oyuntusunda gümüş şerit kullanılmaktadır.

Giysinın Model ve Kesim Özelliği : Bedletil Kebira ve jilwada kullanılan farmila ile aynı model ve kesim özelliklerine sahiptir.

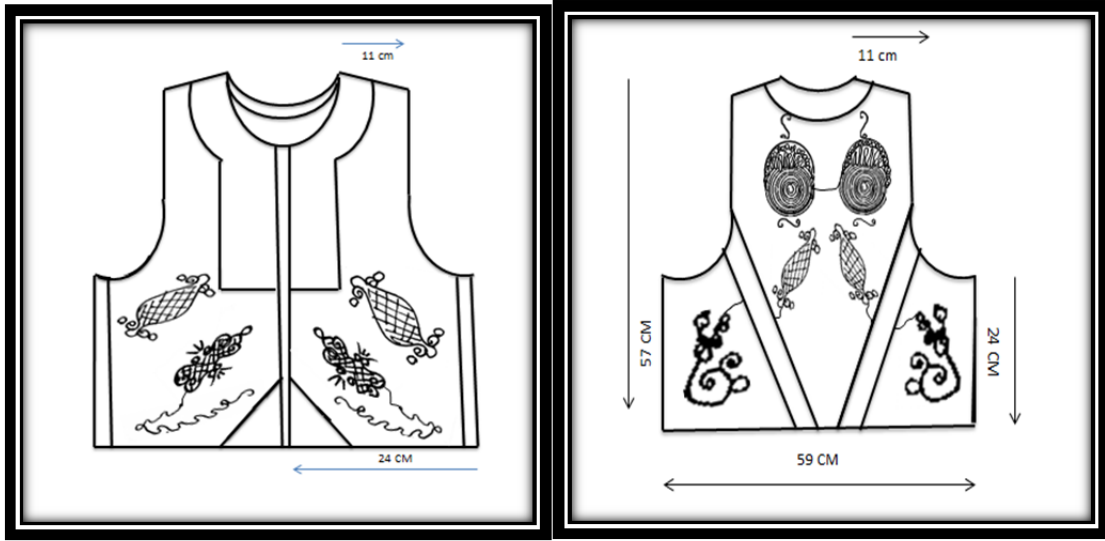
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Farmilatil gamratta, bedletil kebira ve jilwada kullanılan farmila ile aynı dikim teknikleri uygulanmıştır.

Giysinın Süsleme Özelliği : Bukle kumaşın üzerine "El Kirdan" adı verilen gümüş iplerden

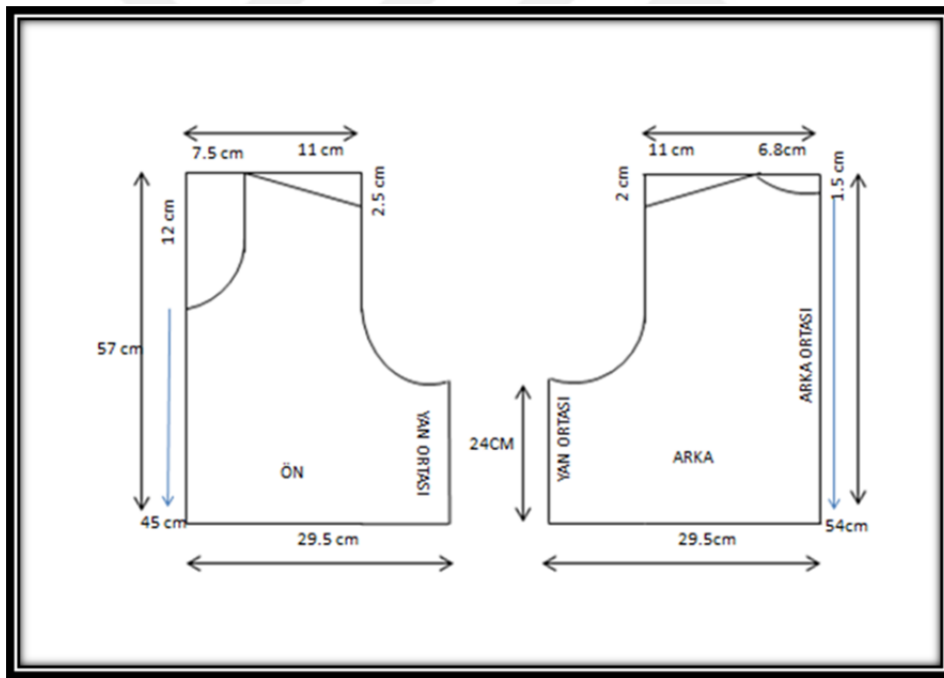
hazırlanan sarmal nakışlar elde dikilmektedir. El Kirdan, gümüş ve altın rengi olmak üzere

iki çeşittir. Yaka ve kol oyuntusunda gümüş şerit kullanılmaktadır. Sırt kısmında saf gümüşten hazırlanan iki daire şeklinde nakış çalışılmaktadır

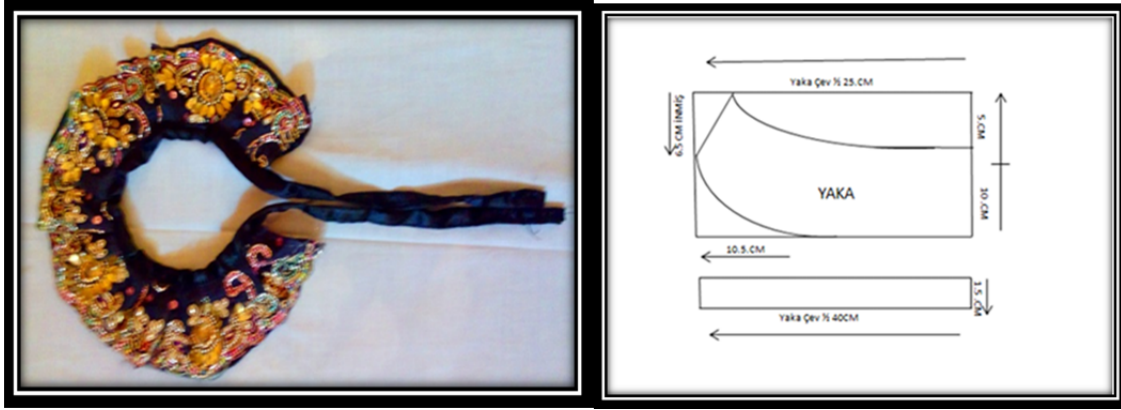
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Astarta beyaz saten kumaş ve tela kullanılmaktadır.



Çizim 4 .40. Farmilatil gamrat ön ve arka teknik çizimi (34)



Çizim 4.41.Farmilatil gamrat ön ve arka kalıp çizim (17)



Resim 4 ..51. Er- Rukba ön görüntüsü

Çizim 4.42. Er rukba teknik çizimi (18)

Er Rukbatil Meryul

Bedle kebiranın rukbatil meryulüne benzermektedir. Gumajja ve farmilanın üzerine gelecek şekilde boyun kısmına takılan ve arkadan bağlanan bir parçadır. Gumajja ile aynı renk, kumaş ve işlemlerden hazırlanmaktadır (Shallebi, 2006 :45).

4.22. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 51
İnceleme Tarihi	:2016
İlgili Koleksiyon	: Bedle Saghira
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar'ın çeyizi için hazırlanmış bir parçadır.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Rukbatil Meryul
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	Desenli, renkli, boncuk ve kristal karışımı işlemeli olan hazır hint kumaşından çalışılmıştır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Bu parça bedletil kebirada kullanılan rukbatil meryul ile aynı model ve kesim özelliklerine sahiptir.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: Bedletil kebirada kullanılan rukbatil meryul ile aynı dikim teknikleri kullanılmıştır.
Giysinin Süsleme Özelliği	: Kendisşnden işlemeli olan hint kumaşı kullanılmıştır.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Rukbatil meryulun astarı amerikan saten olup, Kullanılan saten astar arasına tela yerleştirilmiştir.



Resim 4.52. El holi (Er ride) (Nabila Omar' ın sandığından)

El Holi

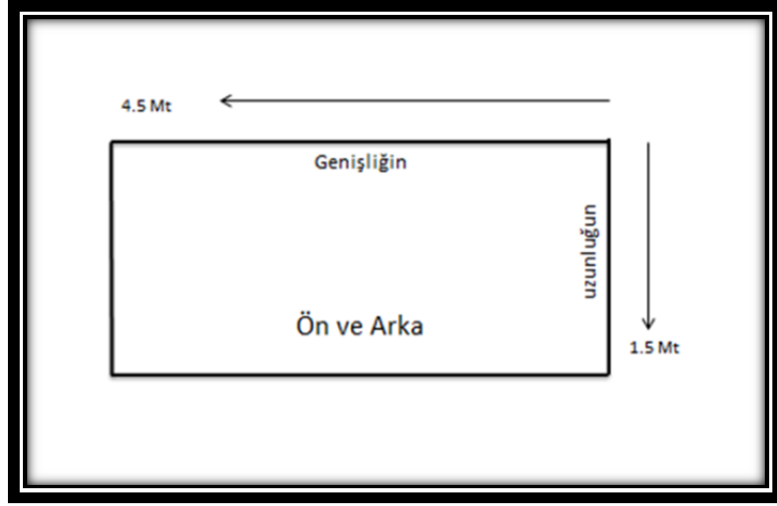
Bedle saghıranın er ride parçası saf yada suni ipekten dokunmaktadır. Bu giyside kullanılan er rideye "El brambağ" da denmektedir. Dokumada gümüş iplik kullanılmaz. En nol tezgahında çizgili bir şekilde dokunmaktadır. Eskiden sadece şehirli kadınlar tarafından giyilmekteydi. Ancak uzunluğu ve basitliği sebebiyle yaygınlaşmıştır. (Shallebi, 2006: 82).



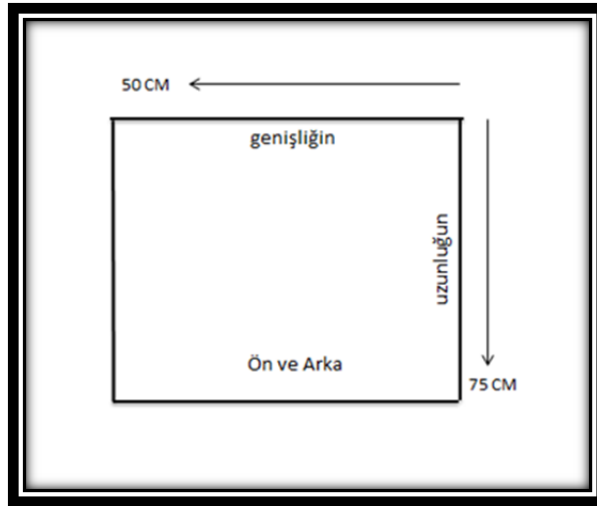
Resim 4.53. Tistmal (Nabila Omar'ın sandığından)

4. 23. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	:52.53
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: Bedle Saghira
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar'ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: El Ride. El Tistmal
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	Er ride ve Tistmal parçaların en dışında kumaşın dolanması ile dikişsiz bir parça olarak kullanılmaktadır." Er Ride" siyah, altın yada gümüş renklerde hazırlanmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Er-Ride ve Tistmal kumaşlardan En Nol özel bir el dokuma tezgahında ipek ipliklerden hazırlanmaktadır. Uzunluğu dört buçuk metre, genişliği bir buçuk metre olan bir kumaş kullanılmaktadır.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: Giysi dikişsizdir
Giysinin Süsleme Özelliği	: Giysinin süsleme özelliği yoktu.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.43. El ride ön ve arka arka teknik çizimi (36)



Çizim 4 .44. El tistmal ön ve arka arka teknik çizimi (37)

Aksesuarlar

Kullanılan bütün aksesuarların renk, nakış ve kullanılan malzeme açısından aynı olması gerekmektedir.



Resim 4.54. Taj

<https://www.facebook.com/%D9%85%D8%A>

Taj

Tistmal parçasının üzerine gelecek şekilde başın üzerine takılan bir parçadır. Altın yada altın suyuna batırılmış gümüşten hazırlanmaktadır. İşlemeli olarak hazırlanmaktadır. Renkli taş ve boncuklarla süslenmektedir. Başın üzerine iki tarafından bağlanan bir lastik yardımıyla sabitlenmektedir (Shalleb, 2006: 153).



Resim 4.55. Khilal

<https://www.facebook.com/profile.php?id>



Resim 4.56. Khinak

<https://www.facebook.com/profile.php?id>



Resim 4.57. Teklile



Resim 4.58. El Esavir

<https://www.facebook.com/profile.php?id>



Resim 4.59. Arjunul fil (Nabila Omar' in sandığından)

Arjunul fil

Bu parça Trablus'ta tanınmıştır. Tamamlayıcı bir aksesuardır. Gelinler tarafından kullanılmaktadır. Başın yan tarafından sarkıtılan "Eş Şenagil" ile kullanılan bir parçadır. Doğal çiçekler özellikle limon çiçeği kullanılmaktadır. Libya'da çok eski dönemlere dayanan bir gelenektir. Yunan uygarlığından kaldığı bilinmektedir. Yunan uygarlığında gelinlerin düğün gecesinde kullandığı bilinmektedir (El Mghrabi, 2001 :45).



Resim 4.60. (El Abrouk) el bakhnuk ön ve arka görüntüsü

<https://www.facebook.com/profile.php?id>

El Abrouk (El Bakhnuk)

Bu giysi Libya' nın asıl yerlileri olan Berberilerin "Amazigh" lerin eski zamanlarda gündelik hayatta iki parça olarak kullandıkları bir giysidir. Eskiden sadece er ride (vücuda sarılan kumaş) ve abrouktan (başa örtülen kumaştan) oluşmaktaydı. Kayıtlı bir bilgi olmamakla beraber ilk olarak berberiler tarafından kullanılmıştır. Resmi kaynaklarda Romalılara ait olduğu belirtilmiş olmakla birlikte çok eski dönemlere ait Libyalı kadın heykellerinde bu giysinin berberiler tarafından giyildiği bilgisine rastlamaktayız. Zamanla gelişerek, parça sayısı artmış ve geleneksel özel gün kadın giysileri arasında yerini almıştır. Kullanıldığı bölgeye göre giyilme usülleri değişiklik göstermektedir. Libya'nın doğusunda er ride parçası dize kadar uzanırken batı kesimlerde diz altına yada yere kadar olarak gözlenmektedir. Geçmişte sadece kırmızı ve siyah renkte kullanılmaktayken günümüzde çeşitli renkli renklerde kullanılır hale gelmiştir. Kullanılan malzeme bakımından da gelişim göstermiştir. Eskiden pamuklu kumaştan hazırlanan bu giysi, günümüzde ipek ve gümüş iplerle hazırlanır olmuştur. Düğünden bir hafta sonra gelinin ailesi ziyaret edilmektedir. Bu ziyarete hafta anlamına gelen "Usbu" denmektedir. Bu ziyaret esnasında gelinin giydiği bir giysidir (Shallebi, 2006 :21. 20).

El Abrouk şu parçalardan oluşmaktadır;



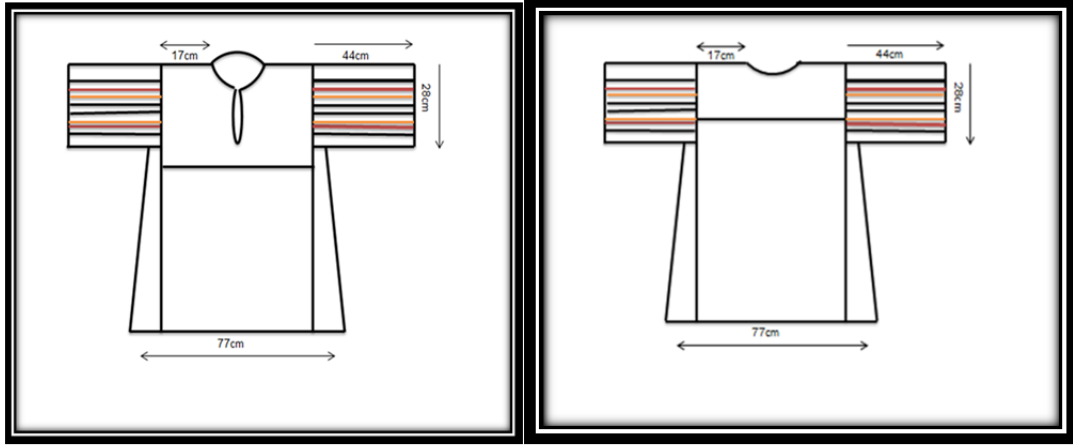
Resim 4.61. El abrouk gumajja ön ve arka görüntüsü

Gumajja

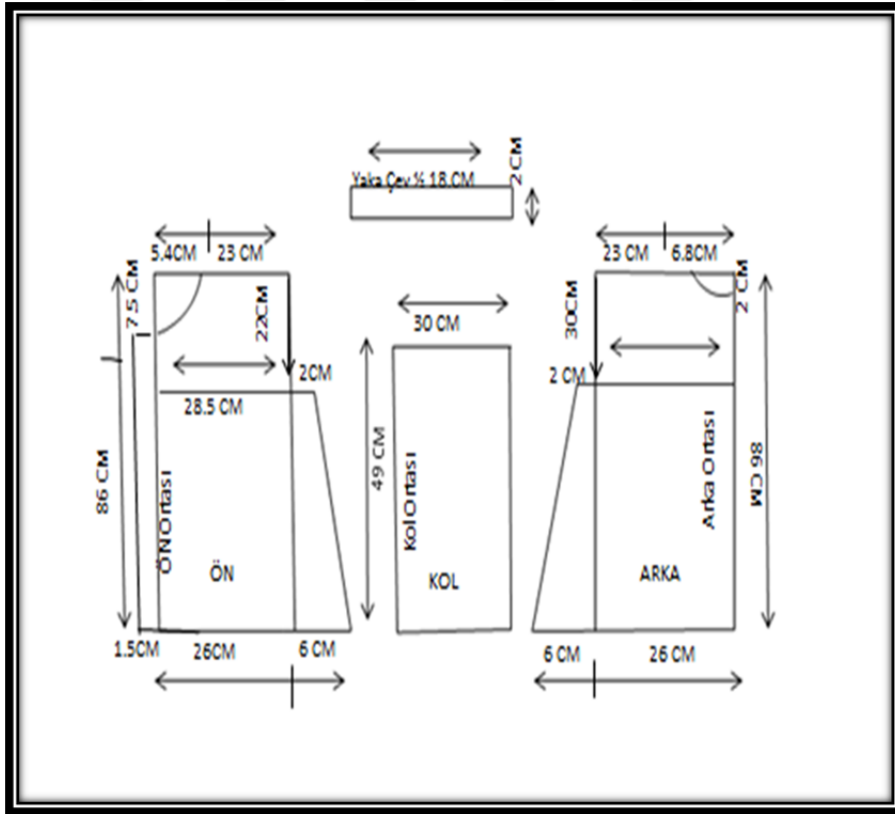
Bu parçaya "Kuftan" "Fistan" yada "Suriya" da denmektedir. Kuftan kelimesi türkçe de kadın giysisi anlamına gelen kelimedden Libya Arapçasına girmiştir. Bölgeden bölgeye kullanılan malzeme açısından farklılık göstermektedir. Eski zamanlarda pamuk yada ipek gibi kumaşlardan koyu ve parlak renklerde hazırlanmaktaydı. Bazı bölümlerinde ipek bazı kısımlarında boblin yada pamuklu kumaş kullanılmaktaydı. Günümüzde ise üst kısımlarında ön, arka ve kollarda er ride için hazırlanan özel kumaş, alt kısımlarda ise saten kumaş kullanılmaktadır. Er ridenin altından görünen kısımlarda gümüş iplerden ve ipek kumaştan uygulanan nakışlar bulunmaktadır. Diz üstüne kadar uzanmaktadır. Yuvarlak yakalı olarak hazırlanmaktadır. Kolları geniş ve uzundur (Shallebi, 2006 :218).

4.24. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim. No	:61
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: El Abrouk
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir..
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: Gumajja
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	Gumajja saten kırmızı kumaştan çalışılmıştır. Kollarda, ön ve arka beden göğüs hizasında er ridede kullanılan özel kumaş kullanılmıştır. . Diz üstüne kadar uzanmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Derin bir yaka uygulanmıştır. Ön bedende kapama birit ilik tekniği ile yapılmıştır Arka kısmı geniş tek parça, çn kısmı da iki eşit parçadan oluşmaktadır. Kol ve kol evi düz kesimli ve kol boyu dirseğe kadar uzundur.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: Üst kısımlarında ön, arka ve kollarda er ride için hazırlanan özel kumaş, alt kısımlarda ise saten kumaş kullanılmaktadır. Er ridenin altından görünen kısımlarda gümüş iplerden ve ipek kumaştan uygulanan nakışlar bulunmaktadır. Diz üstüne kadar uzanmaktadır. Yuvarlak yakalı olarak hazırlanmaktadır. Kolları geniş ve uzundur Yanlarda birleştirme yapılmıştır. Kolları düz takma koldur.
Giysinin Süsleme Özelliği	: Giyside süsleme kullanılmamaktadır.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.45. El abrouk gumajja önteknik çizimi (38)



Çizim 4.46. El abrouk gumajja ön ve arka kalıp çizimi (19)



Resim 4.62. Sirval ön ve arka görüntüsü

Sirval

Eski zamanlarda pamuklu kumaştan hazırlanırken, günümüzde ipek yada saten kumaş kullanılmaktadır. Bel ve paça kısımları lastik yada bağcıklı olmaktadır. Uzunluğu dizin altına kada olup, paça kısmında 10 santim kadar er ride için hazırlanan özel kumaş kullanılmaktadır. Geniş bir alt giysidir (Shallebi, 2006 :132).

4.25. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 62
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon:	: El Abrouk
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.

Giysinin Türü : Sirval

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Sirval kırmızı renkte saten kumaştan çalışılmaktadır. Bel ve paça kısmında lastik kullanılmaktadır.

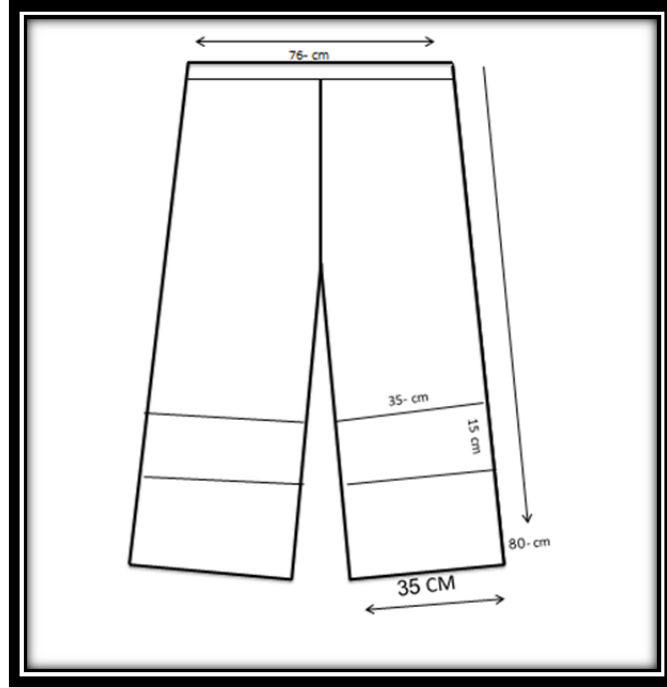
Giysinin Model ve Kesim Özelliği : Sirval geniş ve boyu bileğe kadardır. Bel ve paça kısmı lastiklidir.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : İç kısımlarda ve ağın üst kısmında ön ve arkada dikiş uygulanmaktadır. Dikiminde kırmızı yada kahverengi iplik kullanılır.

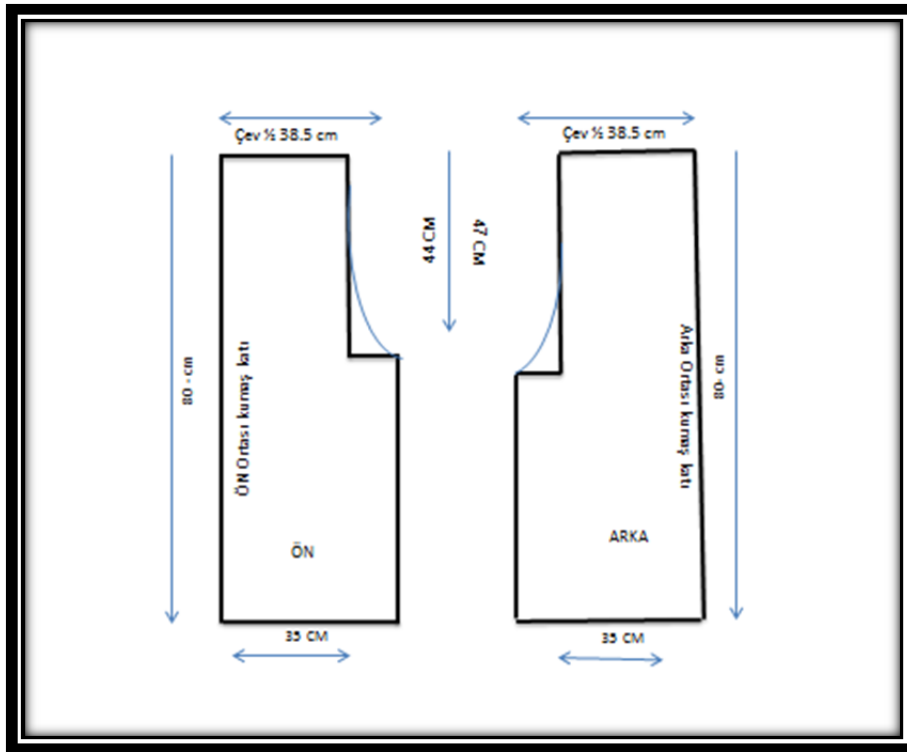
Giysinin Süsleme Özelliği: Giyside süsleme kullanılmamıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Giyside astarlama kullanılmamaktadır.

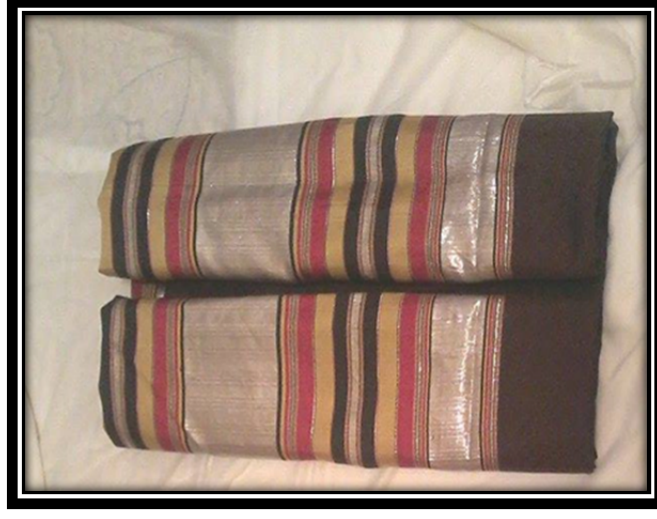




Çizim 4.47. Sirval ön ve arka teknik çizimi (40)



Çizim 4.48. Sirval ön ve arka kalıp çizimi (20)



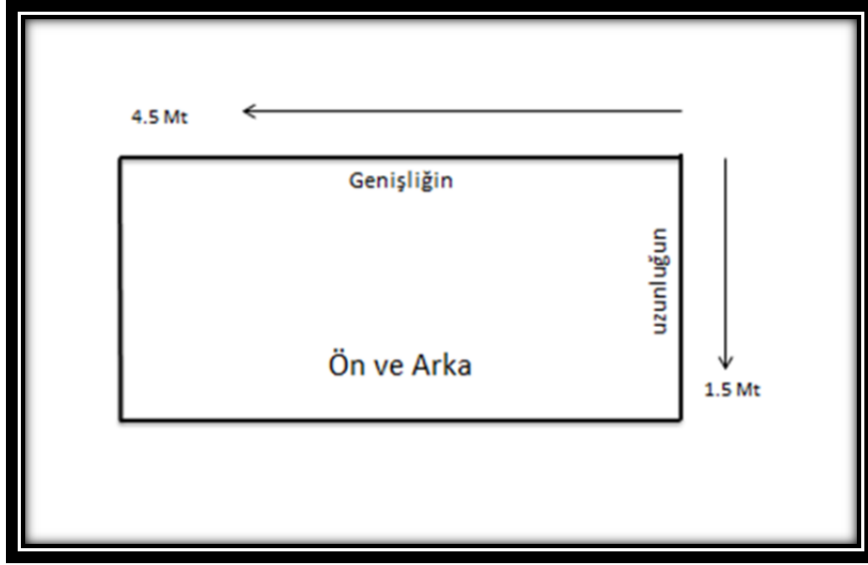
Resim 4.63. Er ride gutni

Er Ride Gutni

Er ride eski zamanlarda tamamen pamuktan en nol tezgahında dokunmaktaydı. Kırmızı, siyah ve kahverengi üzerine beyaz çizgili yada pötikareli şekilde hazırlanmaktaydı. Şehirlerde ve kırsal kesimde giyiliş usülleri farklılık göstermekteydi. Şehirdeki kullanımında er ride ile başa takılan bir mendil olan tstimal kullanılmaktaydı. Kırsalda ise günümüze ulaşan "El Asaba" ile kullanılmaktaydı. Eskiden sınırlı renklerde hazırlanan bu dış giysi günümüzde koyu olmak kaydıyla çeşitli renklerde hazırlanmaktadır. Şehirlerde tek bağlama ile giyilirken kırsal kesimlerde iki taraftan bağlanmaktaydı. Şehirlerde genellikle uzun kullanılan bu parça kırsalda diz altına yada dize kadar olarak kullanılmaktaydı. Bedevilerin rahat hareket edebilmeleri açısından elverişliydi En nol tezgahında dokunmaktadır. Geçmişte günlük hayatta kullanılan ve daha basit görüntüde olan bu parça, günümüzde sadece özel günlerde giyilmek üzere hazırlanmaktadır. (Shallebi, 2006 :112).

4.26. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 63
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: El Abrouk
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: El Ride Gutni
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	Er-Ride parçası kumaşın dolanması ile dikişsiz bir parça olarak kullanılmaktadır. Kırmızı, siyah ve kahverengi üzerine beyaz çizgili yada pötikareli şekilde hazırlanmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: Er ride boyu 4.5 metre, eni 1.5 metre olarak hazırlanmaktadır. En nol adındaki özel bir el dokuma tezgahında ipek ipliklerden hazırlanmaktadır.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: Giysi dikişsizdir.
Giysinin Süsleme Özelliği	: Gümüş ve ipek ipler ile kenarları süslenmektedir.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Çizim 4.49 . El ride ön ve arka arka teknik çizimi (41)



Resim 4 .64. El asaba

El Asaba

Kelime anlamı başa bağlanan örtüdür. Zamanla sadece kadınların kullandığı bu örtüler için kullanılan bir kelime olmuştur. İslam fetihlerinden öncesine dayanan, tam olarak bilinmeyen eski zamanlardan beri kullanılmaktadır.. Nakışlarla süslenen bu parçaya "Marguşa" da denmektedir. Kenarlarında yünden hazırlanan püsküller bulunmaktadır. "Lefafe" adındaki bir parçanın üzerine giyilir. Başın üzerine geniş bir kumaşın dolanması ve kalan kısmın arkaya sarkıtılması şeklinde giyimektedir (Shallebi, 2006:)

4.27. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 64
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: El Abrouk
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: El Asaba
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	El Asaba parçası kumaşın dolanması ile dikişsiz bir parça olarak kullanılmaktadır. El Asaba kırmızı, siyah ve mavi renklerde hazırlanmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: El Asaba diktörtgen şeklinde olup, boyu iki metre, genişliği 30 cm olarak hazırlanmaktadır En nol tezgahında ipek ipliklerden hazırlanmaktadır.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	: Giysi dikişsizdir.
Giysinin Süsleme Özelliği:	:Kenarlarında yünden hazırlanan Süsleme kullanılmıştır.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Resim 4.65. El abrouk

El Abrouk

Bu giysinin tamamına adını veren parça olan "El Abrouk" bütün parçalar giyildikten sonra başın üzerine yerleştirilen bir örtüdür. En-nol tezgahında dokunmaktadır (Shallebi, 20061 : 172).

4.28. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 65
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: El Abrouk
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	: El Abrouk

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: El Abrouk İnce yün ve pamuktan dokunmaktadır. El Abrouk kırmızı, siyah ve mavi renklerde hazırlanmaktadır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği : El Abrouk uzunluğu yaklaşık 3 metre, genişliği de yaklaşık 65 santimdir. Dört kenarında da nakışlarla süslenmektedir. En-nol tezgahında dokunmaktadır. Diktörtgen şeklindedir.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri : Giysi dikişsizdir.

Giysinin Süsleme Özelliği : Nakışlarla süslenmektedir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği : Giyside astarlama kullanılmamaktadır.





Resim 4.66. El merra

El Merra Hizamil

Eski bir kemer olup daha çok kırsal kesimlerde "El Asaba" ile kullanılmaktaydı. 4 ile 7 adet örgü şeklinde hazırlanmaktadır. İnce yünlü kumaştan çeşitli renklerde olup el asaba ile aynı renkte giyilmekteydi . Bu örgülerin ucunda gümüş iplerden oluşan püsküller bulunmaktaydı. Bu püsküller belin sol tarafına gelecek şekilde giyilmekteydi. Günümüzde yünlü pamuklu kumaştan tek parça halinde hazırlanmaktadır. Uç kısmında püskülleri bulunmaktadır. El asaba ile aynı renk ve kumaştan hazırlanmalıdır (Shallebi, 2006 :242).

4.29. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Resim . No	: 66
İnceleme Tarihi	: 2016
İlgili Koleksiyon	: El Abrouk
Koleksiyona Geliş Biçimi	: Nabila Omar' ın çeyizi için hazırlanmış bir giysidir.
Koleksiyondaki Yeri	: Bohçalanıp, sandıkta muhafaza edilmektedir.
Onarım Görüp Görmediği	: Onarım görmemiştir.
Bugünkü Durumu	: Giyilebilir durumdadır.
Giysinin Türü	:El Merra
Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:	El Merra ince yün ve pamuktan dokunmaktadır.
Giysinin Model ve Kesim Özelliği	: El Merra 4 ile 7 adet örgü şeklinde hazırlanmaktadır. İnce yünlü kumaştan çeşitli renklerde olup el asaba ile aynı renkte giyilmektedir.
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri	:Bu parça dikişsizdir.
Giysinin Süsleme Özelliği	: Nakışlarla süslenmektedir.
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği	: Giyside astarlama kullanılmamaktadır.



Resim 4.67. Şipşip (el bulğa)

Şipşip (El Bulğa)

Bir tür çarıktır. Kadınların giydiğine "El Bulğa yada " Menguşe'" adı verilmektedir. Bu terlik Libya'nın Ghdames bölgesinde üretilmektedir. Bu bölge deri işçiliği ile tanınmaktadır. El bulğa el işçiliği ile hazırlanan bir parçadır. Gümüş, pamuk ve ipek iplikler ile dikilmektedir. Genellikle kırmızı renkte kullanılmaktadır. İpek ve gümüş iplerle boyuna çizgili olarak hazırlanmaktadır. Çeşitli renkte nakışlar ile süslenmektedir (Shallebi, 2006 :36).



Resim 4.68. Kubab

<https://www.facebook.com/profile.php?id>

Kubab

Deri bir şeridin üzerine genellikle 5 ile 7 kubbe görüntüsünde gümüş parçanın dizilmesiyle hazırlanan bir aksesuardır. Başın iki tarafından sarkıtılır. El asaba ile sabitlenmektedir. Bu kubbeler islamı simgelemektedir (Shallebi, 2006 :193).



Resim 4.69. En nebail

<https://www.facebook.com/%D9%85%D8%AD%>

En Nebail

Bir tür gümüş bileziktir. El işçiliğiyle hazırlanan işlemeli bir aksesuardır. İki kola da takılmaktadır. Geniştir (Shallebi, 2006 :249).



Resim 4.70. El hilale

<https://www.facebook.com/%D9%85%D8%AD%>

El Hilale

El ride parçasının sağ ve sol taraftaki bağlanma yeri denilen "Tukkemiye" nin üzerin takılan iki parça aksesuardır. Hilal şeklinde gümüşten hazırlan bir broş türüdür. Sadece el abrouk ile kullanılmaktadır (Shallebi, 2006 :254)



Resim 4 .71. Khurs ejjibali

<https://www.facebook.com/%D9%85%D8%AD%>

Khurs Ejjibali

Ağır ve büyük gümüşten hazırlanan bir tür küpedir. Üzerinde nakışları olan halka şeklindedir. İki küpenin arasından başın üzerine denk getirilen bir ip yardımıyla sabitlenmektedir. Bu ipin üzerine el lifafe ve el asaba takılmaktadır (Shallebi, 2006 :103)



Resim 4.72. Libbe

<https://www.facebook.com/%D9%85%D8%AD%>

Libbe

"El Bakhnuk" un üzerine göğüs kısmını örtecek şekilde takılan bir aksesuardır. Gümüş rengine boyanmış gümüşten hazırlanmaktadır. Özellikle Trablusta El bakhnuk ile kullanılmaktadır (Shallebi, 2006 :231) .



Resim 4.73. Es salha

<https://www.facebook.com/%D9%85%D8%AD%>

Es Salha

Yuvarlak bir gümüş aksesuardır .Ortasında beş kenarlı yıldız, etrafında ise nakışlar bulunmaktadır. Bazı zamanlar tek parça takılmaktadır. El Asabanın üzerine takılmaktadır (Shallebi, 2006 :155).



Resim 4.74 .Zarrage (Kılade)

<https://www.facebook.com/%D9%85%D8%AD%>

Zarrage (Kılade)

At natı şeklinde gümüş parçaların dizilimi ile elde edilen bir tür kolyedir. Bu gümüş parçalara özellikle yeşil ve kırmızı renklere akik taşları eşlik etmektedir. El abrouk giysisine özgü kullanılan bir aksesuardır (Shallebi, 2006 :122).



Resim 4.75.76. Khawatem

<https://www.facebook.com/%D9%85%D8%AD%>

Khawatem

Geometrik şekillerin üzerine nakışlı olarak saf gümüşten hazırlanan yüzüklerdir. İşaret parmağı dışında tüm parmaklara takılmaktadır (Shallebi, 2006 :104).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Trablus bölgesinin" Eski şehir"deki geleneksel gelin giysileri araştırmanın konusu olmuştur.

Meryul, bedletil hammam, bedle kebira ve jilwada kullanılan bir üst iç giysisidir. Üç modelde de pamuklu yada boblin kumaştan hazırlandığı ve modele göre sadece renk açısından farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Tüm modellerde kullanılan meryuller, kısa kollu ve bedene oturacak şekilde aynı kalıpta hazırlanmıştır. Üç modelde de kullanılan meryulün yaka kısmında dantel şerit uygulanmıştır.

Sirval (şalvar), farraşiye (üst örtü) haricinde incelenen tüm geleneksel gelin giysilerinde kullanılan tek ve ortak alt giysidir. Jilwada kullanılan sirval dar ve kadife kumaştan hazırlanmıştır. Bedle kebira, bedle saghira, bedletil hammam ve el abroukta kullanılan sirval ise geniş ve saten kumaştan hazırlanmıştır. Bedle kebira, bedle saghira ve jilwada kullanılan sirvalın paça kısmının işlemeli olarak hazırlandığı gözlenmiştir.

Gumajja (elbise) , farraşiye dışında tüm modellerde kullanılan bir üst giysisidir. Tüm modellerde aynı kalıpla hazırlanmıştır.kullanılan kumaşlar ve süsleme teknikleri açısından farklılık göstermektedir. Jilwa ve bedle kebirada kullanılan gumajjanın üst beden ve kollarında gümüş şerit üzerine kristal ve kontel işlemler uygulanmıştır. Abroukta kullanılan gumajjanın üst beden ve kollarında bu giysiyle kullanılan er ride ile aynı özellikte olan özel kumaş kullanılmıştır.Bedletil hammamda kullanılan gumajjanın üst beden ve kollarında dantel kullanılmıştır.Bedletil saghira da kullanılan gumajjanın üst beden ve kollarında kendinden işlemeli olan özel hint kumaşları kullanılmıştır.Tüm gumajjaların ortak özelliği alt bedenlerinin saten oluşu, ön ve arka bedenin göğüs hizasına kadar olan kısmı ve kollarında işleme boncuklu kumaş ya da dantel ile süsleme uygulanmış olmasıdır.

Farmila, bedle kebira, bedle saghira ve jilwada ortak kullanılan bir tür yelectedir. Üç modelde de kullanılan farmila aynı kalıp ile hazırlanmıştır. Bedle kebira ve jilwanın farmilasını birebir aynı malzeme ve dikiş teknikleri uygulanarak hazırlanmıştır. Sadece uygulanan nakışların deseni açısından farklılık göstermektedirler. Her ikisinde de saten, ipek ve özel gümüş iplerden hazırlanan bir kumaş ve tela kullanıldığı gözlenmiştir. Bedle

saghirada kullanılan farmila kadife kumaştan hazırlanmıştır. Bu farmilaya " Farmilatil Gamrat" denmektedir.

Geleneksel gelin giysilerinde kullanılan parçalardan altısı " En Nol" adı verilen özel bir tezgahda dokunan özel kumaşlardan hazırlanmaktadır. Bu parçalar; Er ride çeşitleri, tistmal, el asaba, merira ve abrouktur.

Farraşiye dışında incelenen tüm gelin giysilerinde bir baş giysisi kullanılmıştır. Jilwada kadife kumaştan hazırlanan ön tarafı işlemeli " Kufiyye" kullanılmıştır. Abroukta ince yünlü kumaştan hazırlanan " El Asaba" kullanılmıştır. Bedle kebira, bedle saghira ve bedletil hammam da ise bu giysilerle birlikte kullanılan er ride kumaşı ile aynı özellikte kumaştan hazırlanan " Tistmal" kullanılmıştır.

İncelenen her parçanın, kullanılan malzemeler açısından bakıldığında kendine özgü bir niteliği olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada incelenen her modelin tarihi, coğrafik ve sosyolojik etkenlerin oluşturduğu ve bulunduğu bölgeye has özellikler taşıdığı gözlenmiştir.

Araştırma bir kalıptan farklı malzemeler kullanılarak süsleme ve uygulama farklılıkları ile birden fazla model edilebileceğini göstermiştir.

5.2. Öneriler

Libya’ da geleneksel giyim köklü bir sanat dalı olarak kabul görse dahi bu anlamda yapılan çalışmaların azlığı, tanıtım yetersizliği bu sanatı yok olma tehdidiyle karşı karşıya bırakmıştır. Bu konuyla ilgili daha fazla araştırma yapılması ve kaynak oluşturulması gerekmektedir.

Libya geleneksel giyim kültürü ile ilgili oluşturulacak kaynakların ve araştırmaların Türk diline tercüme edilmesi, Türkiye’ de bulunan çok sayıda yüksek lisans ve doktora öğrencisi ve bu kültürün Türkiye’ ye tanıtılması açısından faydalı olacaktır.

Libya geleneksel giyim kültürünün sınıflandırılacağı, inceleneceği bir genel merkez kurulması ve elektronik ortama da aktarılacak kayıtlar ile görsel öğeler ve araştırmaların halka tanıtılması ve gençlerin bilinçlendirilmesi önerilmektedir.

Libya geleneksel giyim kültürünün tanıtılacağı, yaşatılacağı, geliştirileceği ve gelecek çağlara aktarılacağı uluslararası bir akademik birim oluşturulabilir.

Libya geleneksel giyim kültürünün dünyaya tanıtılması açısından yurt dışında sergiler düzenlenmesi faydalı olacaktır.

Libya geleneksel giyim kültüründe önemli bir yeri olan Er ride parçası Türk dokuma tezgahlarında da dokunabilir.

Libya’ya özgü olan En nol tezgahının Türk dokumacılığına tanıtılması ve Türkiye’ de de kullanılması önerilmektedir.



KAYNAKLAR

- Abanoz, G., Çakır, M., & Çelebi, R. H. (2005). *Bursa ili Keles İlçesi Akçapınar köyü kadınsarkaları ve çağdaş giysi tasarımı.*). II. Bursa Halk Uludağ Üniversitesi Ekim Kültürü Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri,, Bursa,1.
- Al Abidi, S. (1980). *Abbasi dönemi Arap giyimi*, Bağdat: Bağdat Yayın ve Dağıtım Raşeed, 1.
- Al Direni, A . (1974). *Gelenek ve göreneklerimiz*, Trablus: Yönetim Genel Kültür, 2 , 11.
- Al Msrati ,A. (1968). *Libya ve Türkiye arasındaki sosyal ve tarihi ilişkiler*, Trablus: Trablus Yayın, 10.
- Abu Nusa S. (2006). *Libyanın tarihi dokusu*, Trablus : Libya Yayın ve Dağıtım Merkezi, . 10
- Al Mazugi, O. (1983). *Trablus Kırsalı Gelini*, Libya: Trablus Basın ve Yayın Kurulu.
- Al Hammami, H. (1972). *Suriye geleneksel giyim kültürü*, Suriye: Suriye Kültür Bakanlığı, 9.
- Al Telisi, K (1974) *Turistler için Trablus şehrinin hikayesi*, Libya: Arap Yayınevi,11
- Arnita, Y. (1997). *Yusra Arnita'nın halk sanatları*, Arap Emirlikleri: Abu Dabi Kültür Merkezi, Birleşik ,9 .
- Ali, T. (1966). *Gaqramalli ailesinin libyadaki hükmünün sonu*, Libya: Farjani Yayınevi.
- Al Kuni, B. (2006). *Çağdaşlığın gözleri*, Libya: Libya Basın ve Yayın Kurulu,10.
- Al Zahrani, A. (2014). *Hicaz bölgesi geleneksel giysilerinde kullanılan nakış tasarımları*,Yüksek Lisans Tezi, Oum El-Kura Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Aile ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Bölümü, Mekke, 3.
- Çaylı, G.,& Ölmez, F. N. (2012). Denizli Atatürk ve Etnografya Müzesi'nde bulunan Serinhisar ilçesi yöresel kadın giysileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar* ,1
- Daebis, Y. (2004). *Milli miras, mısır yaratıcılık ve gelişim forumu*, İskenderiye,9 ,3 ,
- El Ajjeji, T. (2005). *Güney bölgelerinde geleneksel kadın giyim kültürü üzerine saha araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Riyad Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Bölümü, Riyad. ,9
- El Bassam, L. (1999). *Necd bölgesi geleneksel giysilerinde kullanılan nakış yöntemleriüzerine saha araştırması*, DoktoraTezi, Riyad Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Bölümü, Riyad ,7
- El Maghribi, S. (1986). *Kuveyt folklorik kadın giysi ve aksesuarları*, Kuveyt: Kuveyt Araştırma ve Çalışmaları Merkezi.

- El Mghrabi ,E. (2001). *El işleri ve nakış çizimleri üzerine inceleme*. Libya: Trabuls Yayın.
- El Muslim, A. (2007). *Birleşik Arap emirliği devletinde giyim ve moda*, Abu Dabi: Birleşik Arap Emirlikleri Halk Kültürü Merkezi, 1, 3
- El Jader ,M. (1979). *Irak' ta geleneksel giyim*, Bağdad: Reşid Yayınevi, ,8
- Emin, A. (1953) *Mısır gelenek ve göreneklere sözlüğü*, Mısır: Telif ve Terbiye Kurulu, ,11
- Hasan, A. (1967). *Tarih memlükler denizi*, Kahire: Rönesans Kütüphanesi. 1.
- Judi ,M. (1997). *Modern moda tarihi*, Umman: Safa Basın Yayınevi, ,8
- Karakaya, P. (2015). *Bursa İli Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşam özellikleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 8
- Kumaş, N. (2014). *Giresun ili gelin giysilerinin değişim süreci üzerine bir araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kamil, H.(2001) *Moda tarihi ve gelişimi*, Mısır: Nahda Yayınevi,1
- Koç, F. (1997). *Osmanlı imparatorluk dönemi çocuk giysileri üzerine bir araştırma*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Khadijar, A. (1961). *Libya kırsalında kadının yeri* ,Trabuls: Yönetim Genel Kültür. 2
- Nasir, T. (2005) *Riyad Kuzey Bölgesinde Geleneksel Giyim*, Yüksek Lisans Tezi, Riyad Üniversitesi, Eğitim ve İktisat Fakültesi, Suudi Arabistan ,7
- Omar, D. (1996). *Moda tarihi ve evrimi kitabı*. Kuveyt Araştırma ve Çalışmaları Merkezi, Kuveyt. 7.
- Oubeydet, S. (1986) *Ürdün toplumunun gelenekleri ve kültürü*, Lübnan: Beyrut Yayın Kurumu,,7
- Saleh ,Z. (2008). *Bakkar kabilesinde giyim kuşam*, Sudan: Sudan Basın Yayınevi, ,8
- Salman, F. (2013) *Başlangıcından anadolu selçuklularının sonuna Kadar Türklerde kıyafet biçimleri*, Ankara: Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi,
- Shallebi, S. (2006). *Trablus'ta kullanılan halk giysileri*, Trabuls: Trabuls Yayın27,30 ,6 ,.
- Şukri, M.(2004) *Arap Devletlerinde halk giysileri*, Mısır: Uluslararası Basın Yayınevi,,8
- Tezcan, M. (1983). Giyim olgusuna sosyo-kültürel bakış ve Türklerde Giyim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16(2).
- Tulai, L. (1967). *Trablus bölgesinde 10 sene*. Trabuls: Trabuls Yayın ve Dağıtım, 41.
- Zuher, M. (1988) *Arap Bedevi toplumlarında Sosyal Yaşam*, Suriye: Tallas Yayınevi,8.

İnternet Kaynaklar

İnternet: https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcR_E_FUCZ20NSsp--mbLerjdn1_KWMeUgk9vnSWzWoc00n273Wv Son Erişim Tarihi: 12 Ocak 2016.

İnternet: Necmetil Kebira (2015) نادية على احمد
<http://weheartit.com/entry/group/78874184> Son Erişim Tarihi: 12 Ocak 2016
Tarihi Erişilmiştir

İnternet: بلقيس للايجار الازياء التقليدية . (2013). U R L h [tp://weheartit.com/entry/183457356](http://weheartit.com/entry/183457356)
Son Erişim Tarihi: 17 Ocak 2016.

İnternet: النورس للايجار الازياء التقليدية . (2012) . U R L
<https://tr.pinterest.com/hanadentist/traditional-libyan-customs/> Son Erişim Tarihi:
19 Ocak 2016.

İnternet: احمد البيتيم 2007 <http://almjal2007.talk4her.com/t128-topic> Son Erişim Tarihi: 20
Ocak 2016.

İnternet: نصر الدين الليتيم 2009 <https://www.google.com.tr/#q=الفراشية+الديبية> Son Erişim
Tarihi: 20 Ocak 2016.

İnternet: الدوكالى محمد 2011 <https://tr.pinterest.com/hanadentist/traditional-libyan-customs/>
Son Erişim Tarihi: 28 Ocak 2016.

İnternet: احمد تاته 2012 <https://tr.pinterest.com/mimialkrekshi/my-beloved-libya-3/> / Son
Erişim Tarihi: 28 Ocak 2016.

İnternet: احمد على الفقيه 2013
<https://www.google.com.tr/search?q=الابطالى+دانتي&biw=1252&bih=599&tbm> Son
Erişim Tarihi: 30 Ocak 2016.

İnternet بلقيس للايجار وتليبس 2014
https://www.facebook.com/profile.php?id=100008614635090&sk=photos&collection_token=100008614635090%3A2305272732%3A69&set=a. Son Erişim Tarihi:
30 Ocak 2016.

İnternet: محل نصر الدين الليتيم 2010
https://www.facebook.com/MhlNsraldynAllytymLlasyaAltqlydyt/photos_stream

Son Erişim Tarihi: 10 Şubat 2016.

İnternet: محلات جمعة تاته 2011

https://www.facebook.com/%D9%85%D8%AD%D9%84%D8%A7%D8%AA-%D8%B1-%D8%A7%D9%84%D9%81%D8%B6%D9%87-147018818784707/photos_stream Son Erişim Tarihi: 20 Şubat 2016



ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : OMAR, Nabila
Uyruğu : Libya
Doğum tarihi ve yeri : 1975, Trablus
Medeni hali : Evli
Telefon : -
Faks : -
e-mail : sanedbib@yahoo.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi	Devam Ediyor
Lisans	İbn Manzoor Üniversitesi	2001

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2013-Hale	Gazi Üniversitesi	Yüksek lisans

Yabancı Dil

Türkçe, Arapça



GAZİ GELECEKTİR..

